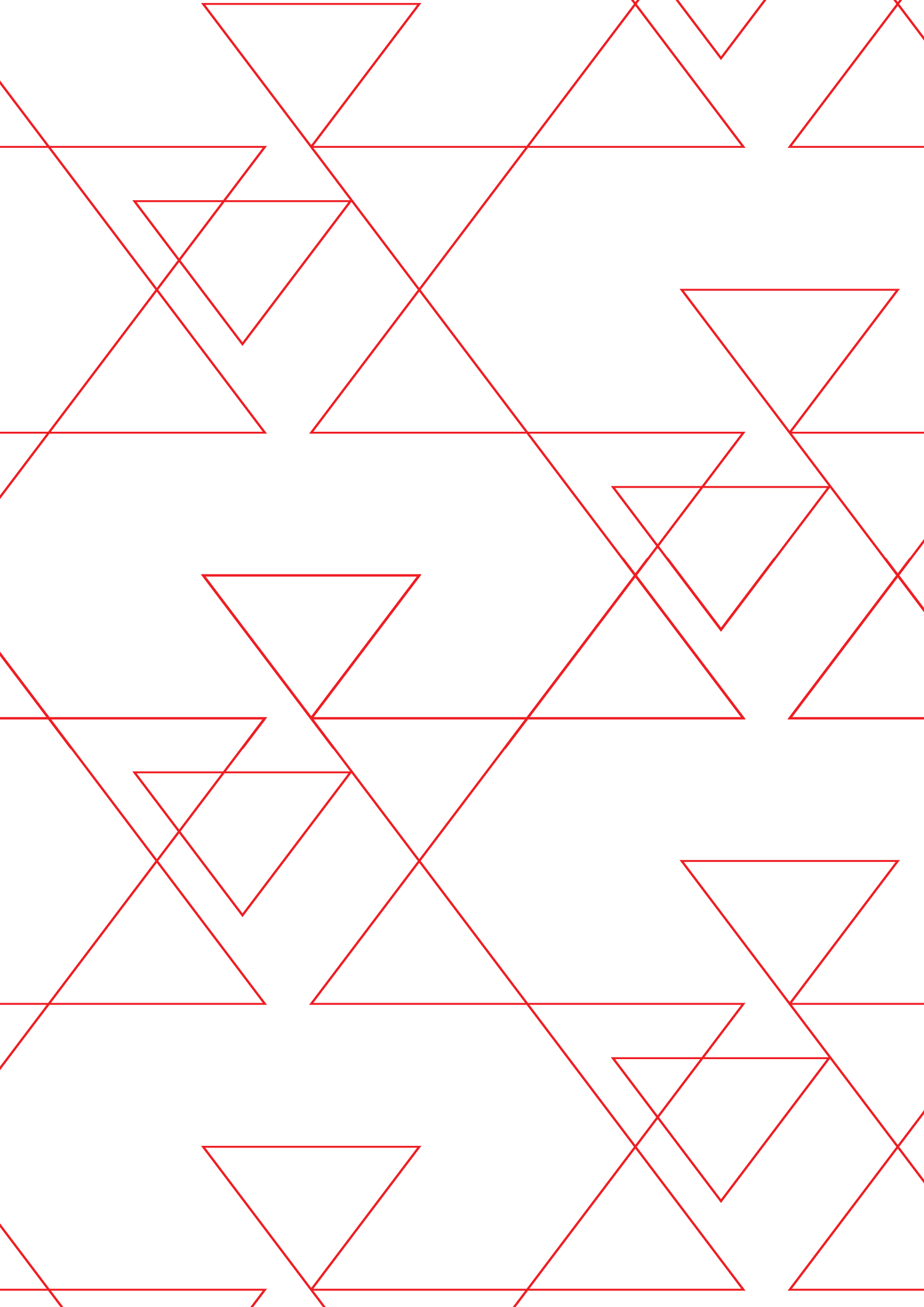

DOLNÝ KUBÍN

Program hospodárskeho rozvoja
a sociálneho rozvoja mesta Dolný Kubín
na roky 2021 – 2030

Úvod	4	2.1 Zlepšenie dopravnej obslužnosti vrátane infraštruktúry	43
ANALYTICKÁ ČASŤ	7	2.2 Cyklodoprava v meste a jej infraštruktúra	44
Identifikácia územia	8	2.3 Modernizácia a rozvoj technickej infraštruktúry	45
Sociálno – ekonomická analýza	9	2.4 Podpora budovania inteligentného mesta „smart city“	45
1 Obyvatelia	9	3 Zdravé životné prostredie mesta a ochrana jeho prírodného potenciálu	45
2 Podnikateľské prostredie a trh práce	10	3.1 Zlepšenie mestského verejného priestoru s ohľadom na udržateľnosť a podporu biodiverzity	46
3 Ekonomika mesta	12	3.2 Ochrana pred mimoriadnymi udalosťami spojenými so zmenou klímy	46
Služby a občianska vybavenosť	14	3.3 Minimalizácia odpadu prostredníctvom inovatívnych procesov a technológií zabezpečujúcich recykláciu odpadu	46
4 Školstvo a vzdelávanie	14	3.4 Ochrana ovzdušia	47
5 Sociálne služby	16	4 Rozvoj ekonomiky podporujúcej kvalitný život v meste	48
5.1 Terénne formy sociálnych služieb	16	4.1 Podpora zavedenia projektov podnikateľského vzdelávania	48
5.2 Ambulantné a pobytové formy sociálnych služieb	17	4.2 Spolupráca a budovanie partnerstiev	48
5.3 Nástroje sociálnej pomoci	18	4.3 Podpora zamestnanosti	49
5.4 Mimovládne organizácie v sociálnej oblasti	18	4.4 Manažment a služby podporujúce udržateľný cestovný ruch	49
5.5 Nájomné bývanie	18	5 Merateľné ukazovatele	50
6 Kultúra	19	REALIZAČNO FINANČNÁ ČASŤ	55
7 Šport	20	1.1 Organizačno – inštitucionálne zabezpečenie plnenia phrsr a administratívna podpora	56
8 Cestovný ruch	21	1.2 Komunikačná stratégia mesta	56
8.1 Prírodný potenciál	21	1.3 Monitorovanie a hodnotenie	56
8.2 Kultúrne – historický potenciál	22	1.4 Akčný plán mesta	57
8.3 Služby cestovného ruchu	22	1.5 Finančný plán programu	57
9 Bezpečnosť	24	ZÁVER	58
Územno – technická analýza	25	PRÍLOHA Č. 1: SWOT ANALÝZA	60
10 Dopravná infraštruktúra	25	Vzdelávanie	61
10.1 Komunikácie	25	Kultúra	62
10.2 Doprava	27	Šport	63
11 Technická infraštruktúra	30	Sociálna starostlivosť	64
11.1 Zásobovanie pitnou vodou, odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd	30	Bývanie	65
11.2 Zásobovanie plynom	31	Cestovný ruch	66
11.4 Zásobovanie elektrickou energiou	31	Životné prostredie	67
11.4 Tepelné hospodárstvo	31	Odpadové hospodárstvo	68
11.5 Verejné osvetlenie	32	Trh práce	69
11.6 Odpadové hospodárstvo	32	Doprava a dopravná infraštruktúra	70
12 Životné prostredie	34	Technická infraštruktúra	71
12.1 Ovzdušie	34	Bezpečnosť	72
12.2 Voda	35	PRÍLOHA Č. 2: VYHODNOTENIE DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU U OBYVATEĽOV	73
12.3 Pôda	35	Vyhodnotenie pripomienkového konania	79
12.4 Zeleň	36		
12.5 Hluk	36		
STRATEGICKO PROGRAMOVÁ ČASŤ	37		
1 Kvalitné miesto pre život podporené dostupnými službami pre obyvateľov	39		
1.1 Sprístupnenie a skvalitnenie sociálnych služieb	40		
1.2 Zlepšenie kvality vzdelávania	40		
1.3 Kultúrny a komunitný rozvoj obyvateľstva	41		
1.4 Bytová politika	42		
1.5 Bezpečnosť obyvateľov	43		
2 Rozvoj dopravnej, technickej a smart infraštruktúry v meste	43		

ÚVOD

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Dolný Kubín na roky 2021 – 2030 (ďalej len „PHRSR mesta Dolný Kubín“, alebo „PHRSR“) je kľúčový strednodobý dokument, ktorý usmerňuje ďalší rozvoj mesta hlavne v oblasti hospodárskej a sociálnej.

PHRSR 2021 – 2030 nahrádza Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Dolný Kubín na obdobie 2014 – 2020, ktorý bol schválený uznesením mestského zastupiteľstva číslo 281/2014 zo dňa 23. 10. 2014

PHRSR plní úlohu programovacieho dokumentu pre implementáciu Európskych štrukturálnych a investičných fondov na miestnej úrovni v období 2021 – 2027, predstavuje kľúčový nástroj implementácie cieľov Národnej stratégie regionálneho rozvoja a implementácie Národného investičného plánu SR a je nástrojom formulovania a implementácie SMART, teda inteligentných/rozumných integrovaných rozvojových stratégií mesta s využitím inovatívnych prístupov pre efektívnejšie zabezpečenie kvality života občanov.

V neposlednom rade predstavuje východiská pre programové rozpočtovanie mesta a následný monitoring a hodnotenie v zmysle zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov.

Obsah a základné prístupy k tvorbe PHRSR upravuje zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov a tiež metodika tvorby do-

kumentu, ktorý vydal Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu.

Pri spracovaní dokumentu boli zohľadňované už existujúce programové a plánovacie dokumenty na nadnárodnej, národnej, regionálnej a lokálnej úrovni.

Dokument je členený na tri hlavné časti, ktoré sa následne delia na parciálne časti v závislosti od daného kontextu:

1. Analytická časť – obsahuje tri parciálne časti:

- ▶ Sociálno – ekonomická analýzu,
- ▶ Analýzu služieb a občianskej vybavenosti,
- ▶ Územno – technickú analýzu.

2. Strategicko – programová časť – definuje víziu, hlavný cieľ, strategické ciele a priority rozvoja. V tejto časti sa tiež nachádzajú konkrétne opatrenia a aktivity vrátane ich merateľných ukazovateľov, prostredníctvom ktorých bude možné dosiahnuť stanovené ciele.

3. Realizačno – finančná časť – definuje inštitucionálne a organizačné kapacity potrebné na realizáciu určených opatrení a aktivít, monitorovanie a hodnotenie plnenia opatrení. Do tejto časti tiež patrí akčný plán na rok 2021. Vo finančnej časti sú vyčíslené plánované zdroje financovania daných opatrení a aktivít.

VÝCHODISKÁ PRE SPRACOVANIE DOKUMENTU

Pri spracovaní PHRSR boli brané do úvahy platné relevantné koncepčné dokumenty na všetkých hierarchických úrovniach.

Na miestnej úrovni:

- ▶ Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta 2014 – 2020
- ▶ Program odpadového hospodárstva
- ▶ Programový rozpočet mesta Dolný Kubín
- ▶ Územný plán mesta Dolný Kubín
- ▶ Komunitný plán sociálnych služieb mesta Dolný Kubín

Na regionálnej úrovni:

- ▶ Návrh vstupnej správy k PHRSR Žilinského samosprávneho kraja na roky 2021+

Na národnej úrovni:

- ▶ Národné priority implementácie Agendy 2030
- ▶ Návrh partnerskej dohody SR na roky 2021 – 2027
- ▶ Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja SR do roku 2030

Tvorba dokumentu PHRSR predstavovala tímovú prácu, ktorá vyústila do spracovania dokumentu, ktorý prezentuje občanom víziu o budúcnosti nášho mesta. Tá vychádzala z reálneho stavu prostredia a z očakávaných trendov vývoja na Slovensku v rokoch 2021 až 2027.

Spracovateľský tím bol zložený zo zástupcov zamestnan-

cov MsÚ ako gestorov za jednotlivé oblasti rozvoja mesta, ktorí v pracovných skupinách zložených z podnikateľov, zástupcov neziskových, mimovládnych organizácií, zástupcov výborov mestských častí, poslancov a. p. pripravovali jednotlivé časti dokumentu.

Zloženie základného spracovateľského tímu:

Gestor tvorby PHRSR – Mgr. Andrea Barienčíková – prednostka MsÚ Dolný Kubín

Koordinátor tvorby PHRSR – Ing. Beáta Valeková – projektová manažérka mesta

Gestori za jednotlivé oblasti tvorby PHRSR:

Ing. Michal Švento: vzdelávanie,

Mgr. Jana Grešová: kultúra v meste,

Ing. Štefan Belvončík: šport v meste,

Mgr. Eva Palugová: sociálne služby a trh práce,

Ing. Miro Kosmel': dopravná vybavenosť, odpadové hospodárstvo, podnikateľské prostredie,

Ing. Monika Salvová: cestovný ruch v meste, občianska vybavenosť,

Ing. Maria Kršková, Ing. Eva Cimrák Budiaková: životné prostredie v meste,

Ing. Pavol Stárek: technická vybavenosť, výstavba, investície,

Ing. Gabriela Paušlyová: ekonomika mesta, bytový fond,

Petra Šárfy: demografia mesta vývoj od roku 2014 – 2019,

Mgr. Dušan Medzihradský: bezpečnosť mesta,

Mgr. Matúš Lakošík, PhD: strategická časť tvorby PHRSR,

Mgr. Jakub Krška: strategická časť tvorby PHRSR.

ANALYTICKÁ ČASŤ

IDENTIFIKÁCIA ÚZEMIA

Mesto Dolný Kubín leží na juhozápade regiónu Orava, na rozhraní Oravskej vrchoviny s Oravskou Magurou. Pre návštevníkov je vstupnou bránou na Oravu, ktorá je najsevernejším regiónom Slovenska.

Mesto sa rozprestiera v nadmorskej výške 468 m.n.m a má rozlohu 55,05 km². Rozkladá sa v údolí na oboch brehoch rieky Oravy, ktorá delí mesto Dolný Kubín na dve časti. Po ľavej strane toku rieky je časť starého, historického mesta, po pravej strane je nová časť mesta – Bysterec. Dominantou týčiacou sa nad mestom je z juhu Veľký Choč (1 611 m), zo severu Kubínska hoľa (1 346m) a zo západu sú to pohoria Malej a Veľkej Fatry.

GPS súradnice mesta: N49°12', E19°18'

Mapa Oravy. Zdroj: ZRNO, Dolný Kubín

SOCIÁLNO – EKONOMICKÁ ANALÝZA

1 OBYVATELIA

Ku koncu roka 2019 žilo v meste Dolný Kubín 18 665 obyvateľov, čo je o 626 menej oproti koncu roka 2014. Z celkového počtu obyvateľov je 9 636 žien a 9 029 mužov. Hustota osídlenia predstavuje 339,1 obyvateľov na 1 km².

Dolný Kubín patrí k menším mestám, rozlohou 55,05 km² mu patrí 49. miesto, počtom obyvateľov 43. miesto v rámci Slovenskej republiky.

Vývoj počtu obyvateľov za obdobie od roku 2014 ukazuje tabuľka č. 1.

Tabuľka 1 Vývoj počtu obyvateľov mesta Dolný Kubín

Mesto Dolný Kubín	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Počet obyvateľov k 31.12	19 291	19 196	18 995	18 905	18 821	18 665
Medziročný rozdiel	- 133	- 95	- 201	- 90	- 84	- 156
z toho prirodzený prírastok/úbytok	53	49	34.	26	46	24
prírastok/úbytok prisťahovaním/ odšťahovaním	- 186	- 144	- 235	- 116	- 130	- 180

Zdroj: Štatistický úrad SR k 31. 12. 2019

Z tabuľky č.1 vyplýva, že počet obyvateľov mesta od roku 2014 neustále klesá. Podieľa sa na tom hlavne starnutie populácie mesta a s tým súvisiaca úmrtnosť našich obyvateľov, taktiež nízka pôrodnosť a v neposlednom rade odliv obyvateľov za bývaním do okolitých obcí.

Tabuľka 2 Vývoj obyvateľov okresu Dolný Kubín

Okres Dolný Kubín	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Počet obyvateľov	39 469	39 509	39 480	39 478	39 496	39 417
Medziročný rozdiel	x	+ 40	- 29	- 2	+ 18	- 79

Zdroj: Štatistický úrad SR k 31. 12. 2019

Počet obyvateľov okresu ostáva od roku 2014 na približne rovnakej úrovni, čo potvrdzuje skutočnosť, že značná časť ľudí, ktorí sa vysťahovali z mesta Dolný Kubín, zmenili svoj trvalý pobyt v rámci okresu. Vzhľadom na obmedzenú ponuku stavebných pozemkov v meste si ľudia svoju bytovú situáciu riešia výstavbou rodinných domov v obciach v okolí okresného mesta.

Z hľadiska vekovej štruktúry je situácia v meste analogická v porovnaní s celoslovenským priemerom, keď vývoj je charakteristický postupným spomaľovaním reprodukcie obyvateľstva. Zmeny vekovej štruktúry, a to najmä znižovanie podielu detskej zložky, upozorňujú na proces demografického starnutia obyvateľov.

Tabuľka 3 Veková štruktúra obyvateľov mesta Dolný Kubín

Rok	Vek			Index starnutia
	0 – 14 rokov	15 – 64 rokov	65 a viac rokov	
2014	3028	13951	2312	76,35
2015	2959	13808	2429	82,09
2016	2903	13552	2540	87,5
2017	2886	13380	2639	91,44
2018	2886	13152	2783	96,43
2019	2819	12934	2912	103,3

Zdroj: Zdroj: Štatistický úrad SR k 31. 12. 2019

Tabuľka č. 3 poukazuje na skutočnosť, že k 31. 12. 2019 počet obyvateľov mesta Dolný Kubín v produktívnom veku (15 – 64 rokov) dosahuje 69,3% čo je o 3,12% menej oproti roku 2014.

Podiel obyvateľov v predproduktívnom veku (0 – 14 rokov) dosahuje 15,1%. Podiel obyvateľov v post produktívnom veku (65+ rokov) dosahuje 15,6% čo v porovnaní s rokom 2014 predstavuje nárast o 3,62%. Index starnutia mestu Dolný Kubín vzrástol na 103,3.

Tabuľka 4 Prehľad vývoja priemerného veku obyvateľov Dolného Kubína

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Priemerný vek	38,93	39,38	39,89	40,23	40,58	40,93
Index starnutia	76,35	82,09	87,5	91,44	96,43	103,3

Zdroj: Zdroj: Štatistický úrad SR k 31. 12. 2019

2 PODNIKATEĽSKÉ PROSTREDIE A TRH PRÁCE

Základom ekonomiky mesta Dolný Kubín je rozvinutý priemysel, ktorého začiatky siahajú do päťdesiatych rokov minulého storočia. V tom čase boli položené základy strojárskych, hutníckych a elektrotechnických podnikov, na základe ktorých po zmene spoločensko – ekonomických pomerov po roku 1989 vzniklo viacero súčasných firiem s týmto zameraním. Problémom je veľká naviazanosť týchto spoločností na automobilový priemysel, čo v prípade poklesu záujmu o osobné automobily zvyšuje riziko možného útlmu výroby. V meste sa viaceré subjekty zaoberajú aj stavebníctvom a stavebnou činnosťou, potravinárskym a drevospracujúcim priemyslom, v poslednom období pribúdajú spoločnosti venujúce sa poskytovaní služieb, vývojom softvéru či moderným technológiám.

Prioritou Mesta Dolný Kubín bolo vytváraním priaznivých podmienok pre podnikanie zvýšiť zamestnanosť a zabezpečiť ekonomický rozvoj mesta. Opatrenia sa týkali zlepšovania podnikateľského prostredia pre existujúcich zamestnávateľov a vytváranie podmienok pre nových investorov, zabezpečovania podpory rozvoja malého a stredného podnikania v meste a zabezpečenia podpory diverzifikácie podnikateľského prostredia v meste.

Jednotlivé aktivity majú presah aj do budúcich období: organizovanie pravidelných stretnutí s rozhodujúcimi zamestnávateľmi, definovanie nových lokalít pre investičné aktivity, podpora vytvárania drobných prevádzok obchodu a služieb v jednotlivých častiach mesta, podpora podnikateľského sektora outsorcovaním činností Mesta, podpora vzniku chránených dielní, inkubátora pre začínajúcich podnikateľov či sociálneho podnikania, snaha o získanie investorov z oblasti využitia domácich surovín a segmentu moderných technológií či prepojenie medzi vzdelávaním, výskumom a praxou v podnikateľskom prostredí mesta.

Trhom práce sa pre účely tohto dokumentu rozumie vzájomný vzťah ponuky pracovných príležitostí zamestnávateľov s dopytom po práci zo strany obyvateľov mesta a blízkeho okolia. Stav na trhu práce najpresnejšie charakterizujú ukazovatele miery nezamestnanosti, ale tiež počet a štruktúra subjektov poskytujúcich prácu a počet a štruktúra uchádzačov o zamestnanie.

Medzi rozhodujúce výrobné odvetvia v regióne patrí priemysel, poľnohospodárstvo a stavebníctvo. Základňu zamestnanosti predstavujú strategické výrobné firmy: Miba Sinter Slovakia, s.r.o., Dolný Kubín, OFZ a. s. Oravský Podzámok, Bourbon Automotive Plastics Dolný Kubín, s. r. o., Klauke Slovakia s.r.o., Dolný Kubín, Nobel Automotive Slovakia s.r.o. Dolný Kubín, Mahle Engine Components Slovakia s.r.o. Dolný Kubín, Hoval, s.r.o., Istebné, SEZ a.s. Dolný Kubín, Pekárne a cukrárne Rusina, s.r.o., Dolný Kubín, SCAME – SK, s.r.o., Dolný Kubín a ELKOP, s.r.o., Dolný Kubín.

Medzi ďalšie podnikateľské subjekty v oblasti priemyslu, dopravy, služieb a obchodu s väčším počtom zamestnancov patria firmy: Slovlepex, s.r.o., Dolný Kubín, North Slovakia Camion s.r.o. Dolný Kubín, Oravská vodárenská spoločnosť, a. s., Dolný Kubín, Ján Matis – SBS, Dolný Kubín.

Medzi najväčšie stavebné firmy okresu patria firmy Oraving, s.r.o., Dolný Kubín, Hydroekol spol. s r.o. Dolný Kubín a J.P.V.K. SROS s.r.o. Dolný Kubín. Väčšina stavebných firiem zamestnáva časť svojich zamestnancov na dobu určitú, podľa objemu a dĺžky trvania stavebných zákaziek.

Na trhu práce v regióne hrajú významnú rolu aj agentúry dočasného zamestnávania, prostredníctvom ktorých sa zamestnávajú uchádzači o zamestnanie hlavne vo firmách strojárskych a automobilového priemyslu.

Tabuľka 5 Vývoj počtu právnických osôb v meste Dolný Kubín

	Stav k 31. 12.					
Ukazovateľ	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Počet právnických osôb	1 039	852	923	1 037	1 117	1 160

Zdroj: Štatistický úrad SR

Tabuľka 6 Prehľad o vývoji zamestnanosti v rozhodujúcich zamestnávateľských subjektoch okresu od konca roka 2017 do konca roka 2019

Zamestnávateľ	Stav zamestnancov k 31. 12.		
	2017	2018	2019
Miba Sinter Slovakia, s.r.o., Dolný Kubín	1 200	1 013	931
OFZ a. s. Oravský Podzámok	505	523	452
Bourbon Automotive Plastics Dolný Kubín, s. r. o.	520	451	461
Klauke Slovakia s.r.o., Dolný Kubín	506	528	557
Nobel Automotive Slovakia s.r.o. Dolný Kubín	387	427	437
Mahle Engine Components Slovakia s.r.o.	381	342	332
Hoval, s.r.o., Istebné	267	253	249
SEZ a.s. Dolný Kubín	224	224	219
Pekárne a cukrárne Rusina, s.r.o., Dolný Kubín	181	140	132
ELKOP, s.r.o., Dolný Kubín	165	135	123
SCAME – SK, s.r.o., Dolný Kubín	155	159	147
Oravská vodárenská spoločnosť, a. s.	157	157	166
ITOSS, s.r.o., Dolný Kubín	110	85	92
NIKRO, s.r.o., Dolný Kubín	108	109	136

Zdroj: Sociálna poisťovňa

Tabuľka 7 Vývoj počtu fyzických osôb – podnikateľov v meste Dolný Kubín

Ukazovateľ	Stav k 31. 12.					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Fyzické osoby	1400	1324	1327	1283	1189	1288
z toho živnostníci	1283	1229	1229	1191	1076	1192

Zdroj: Štatistický úrad SR

Za nezamestnaného sa pre účely štatistických zisťovaní úradov práce považuje občan evidovaný na úrade práce, ktorý nie je v pracovnom pomere a nevykonáva zárobkovú činnosť, pričom chce a môže pracovať.

Ukazovateľ nezamestnanosti v okrese Dolný Kubín v sledovanom období výrazne poklesol, z 12,65 % v roku 2014 na 4,67 % ku koncu roka 2019. Kým ku koncu roka 2014 bolo v evidencii Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny 2679 nezamestnaných, koncom roka 2019 to bolo 1128 osôb.

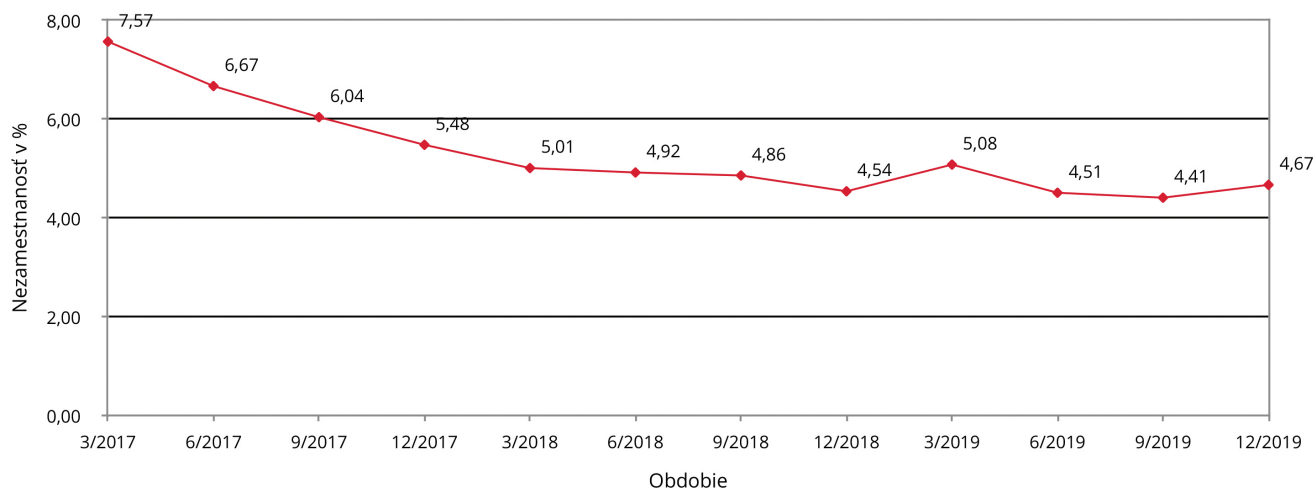
Za sledované obdobie výrazne poklesol aj počet dlhodobozamestnaných. Kým v roku 2014 bolo evidovaných viac ako 12 mesiacov 1316 osôb, koncom roka 2019 to bolo len 243 osôb. Znížil sa aj percentuálny podiel dlhodobozamestnaných na celkovom počte osôb bez práce, a to zo 49,12 % na 21,54 %.

Z pohľadu dosiahnutého vzdelania v roku 2014 dosiahlo 336 osôb základné vzdelanie (12,54 %), 2046 osôb stre-

doškolské vzdelanie (76,37 %) a 297 osôb vysokoškolské vzdelanie (11,09 %). V roku 2019 štruktúru nezamestnaných tvorilo 108 osôb so základným vzdelaním (9,57 %), 817 osôb so stredným vzdelaním (72,43 %) a 203 s vysokoškolským vzdelaním (18,0 %). Kým u osôb so základným a stredným vzdelaním došlo k výraznému poklesu nezamestnanosti, absolventi vysokých škôl mali väčšie problémy so získaním pracovného miesta.

V štruktúre uchádzačov podľa veku bolo v roku 2014 evidovaných 481 osôb do 25 rokov (17,95 %) a 372 osôb nad 55 rokov (13,89 %). V roku 2019 to bolo 136 občanov do 25 rokov (12,06 %) a 219 osôb vo veku nad 55 rokov (19,41 %). Zodpovedá to skutočnosti, že občania v pokročilejšom veku si napriek dobrej výkonnosti ekonomiky hľadajú zamestnanie ťažšie ako mladí ľudia.

Graf 1 Vývoj evidovanej miery nezamestnanosti v okrese Dolný Kubín v rokoch 2017 až 2019

Tabuľka 8 Vývoj počtu evidovaných uchádzačov o zamestnanie v meste Dolný Kubín

Ukazovateľ	Stav k 31. 12.					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Počet uchádzačov o zamestnanie	1177	998	815	549	491	515

Zdroj: ÚPSVaR

Počet uchádzačov o zamestnanie v roku 2019 oproti roku 2014 sa vyvíjal výrazne pozitívne, čo zodpovedalo oživeniu slovenskej ekonomiky po krízových rokoch 2008 – 2010. Nezanedbateľný vplyv na to mala aj skutočnosť, že v meste sa postupne adaptovali viacerí zahraniční investori hlavne z oblasti strojárstva a elektrotechniky. V tejto súvislosti je potrebné upozorniť na riziko úzkeho prepojenia tunajších firiem s automobilovou výrobou. Prípadný pokles záujmu o osobné motorové vozidlá bude mať s veľkou pravdepodobnosťou dopad aj na zamestnanosť v meste Dolný Kubín.

3 EKONOMIKA MESTA

Rozpočet mesta je základným nástrojom finančného hospodárenia v danom roku, ktorým mesto riadi financovanie svojich úloh a funkcií. Rozpočet mesta pozostáva z príjmov, výdavkov a finančných vzťahov, ale obsahuje tiež obsahuje zámery a ciele, ktoré mesto plánuje v danom roku realizovať.

Základným zdrojom príjmov pre mesto sú daňové a nedaňové príjmy, pričom vo finančnom vyjadrení najväčšiu časť týchto príjmov tvorí príjem od štátu na základe zákona NR SR č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovanom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy. Akákoľvek zmena v makroekonomickom prostredí, zmena v daňovom prostredí s dopadom na podnikateľský sektor a na zamestnanosť, sa prejaví v znížení príjmov územnej samosprávy, t. j. príjmov mesta.

Tabuľka 9 Vývoj rozpočtového hospodárenia mesta Dolný Kubín za obdobie rokov 2014 – 2019

Ukazovateľ	Rok					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Príjmy v tis. EUR	12856,2	13818,4	17816,8	15686,6	18551,6	19564,5
Výdavky v tis. EUR	12303,9	12913,3	16362,2	14371,9	17218,0	18052,5
Prebytok v tis. EUR	552,3	905,1	1454,5	1314,5	1333,6	1512,0

Zdroj: Mesto Dolný Kubín

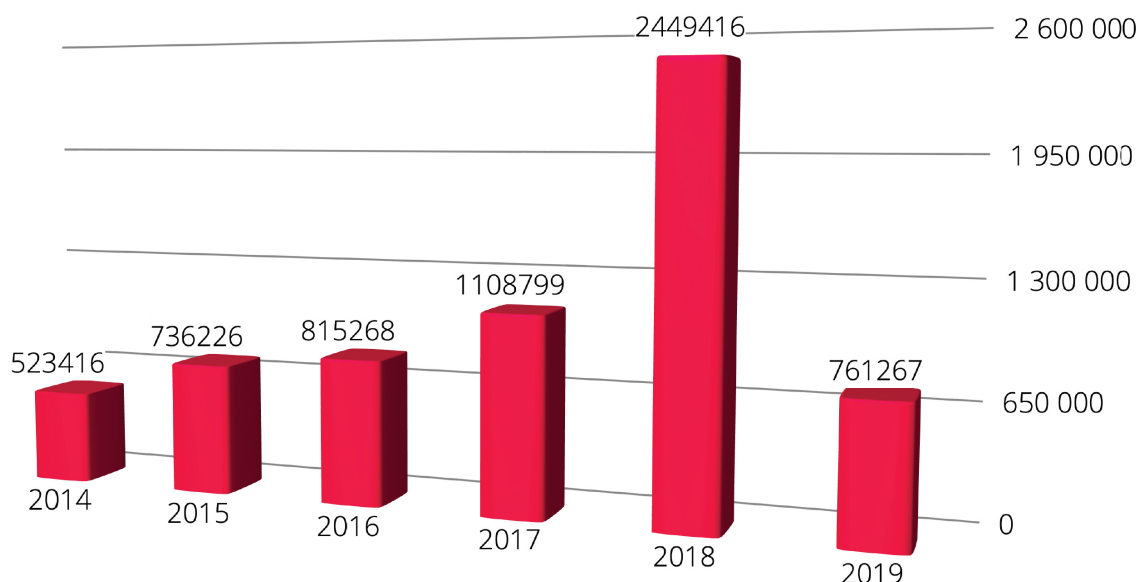
Najvyššie príjmy a výdavky mesto dosiahlo v roku 2019. Z celkových bežných príjmov roku 2019 výnos dane z príjmov predstavoval 52 %.

Výnos dane z príjmov počas rokov 2014 až 2019 postupne vzrástol zo sumy 5 680 232,64 EUR na sumu 9 227 566,71 EUR.

Najvyššie kapitálové výdavky boli vynaložené v roku 2018, keď ich celková suma predstavovala 2 449 416,- EUR. Išlo napr. o budovanie cyklotrasy po nábreží Oravy za 405 tis. EUR, budovanie inžinierskych sietí pre IBV Brezovec 170 tis. EUR, rekonštrukciu budovy MsÚ za 375 tis. EUR, stavebné úpravy križovatky ul. Kňazská, Mládežnícka a Komenského za 147 tis. EUR, stavebno – technické úpravy komunikácie a spevnených plôch na ulici SNP za 128 tis. EUR, rekonštrukciu priestorov Letného štadióna za 97 tis. EUR či rekonštrukciu budovy MŠ na Sihoti za 90 tis. EUR.

Z celkových vynaložených prostriedkov bolo 1 910 641,17 EUR financované z vlastných zdrojov.

Graf 2 Vývoj kapitálových výdavkov Mesta Dolný Kubín za obdobie rokov 2014 – 2019

Mestá a obce na zabezpečenie a realizáciu svojich činností okrem vlastných príjmov môžu použiť aj návratné zdroje financovania, pričom musia dodržiavať podmienky tzv. „dlhovej služby“ v zmysle § 17 ods. 6a) zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. To znamená, že celková suma dlhu obce nesmie prekročiť 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka a suma ročných splátok návratných zdrojov financovania vrátane úhrady výnosov nesmie prekročiť 25 % skutočných príjmov predchádzajúceho roka, znížených o prostriedky zo zahraničia alebo prostriedky získané podľa osobitného predpisu.

Mesto Dolný Kubín v sledovanom období rokov 2014 – 2019 túto povinnosť zo zákona plnilo.

V období rokov 2014 – 2019 Mesto Dolný Kubín použilo návratné zdroje financovania na:

- financovanie rekonštrukcie verejného osvetlenia v čiastke 150 000,- EUR (čerpanie v roku 2015)
- refinancovanie úverov v celkovej sume 2 795 147,80 EUR (čerpanie v roku 2016)
- financovanie cyklotrasy po nábreží Oravy v čiastke 405 400,70 EUR (prekľňovací úver – čerpanie v roku 2018).

Tabuľka 10 Vývoj dlhu Mesta Dolný Kubín za obdobie rokov 2014 – 2019 v zmysle pravidiel dlhovej služby

Ukazovateľ	Rok					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Bežné príjmy predch. roka (tis. EUR)	11 268	11 894	13 821	13 823	15 004	15 974
Celková suma dlhu (tis. EUR)	4 002	3 676	3 322	3 030	2 751	2 432
Znížené bežné príjmy predch. roka (tis. EUR)				10 017	10 998	11 785
Ročné splátky (tis. EUR)	487	566	414	400	404	401
Celková suma dlhu/bežné príjmy v % (max. 60 %)	35,52	30,91	24,04	21,92	18,33	15,22
Ročné splátky/bežné príjmy v % (max. 25 %)	4,32	4,76	2,99	3,99	3,67	3,40
Splnenie zákonných podmienok	áno	áno	áno	áno	áno	áno

Zdroj: Mesto Dolný Kubín

SLUŽBY A OBČIANSKA VYBAVENOSŤ

4 ŠKOLSTVO A VZDELÁVANIE

Mesto je zriaďovateľom väčšiny materských, základných a základných umeleckých škôl na svojom území, vytvára finančné a materiálne podmienky pre fungovanie týchto škôl. Zriaďovateľmi stredných škôl sú Žilinský samosprávny kraj, cirkev a súkromný sektor. Pokiaľ však má byť Dolný Kubín moderným, prosperujúcim a inovatívnym mestom, ponúkajúcim svojim obyvateľom možnosť zamestnania na pracovných pozíciách s vyššou pridanou hodnotou, musí Mesto v tomto smere nepriamo ovplyvňovať aj smerovanie a zameranie stredného školstva. Diskusiou o budúcnosti pracovného trhu, komunikačnou činnosťou na základných školách a v rodinách, koordinačnou činnosťou medzi školami a zamestnávateľmi, či materiálnou podporou škôl.

Tabuľka 11 Prehľad vývoja počtu škôl v meste Dolný Kubín

Typ školy	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Materské školy	9	9	9	9	9	10
Základné školy	6	6	6	6	6	6
Stredné školy	8/7	7	7	7	7	7

Zdroj: Mesto Dolný Kubín

Tabuľka 12 Prehľad vývoja počtu detí a žiakov v školských zariadeniach

Typ školy	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Materské školy	758	776	767	752	738	764
Základné školy	2 184	2 192	2 254	2 267	2 279	2 325
Stredné školy	2 411	2 269	2 257	2 240	2 185	2 024

Zdroj: Mesto Dolný Kubín

Z tabuliek č. 11 a č. 12 vyplýva, že počet škôl sa v meste počas sledovaného obdobia výraznejšie nezmenil, pribudla jedna materská škola Montessori a ubudla jedna stredná škola. Počet detí v materských školách ostal na približne rovnakej úrovni. Počet žiakov základných škôl mierne vzrástol, naopak, výrazný pokles zaznamenal počet žiakov stredných škôl.

Zriaďovateľom siedmich **materských škôl (MŠ)** bolo Mesto Dolný Kubín, pôsobili tu aj dve súkromné a jedna cirkevná materská škola.

Tabuľka 13 Prehľad vývoja počtu detí v materských školách

Materská škola	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Obr. mieru	100	100	97	96	91	92
Na Sihoti	129	134	136	134	126	128
Nám. slobody	115	119	121	120	119	116
Odbojárov	159	162	156	160	158	154
Chočská	60	62	61	60	58	58
Záskalická	23	23	21	19	18	19
Komenského	57	61	92	56	59	53
MŠ CSŠ	90	90	88	82	84	82
MŠ Jánoš	25	25	25	25	25	25
Montessori	0	0	0	0	0	37

Zdroj: Mesto Dolný Kubín

Mesto malo dostatočné kapacity na umiestnenie všetkých detí v materských školách, preto nevyužilo možnosť žiadať štát o dotáciu na rozšírenie kapacít materských škôl formou prístavby, výstavby a rekonštrukcie priestorov pre potreby materských škôl a vybudovanie zariadení školského stravovania pri týchto materských školách.

Zo strany rodičov vznikla požiadavka na zriadenie materskej školy s alternatívnym výchovno – vzdelávacím programom. Rekonštrukciou bývalého mestského centra voľného času, ktoré Mesto odpredalo súkromnej spoločnosti, vznikla materská škola typu Montessori. Táto skutočnosť nemala výraznejší vplyv na obsadenosť ostatných materských škôl. Materská škola na ul. Záskalická je pred-

metom diskusií o jej ekonomickej efektívnosti dlhodobo.

Mesto Dolný Kubín priebežne počas celého sledovaného obdobia zabezpečovalo rekonštrukciu a obnovu budov materských škôl. Na všetkých budovách MŠ boli vymenené okná, na MŠ ul. Námestie slobody a MŠ Obrancov mieru bola zrekonštruovaná elektroinštalácia, budova MŠ Na Sihoti bola kompletne zateplená. Zapojenie sa do europrojektu Digiškola umožnilo vybaviť materské školy interaktívnymi tabuľami a PC s tlačiarňami a príslušným programovým vybavením.

Štyri **základné školy (ZŠ)** boli v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta, jedna základná škola je súkromná a jedna cirkevná.

Tabuľka 14. Prehľad vývoja počtu žiakov v základných školách

Základná škola	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
J. Matúšku	663	660	676	697	694	705
M. Kukučina	651	639	654	646	640	629
P. Škrabáka	411	411	419	412	427	437
Komenského	212	215	212	199	192	197
CSŠ	222	234	252	265	272	283
Jánoš	25	33	41	48	54	74

Zdroj: Mesto Dolný Kubín

V oblasti základného školstva sa v sledovanom období pozornosť sústredila na zvyšovanie jeho kvality a na prepojenie s trhom práce. Zvyšovala sa odborná úroveň pedagógov a modernizovala školská infraštruktúra (oprava telocvične a rekonštrukcia školskej jedálne pri ZŠ J. Matúšku, oprava telocvične pri ZŠ M. Kukučina, výmena okien ZŠ Komenského, vybavenie všetkých mestských ZŠ učebňami polytechnickej výchovy, vybudovanie odborných učební na troch ZŠ a iné). V rámci rozvoja voľnočasových aktivít detí a mládeže boli vybudované nové multifunkčné športoviská. Nepodarilo sa vybudovať a prevádzkovať klub mladých. Prepojenie vzdelávania s požiadavkami praxe prebiehalo prostredníctvom exkurzií do výrobných firiem.

V rámci základných typov vzdelávacích inštitúcií svoju úlohu v meste plnila aj Spojená škola, ktorá zriaďovateľsky patrí pod Okresný úrad Žilina. Od roku 2016 pozo-

stáva zo Špeciálnej materskej školy, Špeciálnej základnej školy pre žiakov s telesným postihnutím a Základnej školy a materskej školy pri zdravotníckom zariadení. Škola poskytovala vzdelávanie približne 40 deťom a žiakom so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími potrebami a v Dolnooravskej nemocnici s poliklinikou zabezpečovala výchovu a vzdelávanie chorým alebo zdravotne oslabeným deťom a žiakom. Súčasťou školy boli aj dva Školské kluby detí a Školská výdajňa jedál.

Žilinský samosprávny kraj bol zriaďovateľom piatich **stredných škôl** (Gymnázium P. O. Hviezdoslava, Obchodná akadémia, Stredná zdravotnícka škola, Stredná odborná škola obchodu a služieb a Stredná odborná škola polytechnická), zriaďovateľom Cirkevného gymnázia Andreja Radlinského bola Rímskokatolícka cirkev, pôsobila tu tiež Súkromná stredná odborná škola.

Tabuľka 15 Prehľad vývoja počtu študentov stredných škôl

Stredná škola	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
G POH	474	462	476	485	483	463
OA	338	334	332	321	311	287
SZŠ	255	246	248	258	272	279
OG CSŠ	154	134	136	145	134	126
SOŠOaS	800	719	648	614	560	459
SOŠP	305	296	308	326	334	316
SSOŠ Zemko	85	78	109	91	91	94

Zdroj: cvti.sk a internet

Počet stredných a stredných odborných škôl sa v sledovanom období znížil o jednu, keď svoju činnosť v Dolnom Kubíne ukončilo Súkromné bilingválne gymnázium.

Na výraznom poklese študentov sa podieľala hlavne Stredná odborná škola obchodu a služieb, ktorej počet žiakov klesol počas sledovaného obdobia o viac ako 40 %. Hlavným dôvodom je pretrvávajúci nezájum o štúdium časti tradičných remeselných odborov. Menej výrazne sa znížil počet študentov Obchodnej akadémie a Cirkevného gymnázia Andreja Radlinského.

Zriaďovateľom dvoch **základných umeleckých škôl** (ZUŠ) bolo Mesto Dolný Kubín, jedna ZUŠ bola súkromná. Na všetkých základných umeleckých školách mohli žiaci navštevovať hudobný a výtvarný odbor, na dvoch aj

tanečný odbor. ZUŠ P. M. Bohúňa navštevovalo približne 650 žiakov, ZUŠ I. Ballu 510 a Súkromnú ZUŠ Jánoš 320 žiakov, celkovo takmer 1500 žiakov z Dolného Kubína i okolia. Budovy obidvoch ZUŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta bolo v sledovanom období potrebné rekonštruovať, v ZUŠ P. M. Bohúňa prebehla výmena okien, oprava strechy, rekonštrukcia elektroinštalácie a zateplenie, na budove ZUŠ I. Ballu výmena okien, oprava strechy a rekonštrukcia elektroinštalácie.

Voľnočasové aktivity žiakov zabezpečovalo osem centier voľného času, z toho štyri mestské, tri súkromné a jedno cirkevné.

V rámci neformálneho vzdelávania pôsobili v meste dve súkromné jazykové školy a pobočka akadémie vzdelávania.

5 Sociálne služby

Hlavnou úlohou Mesta v sociálnej oblasti je pomáhať ohrozeným skupinám svojich obyvateľov: seniorom, rodinám v zložitej situácii, zdravotne hendikepovaným či ľuďom bez bývania. Pomoc sa uskutočňuje pri uplatňovaní princípu subsidiarity, to znamená, že až keď si človek nedokáže pomôcť sám ani v rámci jeho rodiny, nastupuje pomoc zvonku (od priateľov, charity, mesta či štátu). Ako v každej inej oblasti, aj v tej sociálnej platí, že z dlhodobého hľadiska je oveľa výhodnejšia prevencia a priebežné riešenie problémov ako ich prehliadanie.

Na prevenciu a riešenie nepriaznivej sociálnej situácie človeka alebo rodiny, na zabezpečenie ich schopností začleniť sa do spoločnosti, na riešenie uspokojovania základných životných potrieb, krízovej situácie a prevenciu sociálneho vylúčenia osoby a rodiny je Mesto Dolný Kubín vybavené personálne aj inštitucionálne. V každom dennej praxi uplatňuje príslušnú legislatívu, ktorú na konkrétne podmienky upravuje vlastnými všeobecne záväznými nariadeniami. Pružne a citlivo reagovať na aktuálne potreby obyvateľov umožňuje uplatňovanie metódy komunitného plánovania, prostredníctvom ktorého sú definované priority, ciele a opatrenia, ktoré samospráva pomáha riešiť vznikajúce sociálne problémy na miestnej úrovni.

V sledovanom období sa Mesto Dolný Kubín zameralo na zvýšenie dostupnosti a kvality sociálnych služieb zvyšovaním odbornej úrovne zamestnancov, rekvalifikáciou marginalizovaných skupín, dobudovaním siete sociálnej infraštruktúry mesta a zvýšením priameho výkonu terénnych sociálnych pracovníkov v otvorenom prostredí.

Súčastou opatrení bola aj snaha o rozšírenie bytového fondu v meste a o zlepšenie občianskej vybavenosti.

V spolupráci s inými poskytovateľmi sociálnych služieb a s prijímateľmi sociálnych služieb v územnom obvode mesta bol vypracovaný Komunitný plán.

V rámci modernizácií, údržby a rekonštrukcií boli zrekonštruované hlavné vnútorné priestory, kúpeľne, izby, chodby a balkóny Zariadenia opatrovateľskej služby, predĺžila sa dráha stoličkového výtahu, vyregulovala sa sústava vykurovania, revitalizovala sa záhrada a vybudoval sa altánok. Prebehla oprava opotrebovaných a technicky nevyhovujúcich plynových kotlov v Dennom centre a zrealizovala sa regulácia vykurovania a výmena okien a dverí. V záhrade Denného centra bol vybudovaný záhradný altánok a domček – dreváreň.

V systéme starostlivosti o odkázaných seniorov došlo k zvýšeniu počtu distribuovaných jedál do rodinného prostredia, naďalej bola poskytovaná domáca opatrovateľská služba, prepravná a odľahčovacia služba, služby denného centra a sociálne služby v zariadení opatrovateľskej služby,

Pre rodiny s deťmi Mesto Dolný Kubín zriadilo Zariadenie dočasného bývania s cieľom poskytnúť ubytovanie pre rodiny s deťmi a fyzické osoby, ktoré sa ocitli v nepriaznivej sociálnej situácii a sú ohrozené stratou bývania. Zriadené boli nízkoprahové sociálne služby pre deti a rodinu.

V oblasti nájomného bývania bol zavedený vzdialený odpočet meraných hodnôt spotrebovaných medií a bola zrekonštruovaná strecha bytového domu na ul. L. Štúra.

5.1 Terénne formy sociálnych služieb

Mesto Dolný Kubín poskytovalo **opatrovateľskú službu** koncom hodnoteného obdobia pre približne 20 klientov, v menšom rozsahu túto činnosť zabezpečoval aj jeden neverejný poskytovateľ. Pri výkone opatrovateľskej služby prevažovali úkony sebaobsluhy a starostlivosti o domácnosť, v menšej miere išlo o sociálne aktivity.

Zvyšovanie kapacity domácej opatrovateľskej služby ostáva prioritou mesta. Mesto Dolný Kubín bolo zaradené

do pilotného hodnotenia podmienok kvality poskytovanej sociálnej služby v rámci národného projektu Kvalita sociálnych služieb.

Prepravnú službu poskytuje Mesto Dolný Kubín od roku 2006 špeciálne upraveným vozidlom s nájazdovou plošinou, polohovateľným kreslom a fixáciou invalidného vozíka. V roku 2019 bola služba poskytnutá 31 občanom s ťažkým zdravotným postihnutím pred-

všetkým v kombinácii so sprievodom na lekárske vyšetrenia.

Agentúra **domácej ošetrovateľskej starostlivosti** ADOS CHARITAS, ktorej zriaďovateľom je Spišská katolícka charita, poskytovala kompletné zdravotnícke, sociálne a duchovné služby v domácom prostredí prostredníctvom skúsených zdravotných sestier. Cieľom bolo, aby klienti prežívali svoju chorobu v podmienkach zmierňovania somatických a duševných bolestí a v terminálnom štádiu života neumierali bez základnej zdravotnej starostlivosti, najmä nepripravení a opustení. Služby agentúra poskytovala pacientom všetkých zdravotných poisťovní na základe indikácie obvodného alebo odborného lekára.

5.2 Ambulantné a pobytové formy sociálnych služieb

Denné centrá na ul. Obrancov mieru a ul. J. A. Komenského poskytujú sociálne poradenstvo a zabezpečujú záujmovú činnosť. Zodpovedný zástupca Mesta pri plánovaní voľnočasových aktivít komunikuje s komunitnou radou užívateľov služieb denného centra.

Prijímateľmi sociálnych služieb **Denného stacionára** Miško, ktorého zriaďovateľom je neverejný poskytovateľ sociálnej služby občianske združenie Agentúra Fórum života, sú zdravotne znevýhodnené osoby, najmä mladí dospelí a seniori z mesta a blízokých obcí. Sociálne služby sú poskytované ambulantnou formou prostredníctvom záujmových aktivít a pomoci pri úkonoch sebaobsluhy. Sociálna rehabilitácia podporuje a aktivizuje schopnosti a zručnosti klientov, posilňuje ich návyky pri sebaobslužke a samostatnosti, odľahčuje a podporuje rodinu pri starostlivosti.

Centrum sociálnych služieb Prameň – Domov sociálnych služieb poskytuje sociálne služby dennou a týždennou formou pobytu prevažne deťom s rôznym druhom postihnutia, vrátane klientov s autizmom. Centrum sociálnych služieb poskytuje aj službu včasnej intervencie. Zariadenie poskytuje komplexnú starostlivosť, vrátane vzdelávania detí školského veku, ktoré prebieha v špeciálnej základnej škole, umiestnenej v budove zariadenia.

Zariadenie opatrovateľských služieb Mesta Dolný Kubín poskytuje sociálne služby na určitý čas osobám, ktoré sú odkázané na pomoc inej osoby pobytovou formou a pominula možnosť starať sa o nich v ich prirodzenom rodinnom prostredí. V priebehu roka 2019 boli sociálne služby poskytnuté 37 klientom.

Centrum sociálnych služieb Brezovec (do 31. 12. 2020 Zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb Dolný Kubín) je rozpočtovou organizáciou v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja, zabezpečujúcou sociálne služby v zmysle zákona o sociálnych službách. Formou celoročnej pobytovej služby poskytujú sociálne služby v zariadení pre seniorov, domove sociálnych služieb a v špecializovanom zariadení a ambulantnou formou odbornú činnosť v základnom sociálnom poradenstve.

Centrum sociálnych služieb – Zariadenie núdzového bývania v mestskej časti Záskanie poskytuje pomoc a od-

Terénna sociálna **služba krízovej intervencie** bola vykonávaná prostredníctvom terénnych sociálnych pracovníkov Mesta. Tí sa zameriavali na vyhľadávanie fyzických osôb v nepriaznivej sociálnej situácii. Pomoc poskytovali občanom bez prístrešia priamo v teréne, ale aj fyzickým osobám a rodinám s maloletými deťmi, ohrozenými stratou bývania a sociálno – patologickými javmi.

Činnosť **sociálneho poradenstva** realizovali terénni sociálni pracovníci prevažne s cieľovou skupinou občanov bez domova a osamelých v dôchodkovom veku, t.j. ľudí odkázaných na pomoc iných. V rámci poradenstva bola vykonávaná aj prevencia kriminality páchanej na týchto osobách.

borné poradenstvo osamelým ženám v núdzi a matkám s deťmi, ktoré sa ocitli v nepriaznivej sociálnej situácii sociálnym vylúčením, alebo obmedzením schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy.

Zariadenie núdzového bývania poskytuje bývanie napr. fyzickej osobe, na ktorej je páchané násilie alebo ktorá je obeťou obchodovania s ľuďmi.

Útulok poskytuje sociálnu službu klientom, ktorí nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb.

Kapacita zariadenia núdzového bývania aj útulku je 16 osôb. Zariadenie poskytuje okrem ubytovania a sociálneho poradenstva aj pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, pracovnú terapiu, nevyhnutné ošatenie a obuv. Vytvára tiež podmienky na prípravu stravy, vykonanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny, pranie, žehlenie a záujmovú činnosť.

Zariadenie dočasného bývania na ul. M. R. Štefánika poskytuje osobám v núdzi ubytovanie na dobu šesť mesiacov s následným prehodnotením ich sociálnej situácie a podmienok, za ktorých boli prijatí. Zariadenie ponúka dvadsaťdva stálych desať príležitostných lôžok. Ubytovaní majú k dispozícii spoločnú jedáleň a kuchyňu, hygienické zariadenia osobitne pre mužov a ženy, plynovú kotolňu, práčovňu, a sušiareň. V zariadení sa nachádzajú dva priestory pre sociálnych pracovníkov nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu.

Nocľaháreň STOP – ŠANCA na ul. M. R. Štefánika bola v roku 2006 zriadená pre ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii, ktorí nemajú zabezpečené ubytovanie, alebo nemôžu doterajšie bývanie užívať. Okrem ubytovania na účel prenocovania sa im poskytuje základné poradenstvo, nevyhnutné ošatenie a obuv a sú vytvorené podmienky na prípravu stravy a vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny.

Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu bola zriadená v nájomnom obytnom dome vo vlastníctve Mesta Dolný Kubín na ul. L. Štúra v roku 2017 ako nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu za účelom mapovania potrieb a pomoci rodinám v nepriaznivej sociálnej situácii. Mesto Dolný Kubín obdobnú službu zriadilo aj pri Zariadení dočasného bývania. V rámci nízkopraho-

vých sociálnych služieb pre deti a rodinu sa poskytuje sociálne poradenstvo (oblasť zamestnania, bývania), sociálna rehabilitácia (podpora v rodičovských zručnostiach, pracovné návyky) a preventívne aktivity. Sociálni pracovníci zabezpečujú fyzickým osobám pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov. Zároveň zabezpečujú deťom zo sociálne znevýhodnenému prostredia pomoc pri príprave na školské vyučovanie, sprevádzanie

dieťaťa do a zo školského zariadenia a činnosť zameranú na a efektívne trávenie voľného času.

Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu slúži ako nástroj pomoci rodinám ohrozeným sociálnym vylúčením, ktorým sa vo väčšine prípadov pre ohrozenie psychického, fyzického a sociálneho vývoja maloletých detí vytvárajú v spolupráci s rôznymi subjektmi plány sociálnej práce, prípadne plány výkonu výchovných opatrení.

5.3 Nástroje sociálnej pomoci

Mesto poskytuje obyvateľom s trvalým pobytom viaceré dávky a príspevky. Pre tých, ktorých príjmy nepresahujú hranicu životného minima stanovenú zákonom, alebo presahuje túto hranicu a ocitli sa v mimoriadnej situácii, môže poskytnúť jednorazovú dávku sociálnej pomoci.

Na základe písomnej žiadosti môže poskytnúť finančné príspevky:

- a) na stravu pre dobrovoľníkov,
- b) na služby jedálne,
- c) na podporu spoločenského kontaktu,
- d) na pohreb alebo zabezpečenie pohrebu,
- e) pri narodení dieťaťa,
- f) pri nástupe dieťaťa na povinnú školskú dochádzku,
- g) na podporu rodín s deťmi v náhradnej starostlivosti,
- h) na úhradu za sociálnu službu.

5.4 Mimovládne organizácie v sociálnej oblasti

V sociálnej oblasti majú nezastupiteľné miesto aj mimovládne organizácie zamerané na človeka, riešenie jeho problémov, na pomoc a podporu alebo zlepšenie kvality života občanov v ich nepriaznivej sociálnej situácii.

Na území mesta pôsobia v sociálnej oblasti nasledovné občianske združenia: Garáž klub, Agentúra Fórum života, Aktív – Relax, Kardioklub Dolný Kubín, Konzultačné a informačné centrum EDUKOS, Femina, Mladiinfo, SENIOR

pri Zariadení pre seniorov a domove sociálnych služieb, Spoločenstvo novej evanjelizácie – SNE, Žena a dieťa, Spoločenstvo evanjelickej mládeže – SEM, Naša alternatíva, Slimáček – Monte, Jednota dôchodcov Slovenska, Slovenský zväz zdravotne postihnutých, Únia slabozrakých a nevidiacich Slovenska, Združenie zdravotne postihnutých Oravy, Žubrienky a Inštitút pre sociálny rozvoj a ďalšie vzdelávanie.

5.5 Nájomné bývanie

Mesto Dolný Kubín vlastní 140 nájomných bytov, z toho 32 garsoniek, 63 jednoizbových bytov (z toho 12 nižšieho štandardu), 39 dvojizbových a 4 trojizbové byty. Priemerná veková hranica nájomníkov sa pohybuje od 48 rokov do 56 rokov. Podľa ekonomického statusu je 50 % nájom-

níkov pod hranicou 1,4 násobku životného minima. Preto je potrebné sa začať zaoberať a pripravovať také formy nájomného bývania, ktoré by bolo cenovo dostupné pre skupinou obyvateľov s nízkym príjmom.

Tabuľka 16 Prehľad bývania v meste Dolný Kubín

Katastrálne územie	Počet bytov	Počet nájomných bytov mesta	Počet rodinných domov
Beňova Lehota	7	0	66
Dolný Kubín	3 834	126	33
Kňažia	204	12	186
Malý Bysterec	2	0	203
Medzihradné	5	0	181
Mokrad'	34	0	89

Katastrálne územie	Počet bytov	Počet nájomných bytov mesta	Počet rodinných domov
Srňacie	0	0	9
Veľký Bysterec	2 466	2	72
Záskalie	25	0	258
SPOLU	6 577	140	1 097

Zdroj: Mesto Dolný Kubín

6 Kultúra

Mesto Dolný Kubín sa svojou veľkosťou a významom v minulosti nemohlo rovnať okolitým mestám ako Ružomberok či Martin. Hospodársky zaostala Orava v porovnaní s okolitými regiónmi nepatrila medzi centrá kultúrneho a spoločenského života. Napriek tomu sa v meste a okolí narodilo alebo pôsobilo viacero významných osobností celoslovenského významu, ktoré stáli za vznikom viacerých kultúrnych spolkov a inštitúcií. Proces sa urýchlil po 2. svetovej vojne, keď sa Dolný Kubín stal hospodárskym, politickým a spoločenským centrom regiónu. Bola založená Oravská galéria a Oravská knižnica, ktoré spolu s Oravským múzeom, Oravským kultúrnym strediskom a Mestským kultúrnym strediskom patria aj dnes medzi najdôležitejšie kultúrne inštitúcie mesta.

Z ďalších subjektov, pôsobiach v oblasti kultúry, je potrebné spomenúť: spevácky zbor UnaCorda pri ZUŠ I. Ballu, tanečnú skupinu Refresh pri SZUŠ Jánoš, Malé estrádne divadlo Femina, Divadlo P.A.L.O., Gitarový súbor pri ZUŠ I. Ballu, Spevácku folklórnu skupinu Orava, Folklórny súbor Rosička rosa, či hudobnú skupinu Námestie P. O. H.

Najznámejším kultúrnym podujatím mesta je každoročné organizovanie celoslovenského kola súťaže v prednese poézie a prózy a divadiel poézie Hviezdoslavov Kubín. V oblasti vážnej hudby sú známe medzinárodné súťaže mladých umelcov Talenty pre Európu či Hudobný festival Ivana Ballu, organizovaný Základnou umeleckou školou I. Ballu. Druhá základná umelecká škola, ZUŠ P. M. Bohúňa, každoročne vyhlasuje medzinárodnú výtvarnú súťaž mladých autorov Bohúňova paleta.

Ďalšie tradičné podujatia v oblasti kultúry: Kubínska hudobná jeseň, Kubínske divadelné dni, Tanečný Kubín, Kubínske krpčeky, Folklórny deň Kubína, Kubínsky organový festival, Inšpirácie.

Mesto Dolný Kubín podporuje kultúru v meste dvomi základnými spôsobmi, a to cez svoju príspevkovú organizáciu Mestské kultúrne stredisko, a prostredníctvom grantového programu Šanca pre všetkých.

Mestské kultúrne stredisko realizuje zámery Mesta v oblasti kultúry a spoločenského života. Ponúka nakupované programy (divadlá, koncerty, muzikály a festivaly), pre obyvateľov mesta pripravuje pri príležitosti rôznych výročí a sviatkov cyklus podujatí pod názvom Mesto občanom. Pravidelne usporadúva výstavy a zabezpečuje voľnočasové aktivity.

Grantový program podporuje subjekty v oblasti kultúry (občianske združenia, neziskové organizácie, právnické osoby, fyzické osoby – podnikateľov) možnosťou získania dotácie na činnosť alebo na konkrétny projekt.

Prioritou Mesta v predchádzajúcom období bolo zvýšiť záujem obyvateľov o kultúru zlepšením ponuky a propagácie kultúrnych podujatí a zlepšiť starostlivosť o kultúrne objekty a ich materiálne – technické vybavenie. S tým úzko súvisela úloha zvýšiť sumu finančných prostriedkov určených pre túto oblasť nielen z rozpočtu mesta, ale aj z iných zdrojov (granty, dotácie EÚ, sponzorské dary, atď.).

Mesto vytváralo primeraný priestor pre rozvoj činnosti kultúrnych inštitúcií v meste, priebežne boli zabezpečované kultúrne podujatia tzv. väčšinového charakteru pre obyvateľov mesta. Počas sledovaného obdobia Mestské kultúrne stredisko dosiahlo v plánovanej kultúrnej činnosti pozitívny nárast nakupovaných podujatí, nových podujatí v programe Mesto občanom, ako aj nárast finančných príspevkov na kultúrne podujatia zo strany zriaďovateľa, Mesta Dolný Kubín. Mestské kultúrne stredisko vytváralo dostatočný priestor na rozvoj tvorivosti a zručností obyvateľov prostredníctvom kurzov, workshopov a tvorivých dielní.

Nepodarilo sa splniť plánované ciele v oblasti rekonštrukcie kultúrnej infraštruktúry, keď neprebehla rekonštrukcia budovy mestského kultúrneho strediska ani bývalého kina Choč s cieľom zníženia energetickej náročnosti budov a zlepšenia technického stavu a vybavenia týchto objektov.

Koncepcia kultúry ako nosný dokument smerovania kultúrnej politiky v meste s prihliadnutím na stanovené priority stále absentuje. Jej spracovanie by mohlo byť cieľom a náplňou novovzniknutej Komisie kultúry, regionálneho rozvoja, cestovného ruchu a služieb pri mestskom zastupiteľstve.

V oblasti rozvoja spolupráce samosprávy mesta a subjektov pôsobiach v kultúre je potrebné vyzdvihnúť úlohu grantového programu Šanca pre všetkých, ktorý podporil podujatia organizované občianskymi združeniami a činnosť kultúrnych zoskupení. Na základe každoročnej vyhlásenej výzvy bolo možné plánovať a realizovať široké spektrum podujatí aj s prihliadnutím na okrajové lokality mesta či vekové zloženie cieľovej skupiny. Pri plánovaní a koordinácii podujatí, vzájomnej komunikácii organizá-

torov a tretieho sektora chýbal poverený pracovník – referent, ktorý by mal na starosti koordináciu kultúrnej činnosti v meste a vzájomnú komunikáciu medzi subjektmi.

7 Šport

Jednou zo základných potrieb obyvateľov mesta je športové vyžitie pre všetky vekové kategórie ako základ starostlivosti o fyzické i psychické zdravie jednotlivca. Vytváranie podmienok pre rekreačný aj organizovaný šport je úlohou Mesta Dolný Kubín. Šport by sa mal rozvíjať na základe strategického dokumentu, ktorý analyzuje základné východiská a stanoví víziu rozvoja s konkrétnymi a merateľnými cieľmi, monitorovaním ich plnenia a ich vyhodnocovaním. Koncepciu rozvoja športu v meste sa však v predchádzajúcom období nepodarilo prijať.

Medzi základné priority predchádzajúceho obdobia v oblasti športu bolo vytvoriť lepšie podmienky pre rozvoj rekreačného športu a telesnej výchovy. Podarilo sa splniť aktivity v oblasti organizovania tradičných športových podujatí rekreačného športu a športu na školách, ako aj organizovania športových akcií seniorov a ŤZP. Boli vybudované nové športoviská ako cyklochodník popri rieke

Darilo sa rozvíjať partnerskú spoluprácu partnerských miest na spoločných stretnutiach delegácií, ale aj jednotlivých odborných pracovníkov v oblasti kultúry.

Orava, alebo zrekonštruované existujúce (šatne futbalového štadióna, areál na sídlisku Brezovec a pod.). Rovnako dobre sa plnilo opatrenie podpory športových klubov talentovaných jednotlivcov prostredníctvom grantového programu Šanca pre všetkých. Mesto tiež zabezpečovalo alebo sa spolupodieľalo na organizovaní tradičných športových podujatí.

V meste je zaregistrovaných okolo 30 športových klubov, ktoré organizujú športovú činnosť pre obyvateľov mesta a blízkeho okolia. Okrem nich sa na pohybových aktivitách podieľajú aj občianske združenia alebo jednotlivci bez registrácie a súťažných ambícií. Ide hlavne o pohybové cvičenia žien za účasti školených cvičiteľiek, u mužov sú to prevažne futbalové, volejbalové a hokejové stretnutia bývalých aktívnych hráčov a amatérov. Na svoju činnosť využívajú telocvične základných a stredných škôl a iné objekty.

Športoviská vo vlastníctve Mesta Dolný Kubín:

- ▶ Aquarela Dolný Kubín – športovo-relaxačné zariadenie s plaveckým bazénom, vodným a saunovým svetom,
- ▶ Zimný štadión – v letných mesiacoch multifunkčná plocha na halové športy,
- ▶ Futbalový štadión MUDr. I. Chodáka – v zázemí futbalového štadióna majú svoje tréningové priestory aj vzpie-rači WLC Elkop,
- ▶ Plážové ihrisko na volejbal – slúži hlavne v letných mesiacoch bezplatne širokej verejnosti,
- ▶ Skatepark,
- ▶ Malá umelá trávnatá plocha – v areáli za zimným štadiónom, celoročne bezplatne prístupná mládeži a využívaná aj na tréningový proces,
- ▶ Umelé trávnaté plochy – sídlisko Banisko, mestské časti Kňažia a Záskalie, celoročne bezplatne prístupné verejnosti,
- ▶ Umelá trávnatá plocha – areál ZŠ J. Matúšku, slúži žiakom základnej školy,
- ▶ Všešportový areál Brezovec – ihrisko s umelým trávna-tým povrchom, bežecký ovál,
- ▶ Tenisové kurty Bysterec – využívajú členovia tenisového klubu aj verejnosť,
- ▶ Bežecké trate Kuzmínovo – asfaltový povrch, v zimných mesiacoch osvetlené, trate na bežecké lyžovanie, v jar-ných až jesenných mesiacoch bežecké trate,
- ▶ Areál ZŠ M. Kukučina – ihrisko s umelým tartanovým povrchom slúži žiakom základnej školy aj širokej verej-nosti,
- ▶ Telocvične pri ZŠ – okrem žiakov ich využíva mimo vy-učovania aj verejnosť.

Ostatné športoviská, ktoré sú k dispozícii obyvateľom mesta Dolný Kubín:

- ▶ Umelá trávnatá plocha pri penzióne Koliba – ihris-ko s umelým trávnaťým povrchom, využívajú hlavne futbalisti MFK na tréningový proces,
- ▶ Areál vodných športov na Gäcel' –využívajú na tré-ningy vodáci, v letných mesiacoch možnosť využitia verejnosťou na vodné športy,
- ▶ Kubínska hoľa – areál zimných športov, využívaný na zjazdové aj bežecké lyžovanie, snowboarding,
- ▶ Fitness centrá a posilňovne – prevádzkujú ich sú-kromné subjekty (crossfitové, spinningové a squ-ashové centrum a iné),
- ▶ Street Workout park pri penzióne Koliba – voľne prí-stupné ihrisko na silové cvičenia s vlastnou váhou,
- ▶ Tenisové kurty Kňažia – v areáli základnej školy, vy-užívajú členovia tenisového klubu aj verejnosť,
- ▶ Tenisové kurty pri DONSP – využívajú členovia teni-sového klubu aj verejnosť,
- ▶ Cyklochodník na nábreží Oravy,
- ▶ Telocvične Obchodnej akadémie, SOŠ polytechnic-kej, SOŠ obchodu a služieb, SZŠ – v zriaďovateľskej pôsobnosti VÚC Žilina,
- ▶ Športová hala Gymnázia P. O. Hviezdoslava – pôsob-nosť VÚC.

Mesto Dolný Kubín podporuje a organizuje športové podujatia, ktoré majú dlhoročnú tradíciu. Ide o podujatia ako: Aj svetlá naše nech im svietia – skialpinisticko – turistické podujatie, Oravský pohár v karate – súťaž mládežníckych kolektívov a jednotlivcov, Pohár primátora v halovom futbale – družobné podujatie v spolupráci s mestom Limanowa, Dolnokubínska stopa a Zimné trnkobranie – turisticko lyžiarsky prechod, Prechod Kňazanským chotárom – zimný turistický prechod, 12 – hodinový Kubínsky plavecký maratón – podujatie pre širokú verejnosť, Jarná cena vo vrhu guľou – atletické podujatie, Pohár primátora mesta v obrovskom slalome – preteky lyžiarov – amatérov, Žinčicový míting – Veľká cena Dolného Kubína v plávaní, Deň kladiva – atletické podujatie, Pohár primátora vo futbale – futbalový turnaj žiakov partnerských miest, KUB – CUP – volejbalový turnaj o putovný pohár Márie Dominiky Mazzarellovej, 12 – hodinový In – line maratón – vytrvalostný maratón

na kolieskových korčuliach, Beh olympijského dňa – bežecké podujatie pre žiakov základných škôl, ORAVA CUP – hokejbalový turnaj mužov, Memoriál Ing. Petra Hlavatíka, Libora Buriana a MUDr. Petra Rajniaka – volejbalový turnaj, Bencova desiatka – bežecké preteky na Kubínskej holi, Vrháčsky míting a memoriál M. Vojteka – atletické preteky, Benefičné angličáky – benefičné podujatie, King of The North – workoutové podujatie, Beh do Choča – bežecké podujatie, beh do kopca, Aquatlon – atletické podujatie (plávanie, beh), Katarínsky večerný beh – bežecké podujatie, Memoriál B. Úvegeša vo vrhu bremenom, SKI CUP – hokejový turnaj žiakov, Kuzminovo Vertical – beh do kopca, Nočný beh Kuzmínovom, Mestské športové hry seniorov.

Mesto Dolný Kubín každoročne usporadúva športovo-spoločenskú akciu Najúspešnejší športovec a športový kolektív, kde vyhodnocuje najlepších športovcov a športové kolektívy mesta Dolný Kubín.

8 CESTOVNÝ RUCH

Charakteristika cestovného ruchu v Dolnom Kubíne a okolí vychádza z histórie mesta, prírodných daností, dochovaných tradičných ľudových prejavov, z odkazu historických a súasných osobností a potenciálu organizovania kultúrnych podujatí. Za účelom zhodnotenia potenciálu rozvoja cestovného ruchu je potrebné zanalyzovať jeho primárnu a sekundárnu ponuku. K primárnej ponuke zaraďujeme prírodný potenciál a kultúrny a kultúrno-historický potenciál, sekundárnu ponuku predstavujú supraštruktúra cestovného ruchu (ubytovacie a stravovacie zariadenia), infraštruktúra cestovného ruchu (cestovné kancelárie, turistické informačné kancelárie) a všeobecná infraštruktúra (športovo-rekreačné zariadenia a aktivity, kultúrno-spoločenské zariadenia, organizované podujatia).

8.1 Prírodný potenciál

Mesto je východiskom do najkrajších častí Oravskej Magury. Jej najnavštevovanejším vrchom je Kubínska hoľa. Ďalšou obľúbenou lokalitou je vrchol Veľkého Choča – najvyššieho vrchu Chočských vrchov. Okrem týchto lokalít sa v okolí mesta nachádza veľké množstvo turistických trás, ktorých značenie je pravidelne obnovované. Dolný Kubín a jeho okolie poskytujú bohaté možnosti športového vyžitia, relaxácie, oddychu a množstvo nezabudnuteľných zážitkov (paragliding, rafting, jazdu na koni, vyhliadkové lety, horolezectvo, cyklistiku, poľovníctvo, či rybárstvo).

V zimnej sezóne mesto a jeho okolie ponúkajú vynikajúce podmienky pre vyznávačov zimných športov – zjazdovky, bežecké a snowboardové trate ako i možnosti zimnej turistiky. Pešia turistika a cykloturistika v lete, ako aj zjazdové a bežecké lyžovanie v zime patria k najčastejším motívom návštevy mesta. Najvyhľadávanejším strediskom zimných športov je SKIPARK Kubínska hoľa. Limitujúcim faktorom ďalšieho rozvoja tohto strediska vrátane výstavby nových rekreačných zariadení v lokalite v posledných rokoch je vysoká zataženosť už tak nevyhovujúcej komunikácie medzi časťou mesta Beňova Lehota a lyžiarskym strediskom. V blízkom okolí Dolného Kubína

na sa nachádzajú ešte ďalšie dve významnejšie lyžiarske strediská: SkiPark Racibor a Športcentrum Lučivná.

Rieka Orava poskytuje bohaté možnosti na vodnú turistiku či športový rybolov vo viacerých revíroch.

Vidiecky cestovný ruch reprezentuje návrat k prírode a tradíciám – návštevníci majú záujem o remeslá, domáce zvieratá, hľadanie koreňov, zbieranie húb, liečivých bylín, agroturistiku a ubytovanie v rodinách. V okolí mesta sa nachádza viacero oblastí s priaznivými podmienkami pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu, predovšetkým ide o oblasť Srňacie. V Dolnom Kubíne sa niekoľkokrát do roka konajú jarmoky a trhy, kde sa prezentujú ľudoví remeselníci so svojimi výrobkami.

Vysoký alebo dobrý dlhodobý potenciál Oravy je v nasledovných aktivitách: vodné športy, pobyt/rekreácia pri vode, pobyt v lesnom/horskom prostredí, pešia turistika, cykloturistika, zjazdové lyžovanie, vidiecky turizmus a horolezectvo.

Región je určený pre milovníkov prírody a tradičnej ľudovej kultúry, ktorí uprednostňujú nepreľudnené miesta dovolenky, individuálny prístup a aktivity vo voľnej prírode, ktorú súčasne chránia.

8.2 Kultúrno – historický potenciál

Rozvoju cestovného ruchu na území mesta popri ideálnych prírodných podmienkach napomáha aj kultúrno-historický potenciál, ktorý reprezentujú kultúrno-historické pamiatky a viaceré kultúrne inštitúcie. Najväčším lákadlom okresu Dolný Kubín je neďaleký Oravský hrad, s počtom približne 200 tisíc návštevníkov jedna z najviac navštevovaných pamiatok v rámci celého Slovenska. Veľká časť návštevníkov spojí jeho prehliadku so spoznávaním histórie a súčasnosti mesta Dolný Kubín. Synonymom mesta je básnik P. O. Hviezdoslav, ale pôsobili tu aj ďalšie významné osobnosti kultúrneho a spoločenského života ako Janko Matúška, Ladislav Nádaši – Jégé či Theo Florin. Popri historickom cintoríne, kde je väčšina osobností pochovaná, je cieľom návštevníkov hlavne Múzeum P. O. Hviezdoslava a Florinov dom. Pýchou mesta je aj Oravská galéria na Hviezdoslavovom námestí, jedna z najlepších galérií v rámci Slovenska.

Na propagácii mesta sa významne podieľajú aj pravidelné kultúrne podujatia, ako každoročné celoslovenské kolo súťaže v prednese poézie a prózy Hviezdoslavov Kubín či medzinárodná súťaž mladých hudobníkov Talenty pre Európu.

8.3 Služby cestovného ruchu

Ubytovanie a návštevnosť

Podľa metodiky Štatistického úradu SR ubytovacie zariadenia cestovného ruchu sú zariadenia, ktoré pravidelne alebo príležitostne poskytujú prechodné ubytovanie návštevníkom. Patria sem hotely, penzióny, turistické ubytovne, kempingy, ostatné hromadné zariadenia a ubytovanie na súkromí.

V okrese Dolný Kubín bolo v roku 2014 evidovaných 35 ubytovacích zariadení, v roku 2019 ich počet stúpol na 45. Počet lôžok za toto obdobie vzrástol o 193 stálych lôžok na 1 718. Napriek tomuto nárastu je kapacita ubytovacích zariadení stále nedostatočná, kolísavá je aj kvalita ubytovacích zariadení.

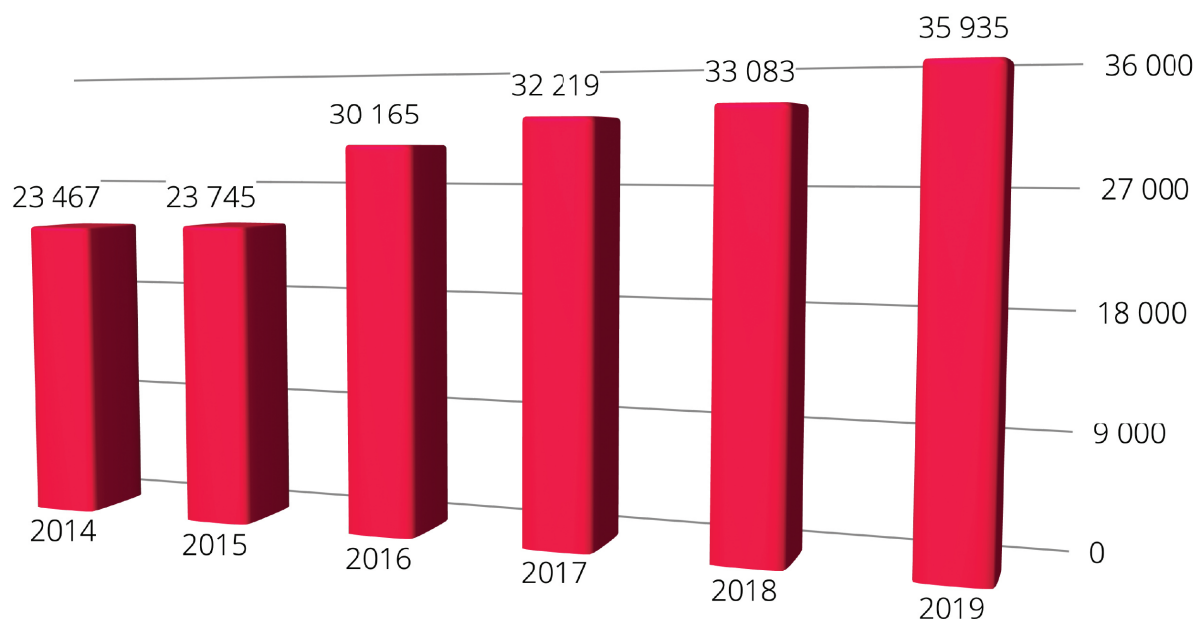
V roku 2014 navštívilo okres Dolný Kubín 23 467 návštevníkov, ktorí tu v priemere prenocovali 2,4 krát. V roku 2019 sa počet návštevníkov zvýšil na 35 935, priemerný počet prenocovaní stúpol na 2,53. Náš okres však stále zaostáva v dĺžke pobytu za ostatnými okresmi žilinského kraja, čo sčasti môže byť ovplyvnené obchádzaním registrácie ubytovaných zo strany niektorých ubytovacích zariadení.

Tabuľka 17 Ukazovatele cestovného ruchu za okres Dolný Kubín za obdobie rokov 2014 – 2019

Ukazovateľ	Rok					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Počet návštevníkov	23 467	23 745	30 165	32 219	33 083	35 935
z toho domáci	14 057	17 597	22 551	24 896	24 209	
z toho zahraniční	9 410	6 148	7 614	7 323	8 874	
Počet ubytovacích zariadení	35	46	44	42	40	45
Počet izieb	541	613	597	581	551	
Počet lôžok	1 525	1 749	1 701	1 658	1 582	1 718
Počet prenocovaní	57 154	59 408	71 008	82 605	79 283	90 754
z toho domáci	40 627	44 367		62 328	56 489	
z toho zahraniční	16 527	15 041		20 277	22 794	
Priemerný počet prenocovaní	2,4	2,5		2,6	2,4	2,5
z toho domáci	2,9	2,5		2,5	2,3	
z toho zahraniční	1,8	2,4		2,8	2,6	

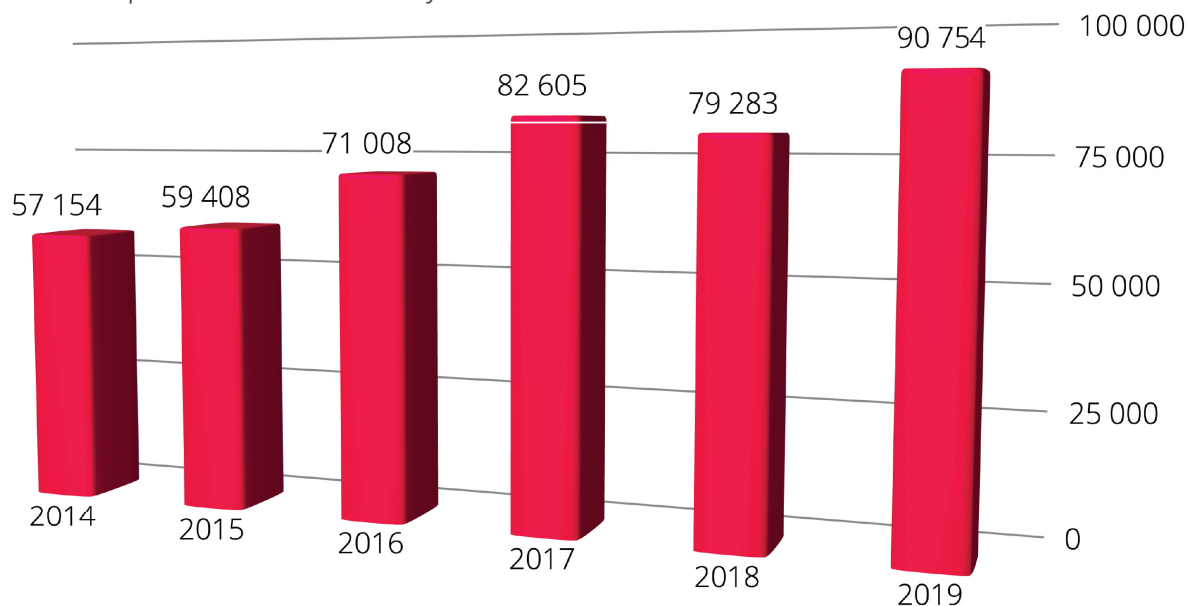
Zdroj: Štatistický úrad SR, 2019

Graf 3 Počet návštevníkov v okrese Dolný Kubín za obdobie rokov 2014 – 2019

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2019

Graf 4 Počet prenocovaní v okrese Dolný Kubín za obdobie rokov 2014 – 2019

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2019

Stravovacie zariadenia

V meste nie je k dispozícii kompletná databáza stravovacích zariadení podľa kategórie, ani ich stravovacia kapacita. Lokalizácia pohostinských odbytových stredísk je nerovnomerná. Podstatná časť stravovacích zariadení sa nachádza v centre mesta. Stravovacie zariadenia sú buď súčasťou ubytovacích zariadení, ktoré slúžia aj pre neubytovaných hostí, alebo sú samostatné ako napr. reštaurácie, pizzérie, bufety, hostince, vinárne, kaviarne, pivárne, pohostinstvá, espressá, bary či cukrárne.

Návštevníkom mesta by pre ich lepšiu orientáciu pomohla evidencia stravovacích zariadení vrátane poskytovaných služieb, prevádzkového času a prípadne aj hodnotenia služieb.

Ďalšie faktory cestovného ruchu

Na potenciál cestovného ruchu v meste vplývajú okrem možností ubytovania a stravovania aj ďalšie služby, uspokojujúce požiadavky návštevníkov.

Cyklisti môžu využívať nový 1,5 km dlhý cyklochodník po nábreží Oravy, napriek tomu je sieť cyklochodníkov v meste a okolí stále nedostatočná a chýba tiež ich prepojenie napr. na cyklistickú Trasu okolo Tatier. Naopak, veľké množstvo značených cyklotrás umožňuje návštevníkom na bicykloch spoznať prírodné krásy dolnej Oravy. Rekonštrukcia prístupovej cesty k mestskej časti Srňacie zlepšila prístup motoristov, ale aj cyklistov, do tejto rekreačnej časti mesta. Bývalá pastierska osada a počas 2. svetovej vojny sídlo partizánskej skupiny je dnes známa aj tradičným folklórnym podujatím Návraty do histórie. Zrekonštruovaná bola aj cesta medzi obcami Osádka a Lúčky (okres Ružomberok), čo obyvateľom a návštevníkom mesta zlepšilo prístup do kúpeľov Lúčky, poskytujúcich možnosť oddychu v termálnych bazénoch. Prístup sa zároveň zlepšil aj pre návštevníkov rekreačnej oblasti Liptovská Mara.

Situácia sa postupne zlepšuje v oblasti zapožičiavania športových potrieb a športového náčinia. Okrem potrieb pre lyžovanie a snowboarding je možné si prenajať čln pre splav rieky či bicykel.

Informovanosti návštevníkov by pomohlo doriešenie trvalého umiestnenia Turistickej informačnej kancelárie, ktorá za posledné roky viackrát zmenila lokalitu. Vhodný priestor by umožnil aj zavedenie moderných služieb informačného charakteru (multimediálne prezentácie, QR kódy a pod.).

9 Bezpečnosť

V meste Dolný Kubín pôsobia nasledovné bezpečnostné (záchranné) zložky: Mestská polícia Dolný Kubín (ďalej len MsP), Obvodné oddelenie Policajného zboru v Dolnom Kubíne (ďalej len OO PZ), Okresné riaditeľstvo

Policajného zboru v Dolnom Kubíne (ďalej len OR PZ), Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Dolnom Kubíne (ďalej len HaZZ) a Okresný úrad v Dolnom Kubíne – Odbor krízového riadenia.

Mestská polícia

Mestská polícia (MsP) je poriadkovým útvarom Mesta Dolný Kubín, ktorý zabezpečuje dodržiavanie verejného poriadku, pričom spolupôsobí pri ochrane obyvateľov mesta a iných osôb pred ohrozením ich života a zdravia, dbá o ochranu životného prostredia, s príslušnými útvarmi Policajného zboru spolupôsobí pri ochrane majetku obce, občanov, ako aj iného majetku pred zničením, poškodením, stratou alebo pred zneužitím, a to aj s využitím tzv. pultov centrálnej ochrany. MsP tiež dbá o poriadok, hygienu a čistotu v uliciach a iných verejných priestranstvách a verejne prístupných miestach, vykonáva všeobecne záväzné nariadenia mesta, uznesenia mestského zastupiteľstva a rozhodnutia primátora mesta, objasňuje priestupky, prejednáva ich v blokovanom konaní ak tak stanovuje osobitný predpis a tiež striktné vymedzené priestupky proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky.

Problémom MsP v predchádzajúcom období bola personálna poddimenzovanosť, ktorá neumožňovala jej optimálne fungovanie. Počet príslušníkov sa ani zďaleka neblížil ideálnemu stavu 18 príslušníkov. Počet sa postupne dopĺňa tak, aby bolo možné zabezpečovať nepretržitý 24 – hodinový výkon služby v priebehu celého týždňa.

Pri výkone a realizácii úloh MsP využíva pridelené služobné cestné motorové vozidlá, tzv. motohliadky, a to hlavne do vzdialenejších častí mesta. Ďalším spôsobom výkonu sú tzv. pešie hliadky, ktoré sa využívajú hlavne v centrálnej časti mesta a na Hviezdoslavovom námestí.

Bezpečnostný monitorovací kamerový systém v meste Dolný Kubín je vzhľadom na vek kamier, zastaranosť techno-

lógie, častú poruchovosť, problémy s ovládaním, ako aj nekompatibilitou medzi kamerami a záznamovým opatrením potrebné modernizovať a rozšíriť. Nové kamery by mali byť osadené aj na takých miestach, ako sú vstupy do mesta, sídliská, vchody do škôl, okolie detských ihrísk a pod.

V súčasnosti je bezpečnostný monitorovací kamerový systém tvorený 17 kamerami, z toho 15 otočnými a dvomi statickými. Obsluhu monitorovacích zariadení zabezpečujú zamestnanci chránenej dielne, ktorí pracujú v nepretržitej prevádzke. Záznamy z kamier slúžia k zaisteniu dôležitých materiálov pre objasňovanie priestupkov a odhaľovanie trestných činov.

V rokoch 2019 a 2020 MsP z rozpočtových prostriedkov MV SR v rámci projektu prevencie kriminality „Zvyšovanie bezpečnosti v meste inštaláciou moderného kamerového systému“ získala finančné prostriedky v sume 8 tis. EUR. Po doplnení 5 200,– EUR z rozpočtu Mesta bolo zakúpené záznamové zariadenie a dve kamery s príslušenstvom.

Zlepšila sa situácia s odstavenými nepojadznými vozidlami na území mesta, len za rok 2019 riešila MsP 17 majiteľov takýchto vozidiel, ktoré boli po výzvach priebežne odstraňované majiteľmi z komunikácií.

Ovocie prináša aj spolupráca s občianskym združením Kubínsky útulkáč, ktoré pomáha pri starostlivosti a umiestňovaní nájdených nechcených zvierat, predovšetkým psov, do adoptívnej starostlivosti. Len v roku 2019 bolo odchytých 41 zvierat.

Policajný zbor SR (PZ SR), ako Okresné riaditeľstvo PZ v Dolnom Kubíne a Obvodné oddelenie PZ v Dolnom Kubíne

Uvedené zložky sa tiež významnou mierou podieľajú na bezpečnosti občanov, pri ochrane ich zdravia, majet-

ku, pri dohľade nad bezpečnosťou a plynulosťou cestnej premávky, pri správnej agende, pri odhaľovaní, zisťovaní

a objasňovaní trestnej činnosti, priestupkov, pri pátraní po nezvestných a hľadaných osobách, veciach, omamných a psychotropných látkach, zbraniach a pri plnení ďalších

významných úloh štátnej správy, nevynímajúc preventívne aktivity, predovšetkým pre deti a mládež, seniorov a pod.

Okresné riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru v Dolnom Kubíne, ďalej len HaZZ

Plní úlohy štátnej správy na úseku ochrany pred požiar-
mi, vykonáva štátny požiar-
ny dozor, plní úlohy v súvis-
losti s hasením požiarov, poskytovaním pomoci a s vy-
konávaním záchranných prác pri haváriách, živelných
pohromách, dopravných nehodách a iných mimoriad-
nych udalostiach, tiež poskytuje pomoc pri ochrane ži-
votného prostredia a odvracia nebezpečenstvo pri jeho

bezprostrednom ohrození, pomoc poskytuje pri ohro-
zení zdravia a života osôb, realizuje aj prípadné protipo-
vodňové opatrenia v čase záplav a ďalšie dôležité úlohy
vyplývajúce z jej poslania a úloh, ktoré plní. Predovšet-
kým pri ochrane pred požiar-
mi a bezprostredne pri zá-
sahoch spolupracuje HaZZ aj s dobrovoľnými hasičskými
zbormi.

ÚZEMNO – TECHNICKÁ ANALÝZA

10 Dopravná infraštruktúra

Verejná osobná doprava predstavuje dôležitý sociálno-ekonomický prvok prostredia. Jej charakter spočíva v uspokojovaní každodenných požiadaviek na prepravu (migrácia do zamestnania, škôl, úradov, do zdravotníckych zariadení a pod.). Na tejto úlohe sa rozhodujúcou mierou podieľa osobná, autobusová, železničná doprava a výrazný podiel má aj mestská autobusová doprava. Za ostatných 15 rokov na Slovensku zaznamenávame medziročne pokles cestujúcich v autobusovej doprave o cca 6 %. Je to obraz stúpajúceho podielu individuálneho motorizmu, zmien v oblasti zamestnanosti, ale aj nástupu nízko početných ročníkov žiakov do škôl.

Dopravná infraštruktúra je však dôležitá aj z pohľadu prepravy tovaru. Cestnou dopravou sa na Slovensku prepravuje takmer 80 % tovaru, pričom objem tohto druhu prepravy neustále narastá (v roku 2017 oproti roku 2015 o 20 %).

Na zabezpečenie funkčného dopravného systému je nevyhnutná rozvinutá a po technickej a kvalitatívnej stránke vyhovujúca dopravná infraštruktúra. Dopravné siete významne ovplyvňujú rozvoj ekonomiky regiónov, mobilitu pracovnej sily, kvalitu života obyvateľov a odstraňovanie regionálnych disparít medzi regiónmi. Cestná sieť je rozhodujúcim faktorom tvoriacim predpoklad pre zodpovedajúcu dopravnú obsluhu územia a jeho ekonomický rozvoj.

10.1 Komunikácie

Štátne cesty

Doprava v sídelnom útvere Dolný Kubín je špecifická tým, že kostru základného komunikačného systému tvoria cesty I. a III. triedy. Cesty I. triedy sú nositeľmi tranzitnej dopravy, nakoľko sú to cesty európskeho a celoštátneho významu. Ich dĺžka predstavuje 8,4 km /v katastri mesta/:

1/ cesta I. triedy č. I/59 (E77) s trasovaním z Poľskej republiky cez Trstenú, Dolný Kubín do Ružomberka,

2/ cesta I. triedy č. I/70, ktorá je spojnicou Kral'ovany – D. Kubín

Cesty III. triedy, ich celková dĺžka v katastri mesta je 16,96 km, sú rozdelené podľa dopravného významu.

Väčšina štátnych ciest I. a III. triedy, prechádzajúcich cez katastrálne územie mesta Dolný Kubín, má zlý technický stav živičných povrchov.

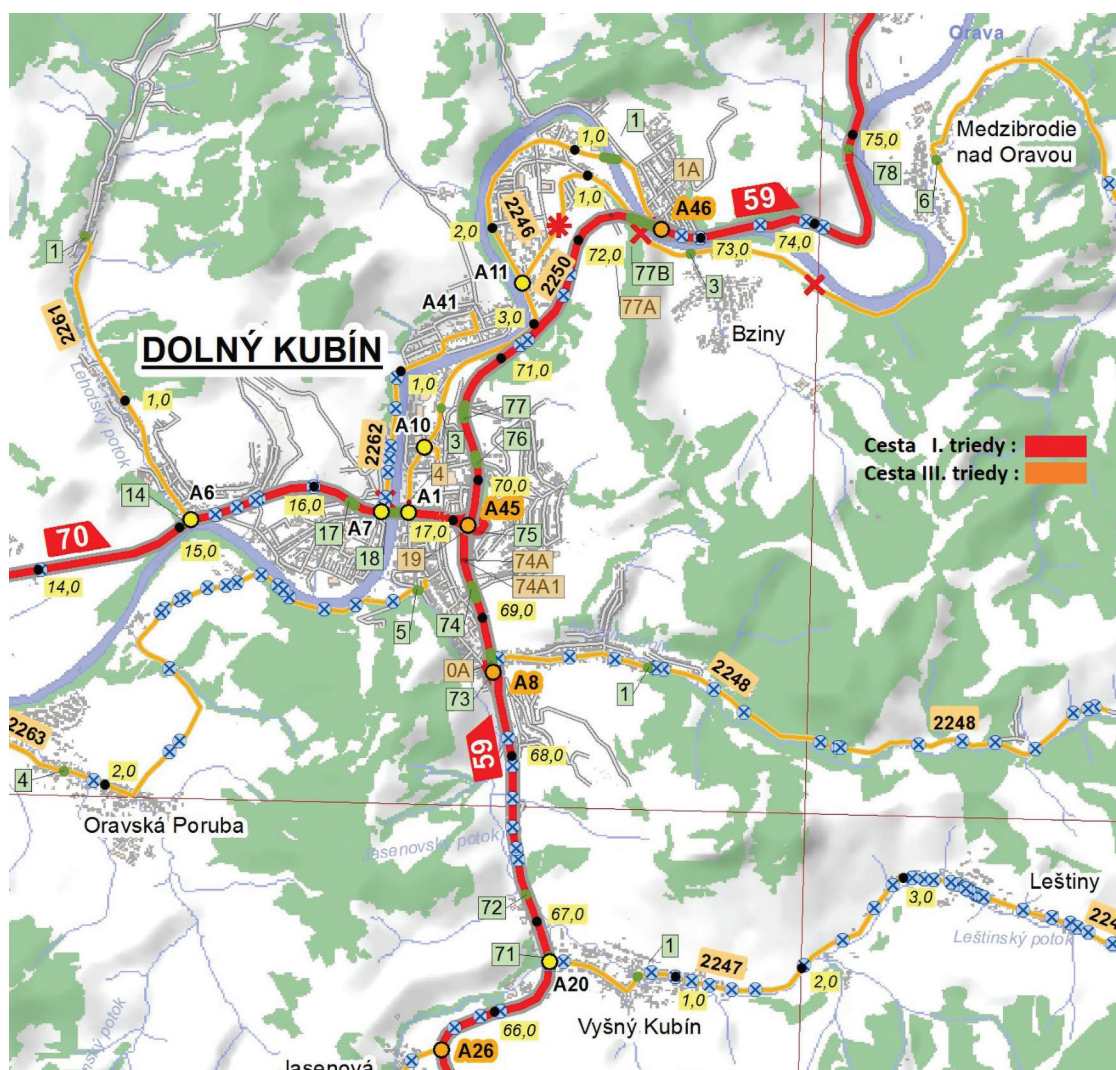
Tabuľka 18 Prehľad štátnych ciest prechádzajúcich mestom Dolný Kubín

Označenie	Trieda	Úsek	Dĺžka (km)	Správca	Údržba
Štátne cesty I. triedy	I/59	Vyšný Kubín – Kňažica – Oravský Podzámok (vrátane vjazdu a výjazdu na ul. Janoškova)	6,3	SSC, IVaSC Žilina	SC ŽSK, závod Orava
	I/70	Veličná – Dolný Kubín	2,1		

Označenie	Trieda	Úsek	Dĺžka (km)	Správca	Údržba
Štátne cesty III. triedy	III/2246	Ul. M. R. Štefánika – Mokrad' – Kňažia	4,787	SC ŽSK	SC ŽSK, závod Orava
	III/2248	Medzihradné – Srňacie	5,184		
	III/2249	časť ul. Staničná	0,167		
	III/2250	Mokrad' – Bziny – Medzibrodie	1,6		
	III/2261	Ul. Zochova – Beňova Lehota	2,272		
	III/2262	Záskalje (ul. Timravina, A. Halašu, 29. augusta)	1,84		
	III/2263	Gäcel' – ul. Radlinského	1,3		

Zdroj: Mesto Dolný Kubín

Grafické zobrazenie komunikácií v Dolnom Kubíne

Zdroj: www.ssc.sk

Miestne komunikácie

Mesto Dolný Kubín vykonáva miestnu štátnu správu vo veciach miestnych komunikácií, ktorých celková dĺžka predstavuje 87,213 km. V súlade so zákonom pod miestnymi komunikáciami rozumieme všeobecne prístupné a užívané ulice a parkoviská vo vlastníctve obcí a verejné priestranstvá, ktoré slúžia miestnej doprave a sú zaradené do siete miestnych komunikácií. Sieť sa buduje a udržiava v súlade s územnoplánovacou dokumentáciou tak, aby uľahčovala osídlenie a vyhovovala potrebám miestnej, poľnohospodárskej a diaľkovej dopravy a potrebám obrany štátu. Mesto zároveň vykonáva aj správu chodníkov, ktoré tvoria súčasť miestnych komunikácií.

Napriek pravidelným opravám vykazujú povrchy miestnych komunikácií a chodníkov na území mesta na mnohých lokalitách nepriaznivý technický stav, rovnako nepriaznivý je aj stav časti mostových objektov a lavíc ponad rieku Orava, evidovaných v majetku mesta.

V období rokov 2014 – 2020 Mesto Dolný Kubín vykúpilo alebo zamenilo časť pozemkov pod miestnymi komunikáciami, napriek tomu pretrvávajú v tejto oblasti nepriaznivé majetkové vzťahy.

Tabuľka 19 Prehľad miestnych komunikácií v Dolnom Kubíne

Miestne komunikácie	Dĺžka (m)	Plocha (m ²)
I. trieda	10 906	80 554
II. trieda	5 727	38 294
III. trieda	27 870	161 449
IV. trieda	42 710	88 820
- z toho cyklochodník	1 540	3 679
S P O L U	87 213	369 117

Zdroj: Mesto Dolný Kubín

Intenzita dopravy na komunikáciách v meste

V snahe nájsť riešenie dlhodobo pretrvávajúcich problémov súvisiacich s nepriaznivou dopravnou situáciou objednalo Mesto Dolný Kubín u Žilinskej univerzity na vypracovanie dopravného – inžinierskeho prieskumu.

Smerový dopravný prieskum bol na určených križovatkách vykonaný 25. mája 2017 a profilový dopravný prieskum v termíne od 29. 5. 2017 do 04. 06. 2017.

Na základe výsledkov prieskumu možno konštatovať, že dopravné zaťaženie v meste Dolný Kubín sa stupňuje, čomu prispieva najmä tranzitná doprava smerujúca hlavným ťahom do a z Poľskej republiky. V priebehu jedného monitorovacieho týždňa prešlo najviac (91 852) vozidiel na vstupe do mesta v smere od Žiliny a v jednom dni bolo najvyššie dopravné zaťaženie zaznamenané v piatok 02. 06. 2017, keď daným profilom prešlo za 24 hodín 15 647 vozidiel. Z výsledkov prieskumu vyplýva, že pri danom usporiadaní a intenzite dopravy cesta I/70 kapacitne nevyhovuje v križovatkách s cestou III/2262 (ul. Timravina) a miestnou komunikáciou na ul. Na Sihoti a v križovatkách s cestou III/2246 (ul. M. R. Štefánika) a miestnou komunikáciou na ul. Radlinského. Na hranici svojej výkonnosti je okružná križovatka na ceste I/70.

Mesto Dolný Kubín hľadalo riešenie lepšej priechodnosti automobilovej dopravy mestom, či už sprevádzkovaním

pôvodnej dopravnej signalizácie, prípadne jej doplnením o prvky dynamického riadenia dopravy.

Bezpečnému napojeniu nákladnej a tranzitnej dopravy smerujúcej do a z priemyselnej zóny Mokrad' po ceste III/2246 (ul. M. R. Štefánika) na štátnu cestu I/59 bráni nízka podjazdová výška železničného mosta, ktorú by bolo potrebné upraviť z 3,9 m na 4,1 m v súlade s príslušnou STN. Situáciu by výrazne zlepšilo aj priame vyvedenie nákladnej a tranzitnej dopravy z priemyselnej zóny mimoúrovňovým napojením v časti Kocmál na štátnu cestu I/59 a na štátnu cestu I/70.

Cesta III/2262 (ul. Timravina), ktorá prepája mestskú časť Záskanie s cestou I/70, je ohrozená častými zosuvmi pôdy a deformáciou cestného telesa z dôvodu podmyvania riekou Oravou. Keďže nahradenie klasickej križovatky okružnou by z hľadiska komplexného riešenia problému vedenia dopravy mestom problém neriešilo, vhodným riešením by mohlo byť vybudovanie nového cestného prepojenia – mosta cez rieku Oravu na mieste súčasnej visutej lavice pri spoločnosti SEZ, a. s., Dolný Kubín. Most by prepojoval cesty III/2262 (ul. Timravina) a III/2246 (ul. M. R. Štefánika).

Výsledky prieskumu intenzity dopravy však potvrdili, že základným problémom dopravy v meste Dolný Kubín je odklad budovania rýchlostnej komunikácie R3 vrátane obchvatu mesta.

10.2 Doprava

Statická doprava

Mesto Dolný Kubín na základe analýz stavu dopravy pristúpilo od 01. 06. 2016 k regulácii statickej dopravy v centre mesta. Cieľom bolo zvýšiť obrátkovosť existujúcich parkovacích miest, presunúť dlhodobo parkujúce motorové vozidlá z centra mesta a v neposlednom rade zlepšiť dopravnú situáciu v centre mesta.

Zavedením tzv. rezidentských parkovacích kariet bola vyriešená problematika parkovania vozidiel občanov

s trvalým, resp. prechodným pobytom v zóne regulovaného parkovania v blízkosti ich bydliska. Priebežné monitorovanie rezidentského parkovania umožňuje v prípade potreby upraviť pomer platených a rezidentských parkovacích miest. Celkovo systém regulácie statickej dopravy v centre mesta zahŕňal 390 parkovacích miest pre platené parkovanie, 222 parkovacích miest pre rezidentské parkovanie, 20 parkovacích miest pre parko-

vanie osôb ŤZP a 4 parkovacie miesta pre stanovištia vozidiel TAXI.

Pre krátkodobé parkovanie obyvateľov a návštevníkov mesta bol na parkovisku pri daňovom úrade s celkovou kapacitou 70 miest vybudovaný inteligentný parkovací systém, umožňujúci parkovať hodinu zadarmo. Časový interval postačuje na návštevu ktorejkoľvek inštitúcie či organizácie v zóne plateného parkovania.

Popri jedenástich parkovacích automatoch, rovnomerne rozmiestnených v centre mesta, boli spustené aj služby SMS Parking na úhradu parkovného zaslaním SMS správy a ParkDots na úhradu parkovného cez mobilnú aplikáciu, umožňujúcu tiež navigáciu motorových vozidiel na najbližšie parkovisko k bodu záujmu.

Mesto Dolný Kubín ako prevádzkovateľ parkovacieho

systému odvádza všetky výnosy z parkovacieho systému na samostatný účet mesta a všetky tieto prostriedky sú spätne použité na rozvoj a zlepšenie dopravnej situácie v meste Dolný Kubín, vybudovanie nových parkovacích miest, opravy chodníkov, opravy ciest a pod.

Situácia v oblasti parkovania je nepriaznivá aj v ďalších mestských častiach, hlavne na sídliskách Brezovec, Banisko a Bysterec. Riešením je rozšírenie regulácie statickej dopravy v týchto lokalitách vrátane zavedenia nových technológií sledovania dodržiavania parkovacej politiky a úhrad za parkovné. Ďalšou možnosťou je rozšírenie nedostatočných parkovacích kapacít výstavbou parkovacích domov. Pred prijatím niektorého z opatrení je potrebné brať do úvahy nastupujúce trendy v automobilovej doprave, ako elektrifikácia vozidiel či ich zdieľanie.

Železničná doprava

Moderná, organizačne zvládnutá a cenovo prístupná verejná doprava je dôležitou podmienkou mobility pracovnej sily. Zároveň by mala byť alternatívou nárastu individuálnych ciest osobným motorovým vozidlom do zamestnania, do škôl, za oddychom či povinnosťami vrátane zníženia negatív s individuálnou dopravou spojených (znečisťovanie životného prostredia, nároky na parkovacie plochy, nárast dopravných nehôd a iné).

Súčasťou dopravnej infraštruktúry mesta je aj železničná doprava, ktorá v posledných desaťročiach zaznamenala výrazný útlm tak v oblasti prepravy osôb, ako aj tovaru. Osobnú železničnú dopravu je možné v meste využiť na troch nástupných bodoch: železničná stanica Dolný Kubín a zastávky Veľký Bysterec a Mokrad'. Dĺž-

ka železničnej trate v meste predstavuje cca 4,5 km. Železničná trať križuje cestné komunikácie na piatich priecistiach, z ktorých dve nie sú zabezpečené signalizačným zariadením.

Prevádzkovateľom jednokolažovej neelektrifikovanej železničnej trate č. 181 Kralovany – Trstená o celkovej dĺžke 56 km je spoločnosť ŽSR. Dopravné grafiky tohto regionálneho spoja sú prispôbené predovšetkým spojom diaľkovej železničnej dopravy v stanici Kralovany, a to trasám Košice – Bratislava a Košice – Praha.

Problémom regionálnej železničnej dopravy je zastaralá infraštruktúra, nízka prepravná rýchlosť, nevyhovujúce vybavenie osobných železničných vozňov a zlý technický stav železničných nástupíšť a prevádzkových budov.

Prímestská doprava

Prímestskú autobusovú dopravu na území žilinského kraja zabezpečuje Žilinský samosprávny kraj, ktorý na základe uzatvorených zmlúv o službách vo verejnom záujme s vybranými dopravnými spoločnosťami financuje vzniknutú stratu z objednaných dopravných výkonov.

Na území Oravy a Liptova dopravcu vo verejnom záujme vykonávala dopravná spoločnosť ARRIVA Liorbus, a.s., ktorá v Dolnom Kubíne prevádzkovala 26 prímestských liniek. V malej miere prímestskú dopravu zabezpečovali aj iní dopravcovia, prevádzkujúci najmä diaľkové linky a prímestské linky mimo regiónu Oravy.

Objem objednávaných služieb Žilinského samosprávneho kraja sa postupne znižoval. Kým v roku 2014 bolo v rámci kraja prepravených 28 332 tis. cestujúcich, v roku 2018 už len 24 094 osôb, čo predstavovalo pokles takmer 15 %. Podiel na tom mal demografický vývoj či nárast kúpnej sily obyvateľstva, ktorý sa prejavil zvýšením stupňa motorizácie. Kým v roku 2014 bolo v žilinskom kraji evidovaných 224 472 osobných motorových vozidiel, v roku 2018 ich bolo 279 184, čo je nárast o viac ako 24 %.

Zmenila sa aj štruktúra cestujúcich, keď narástol počet osôb, využívajúcich rôzne druhy osobitného cestovného. Objem poskytnutých zliav v rámci kraja dosiahol v roku 2018 sumu približne 5,4 mil. EUR, čo predstavovalo 27 % celkovej úhrady poskytnutej dopravcom za služby vo verejnom záujme.

Prímestská doprava v meste Dolný Kubín je charakterizovaná zlým technickým stavom zastávok a odbočovacích pruhov pre zastavenie vozidiel autobusovej dopravy. Potvrdil to aj Žilinský samosprávny kraj, ktorý ako odborný dozor mapoval stav prímestských autobusových zastávok na celom území kraja v roku 2016. Z 3 776 zastávok bolo 2 487 vo vyhovujúcom stave, 1 181 v uspokojivom (bez prístrešku pre cestujúcich) a 108 zastávok bolo určených na opravu a rekonštrukciu.

Pokiaľ má byť prímestská autobusová doprava pre cestujúcich atraktívna, je tiež potrebné pokračovať v modernizácii vozového parku a v zavádzaní informačných technológií (SMART City technológie) v miestach zastavovania prímestskej autobusovej dopravy, vrátane nástupišťa mestskej autobusovej dopravy na ul. M. R. Štefánika).

Mestská autobusová doprava

Podobne, ako ostatné druhy verejnej dopravy, je konkurenčnému prostrediu a ohrozeniu predovšetkým zo strany individuálnej dopravy vystavená aj mestská autobusová doprava (MAD), ktorú v meste a mestských častiach zabezpečuje spoločnosť ARRIVA Liorbus, a.s., Ružomberok na siedmich linkách:

Tabuľka 20 Prehľad miestnych komunikácií v Dolnom Kubíne

Číslo linky	Smer
1	Banisko – Aleja slobody – Kňažia
2	Brezovec – Aleja slobody – Okresný úrad – Beňova Lehota
3	Záskalie – Okresný úrad – Aleja slobody – Medzihradné
5	Brezovec – Mokrad' – Kňažia
7	Beňova Lehota – Mokrad' – Kňažia
12	Brezovec – PNZ – Okresný úrad – Beňova Lehota
51	Brezovec – Aleja slobody – Medzihradné – Banisko

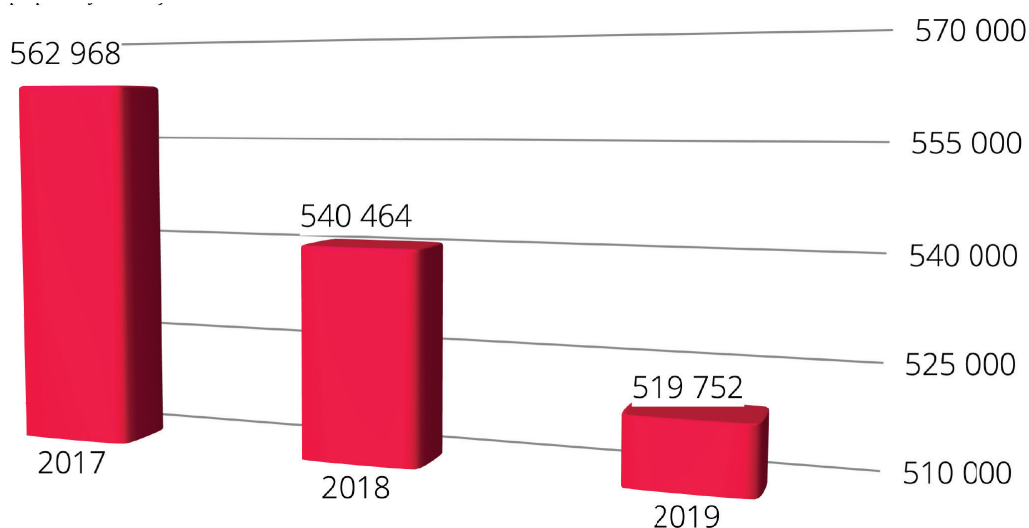
Zdroj: Mesto Dolný Kubín

Spoje MAD umožňujú prestup na prímestské a diaľkové autobusové spoje na zastávkach Autobusová stanica, Aleja slobody a Okresný úrad. V závislosti na prepravných potrebách a možnostiach dopravcu sú spoje naviazané aj na vlakové prípoje.

V roku 2011 boli v MAD zavedené prestupné cestovné lístky, ktoré pri platení dopravnou kartou a prestupe do 20 minút od nástupu do prvého vozidla umožňujú cestovanie dvoma spojmi s prestupom v uzle do cieľa cesty za cenu jedného lístka.

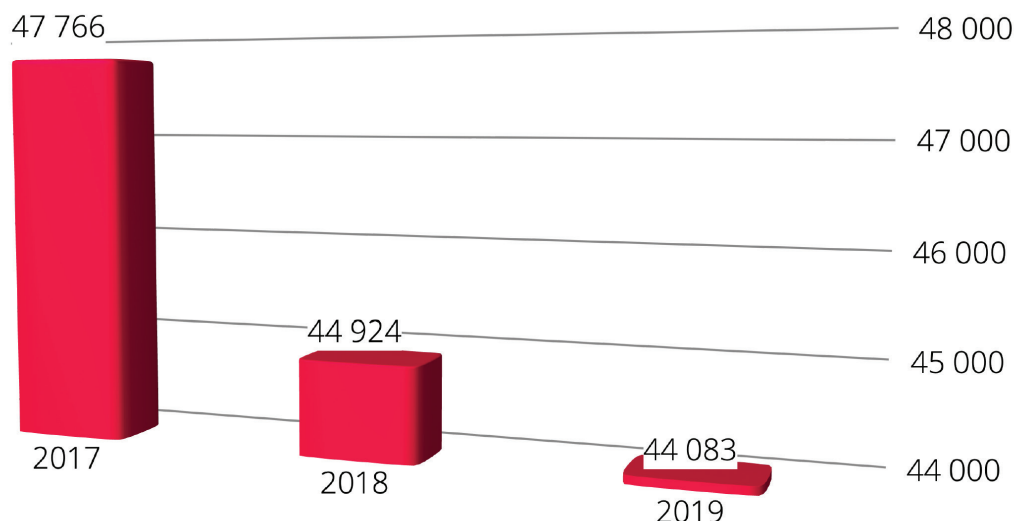
Počet osôb, ktoré využívajú na prepravu MAD, z roka na rok klesá, čo je spôsobené hlavne preferovaním osobnej prepravy zo strany obyvateľov, a meniacou sa demografickou situáciou v meste.

Graf 5 Počet prepravených cestujúcich MAD v rokoch 2017 až 2019

Od mája 2007 na území mesta premáva aj osobitná doprava realizovaná malokapacitným vozidlom. Ide o doplnkovú službu k MAD najmä v čase znížených prepravných nárokov, resp. po trasách a v časoch, keď nie je klasické spojenie spojmi MAD. Osobitný režim tejto dopravy umožňuje na požiadanie vykonávať zachádzky od stanovenej trasy a zastavovať aj na znamenie mimo zastávok MAD. Cestovný lístok City Bus – u umožňuje prepravu dvoma po sebe nasledujúcimi spojmi za cenu jedného cestovného aj pri platbe v hotovosti.

Graf 6 Počet prepravených cestujúcich dopravou City Bus v rokoch 2017 až 2019

V oblasti MAD sa v meste Dolný Kubín vyskytujú rovnaké problémy ako v prímestskej doprave, t.j. zlý technický stav zastávok a odbočovacích pruhov, nepriaznivý stav vozového parku a chýbajúce moderné informačné technológie (SMART City technológie) na jednotlivých zastávkach MAD.

11 Technická infraštruktúra

11.1 Zásobovanie pitnou vodou, odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd

Služby spojené s dodávkou pitnej vody a s odvádzaním odpadových vôd poskytuje na území mesta Oravská vodárenská spoločnosť, a. s., ktorej akcionárom je aj Mesto Dolný Kubín. Uvedené služby v menšej miere poskytujú aj podnikateľské subjekty.

V okrese Dolný Kubín bolo v roku 2019 z verejného vodovodu zásobovaných 92,7 % obyvateľov a zároveň všetkých 24 samostatných obcí.

Oravská vodárenská spoločnosť, a. s., vyrobila v roku 2019 celkom 4801 tis. m³ vody, čo oproti roku 2014 predstavovalo nárast o takmer 5 %. Denná spotreba vody na jedného obyvateľa sa v sledovanom období udržiavala na približne rovnakej úrovni, v roku 2019 to bolo 66,5 litra. Dĺžka vodovodnej siete sa za rovnaké obdobie zvýšila zo 773,4 na 821,0 km, t. j. o 6,2 %.

K verejnej kanalizácii malo v okrese Dolný Kubín v roku 2019 prístup takmer 25 tis. z celkového počtu 39 tis. obyvateľov, čo predstavuje napojenosť 64,1 %. V samotnom meste sú na centrálny kanalizačný systém napojení všetci jeho obyvatelia.

Z 24 obcí okresu je obecná kanalizácia a čistička odpadových vôd aspoň v časti obce vybudovaná v 12 obciach, teda presne 50 %.

Mesto Dolný Kubín má vybudovanú jednotnú a delenú kanalizačnú sieť v správe Oravskej vodárenskej spoloč-

nosti. Čistička odpadových vôd je umiestnená mimo územia mesta, čistia sa v nej odpadové vody z celého mesta okrem časti priemyselného areálu v Mokradi, kde je v prevádzke privátna čistička.

Oravská vodárenská spoločnosť, a. s., v roku 2019 odkanalizovala 3325 m³ odpadových vôd, čo oproti roku 2014 predstavuje nárast o 28,6 %. Kanalizačná sieť sa predĺžila z 292,8 na 459,0 km, t. j. o 56,8 %.

Na území mesta nie je vybudovaná verejná kanalizácia v Jelšave a v Srňacom (táto lokalita je však v súčasnosti málo využitá, rekreačné zariadenie v Srňacom má vlastnú čističku odpadových vôd). Medzi najväčšie investičné akcie v oblasti zásobovania vodou, jej odvádzania a čistenia v sledovanom období patrilo rozšírenie kanalizácie v mestskej časti Kňažia v investorstve Oravskej vodárenskej spoločnosti, a. s., a vybudovanie kanalizácie pre novú IBV Vyšné Hony.

Oravská vodárenská spoločnosť, a. s., sa bude aj v nasledujúcom období zameriavať najmä na zabezpečenie plynulého zásobovania obyvateľstva a priemyslu pitnou vodou, na odvádzanie a čistenie odpadových vôd, podľa potreby bude realizovať opravy vodovodnej a kanalizačnej siete na území mesta a v súlade s územným plánom mesta budovať nové vodohospodárske stavby pre zásobovanie nových lokalít bytovej výstavby a ich odkanalizovanie.

11.2 Zásobovanie plynom

Zásobovanie plynom v meste Dolný Kubín je zabezpečované prostredníctvom spoločnosti SPP – distribúcia, a. s. Na území mesta Dolný Kubín je v prevádzke sústava plynovodov, ktoré slúžia na tranzitnú dopravu plynu, ako aj na plošnú plynifikáciu mesta Dolný Kubín a ďalších obcí.

Podrobnejší popis technického riešenia zásobovania mesta plynom sa nachádza v ÚPN mesta Dolný Kubín.

11.4 Zásobovanie elektrickou energiou

Zásobovanie elektrickou energiou v meste Dolný Kubín je zabezpečované prostredníctvom spoločnosti Stredoslovenská distribučná, a. s. Jednotlivé objekty občianskej a technickej vybavenosti sú zásobované elektrickou energiou z murovaných a stožiarových transformátorových staníc. ÚPN mesta Dolný Kubín obsahuje podrobný popis technického riešenia zásobovania elektrickou energiou pre všetky okrsy mesta, ako aj návrh potrebných opatrení na realizáciu rozšírenia sietí. ÚPN mesta Dolný Kubín zároveň predpokladá pre novú výstavbu potrebu zabezpečiť rekonštrukciu a realizáciu viacerých nových rozvodov elektrickej energie.

11.4 Tepelné hospodárstvo

Tepelné hospodárstvo je majetkom Mesta Dolný Kubín, prevádzkované spoločnosťou TEHOS, s.r.o. Je zrealizované systémom centrálneho zásobovania teplom (CZT). Systém CZT v meste Dolný Kubín tvorí 8 rôzne veľkých tepelných okruhov s prevládajúcou dvojpaliвовou základňou (biomasa, zemný plyn), s celkovým inštalovaným výkonom 43,85 MW. V meste Dolný Kubín je systém centrálneho zásobovania teplom dominantný, dotýka sa takmer 80 % jeho obyvateľstva.

Graf 7 Prehľad vyrobeného tepla spoločnosťou TEHOS, s.r.o., v roku 2019

Názov tepelného okruhu	Vyrobene teplo (MWh)	Inštalovaný výkon (MW)	Podiel vyrobeného tepla (%)
Banisko	1 246,944	1,15	2,72
Obrancov mieru	1 880,833	0,91	4,10
Brezovec – Ľ. Štúra	2 856,386	4,22	6,22
Brezovec – Mierová	4 568,890	7,00	9,95
Ľatliakova	181,132	0,07	0,39
Nemocnica	12 070,409	6,50	26,29
Bysterec	20 220,460	20,30	44,04
Matúškova	2 893,444	3,70	6,30
S P O L U	45 918,498	43,85	100,00

Zdroj: TEHOS, s.r.o.

Tabuľka 21 Prehľad predaného tepla spoločnosti TEHOS, s.r.o.

Názov tepelného okruhu	Predané teplo (MWh)			
	2016	2017	2018	2019
Banisko	1 246,6	1 272,8	1 185,6	1 155,4
Obrancov mieru	1 740,1	1 782,6	1 677,6	1 649,8
Brezovec – Ľ. Štúra	7 047,2	7 198,8	6 668,4	6 583,6
Brezovec – Mierová	7 860,9	8 168,1	7 586,7	7 528,1
Ľatliakova	169,2	189,7	178,1	181,1
Nemocnica	3 916,5	4 078,7	3 676,9	3 623,5
Bysterec	18 575,9	19 020,5	18 019,5	18 801,7
Matúškova	2 899,0	2 959,2	2 569,9	2 625,2
S P O L U	43 455,4	44 670,5	41 562,9	42 148,3

Zdroj: TEHOS, s.r.o.

V záujme konečného spotrebiteľa a v súlade s platnou legislatívou sa v meste osvedčilo uplatnenie jednej ceny pri rozdielnej nákladovosti jednotlivých tepelných okruhov.

Komplexná rekonštrukcia tepelného hospodárstva mesta Dolný Kubín, ktorá prebehla v rokoch 2005 – 2010, bola založená na princípoch rovnakej ceny tepla pre všetkých odberateľov, rovnakých podmienok dodávky tepla na vykurovanie a prípravu teplej vody, eliminácie nárastu ceny plynu na cenu tepla, prevádzkovej spoľahlivosti, hospodárnosti a energetickej efektívnosti systému CZT a ochrany životného prostredia.

V sledovanom období rokov 2014 – 2020 boli rozšírené primárne rozvody tepla na sídlisku Bysterec – ul. Lucenkova za účelom pripojenia dvoch nových odberných miest, boli zrekonštruované primárne rozvody tepla

na sídlisku Bysterec – ZŠ M. Kukučina, prebehla rekonštrukcia merania a regulácie a riadiaceho systému biomasových kotlov BK4 a BK5 na Bysterci, zrealizovalo sa technické zhodnotenie kotlov na biomasu na kotolniach Bysterec BK4, BK5 a Brezovec BK1, BK2, ktoré zvýšilo ich účinnosť a predĺžilo životnosť o 12 rokov, bolo zakúpené nové vozidlo pre zásobovanie biomasových kotolní na drevnú energetickú štiepku (Bysterec, Brezovec, Matúškova), inštalované kompenzačné rozvádzače na odberných miestach elektriny Matúškova, Bysterec a Brezovec, prebehlo hydraulické vyregulovanie okruhov Obrancov mieru, Banisko a Matúškova a výmena meračov tepla, vody a elektriny na okruhu Ľ. Štúra s diaľkovým odpočtom nameraných hodnôt a priamou fakturáciou, pripojenie na dispečing.

11.5 Verejné osvetlenie

Verejné osvetlenie v meste Dolný Kubín predstavuje sústava viac ako 2 100 svetelných bodov. Mesto postupne nahrádzalo svietidlá o výkone 250 W a 150 W svietidlami s výkonom 150 W a 70 W, čo výrazne znížilo spotrebu energie. Náklady na prevádzku osvetlenia totiž z veľkej časti tvoria náklady na dodávku elektrickej energie, ktorá ešte v roku 2014 predstavovala 140 tis. EUR z celkových nákladov 170 tis. EUR. V roku 2019 predstavovali celkové náklady 171 tis. EUR, pričom náklady na elektrickú energiu sa znížili na 115 tis. EUR.

Od roku 2014 sa uskutočnili dve veľké rekonštrukcie verejného osvetlenia na novú technológiu LED diód, ktorá znižuje spotrebu o 50 % a výrazne predlžuje životnosť osvetľovacích telies. Prvá v rokoch 2014 – 2015 zahŕňala 260 svetelných bodov (celej nadzemnej časti vrátane niektorých podzemných vedení) v lokalitách Starého mesta, Malého a Veľkého Bysterca, Záskania a Medzihradného. Druhá rekonštrukcia v roku 2015 sa týkala 585 svietidiel vrátane výmeny 258 výložníkov v Starom meste, na

Veľkom Bysterci a sčasti na sídlisku Brezovec. V obidvoch prípadoch boli na vybudovanie moderného a efektívneho verejného osvetlenia v meste využité prostriedky Európskej únie

Nové verejné osvetlenie bolo budované hlavne ako súčasť infraštruktúry nových lokalít individuálnej bytovej výstavby, ako rozšírenie súčasného stavu verejného osvetlenia, resp. ako súčasť novobudovaných parkovísk, detských ihrísk, cintorínov a pod.

Problémom verejného osvetlenia v meste je jeho častá poruchovosť, čo vyžaduje hlavne jeho rekonštrukciu a zjednotenie vetiev na rovnakú technológiu, t.j. LED diódy. Bezporuchovosť je potrebné dosiahnuť okrem výmeny nadzemnej časti aj obnovou zemných vedení, ktoré by mali slúžiť spolu s rekonštrukciou rozvádzačov na inštalovanie nových technológií za účelom diaľkovej správy verejného osvetlenia a na inštaláciu SMART technológií. Rozširovanie nových vetiev verejného osvetlenia bude korešpondovať s plánovanou novou výstavbou v meste.

11.6 Odpadové hospodárstvo

Riešenie stavu odpadového hospodárstva v meste bolo prioritou Mesta v predchádzajúcom období. Časť úloh sa podarilo splniť, ako napríklad rekultivácia skládky komunálneho odpadu v Širokej, zavedenie systému zberu biologicky rozložiteľného odpadu, zefektívnenie systému separovania odpadov alebo vypracovanie Programu odpadového hospodárstva v meste. Niektoré aktivity však budú mať presah aj do ďalších období. Predovšetkým ide o ďalšie zvyšovanie podielu separovaných zložiek komunálneho odpadu, zariadenie na triedenie odpadu, na spracovanie biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu a hlavne spôsob zhodnotenia vyseparovaného komunálneho odpadu.

Odpadové hospodárstvo v meste Dolný Kubín je prevádzkované v súlade so zákonom o odpadoch, Programom odpadového hospodárstva Žilinského samosprávneho kraja a mesta Dolný Kubín a v zmysle VZN o odpadoch. Na území mesta sa pre držiteľov zmesového odpadu a vlastníkov alebo správcov nehnuteľností uplatňuje inter-

valový systém zberu, t.j. komunálny odpad je vyvázaný v pravidelných cykloch 2 krát týždenne, 1 krát týždenne, 2 krát mesačne alebo 1 krát za mesiac. Komunálny odpad je možné ukladať do zberných nádob KUKA 110 l, 120 l, 240 l alebo 1100 l.

Zhodnocovanie alebo zneškodňovanie zmesového komunálneho odpadu zabezpečuje oprávnená osoba na nakladanie s odpadmi, s ktorou má mesto uzatvorenú zmluvu, zberová spoločnosť Technické služby, s. r. o., Dolný Kubín.

Z dôvodu uzatvorenia skládky komunálneho odpadu Široká bola v investícii Technických služieb, s.r.o., vybudovaná prekládková stanica komunálneho odpadu. Od roku 2009 sa komunálny odpad po preložení do veľkocapacitných kontajnerov preváža na skládky komunálneho odpadu mimo katastrálneho územia mesta Dolný Kubín.

Mesto Dolný Kubín má zavedený separovaný zber odpadu, separovaných je 7 komodít: plasty, papier, sklo, kov,

viacvrstvové obaly, šatstvo a biologicky rozložiteľný odpad. Zberová spoločnosť Technické služby, s. r. o., Dolný Kubín v rámci svojich služieb zabezpečuje funkčný systém separovaného zberu, ktorého základnou súčasťou je zber vybraných zložiek odpadu do špeciálnych zberných nádob od 120 l do 1100 l, špeciálnych zvonových kontajnerov (1500 l) alebo pomocou vrecového systému. Systém zberu je zabezpečovaný modernou zberovou technikou s univerzálnymi lisovacími nadstavbami alebo hydraulickými rukami s úložnou plochou. Vybierané druhotné suroviny sú ďalej dotriedňované, lisované a balené a dodávané konečným spracovateľom za účelom zhodnotenia.

Novým zákonom o odpadoch sa zmenili od 1. 7. 2016 podmienky triedeného zberu odpadu v obciach a mestách. Vytvorila sa nová spolupráca troch partnerov, kde samospráva nastavuje systém triedeného zberu v meste, triedený zber realizuje zberová spoločnosť a financuje ho organizácia zodpovednosti výrobcov pre odpady z obalov (napr. fólie, igelitové tašky, plechovky, PET fľaše) a neobalových výrobkov (napr. noviny, plastový riad a hračky, poháre).

Zmluvnou organizáciou zodpovednosti výrobcov mesta je ENVI – PAK, a.s. Od roku 2017 sa systém nastavil tak, aby bol efektívny nielen vzhľadom na donáškovú vzdialenosť, ale najmä aby spĺňal legislatívou stanovené štandardy zberu, t. j. aby obyvatelia mali dostatočnú kapacitu na realizáciu triedeného zberu.

Organizácia zodpovednosti zberu znáša náklady na zber vytriedených zložiek komunálneho odpadu.

Celý tzv. „triedený zber“ (papier, sklo, plasty a kovové obaly) financujú výrobcovia, čo sa výrazne premieťa do hospodárenia mesta. Mesto je naďalej tým subjektom, ktorý zodpovedá za nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom, a manažuje si nakladanie s ním na svojom území.

Od 1. 7. 2016 tak náklady na triedený zber komunálnych odpadov nie sú súčasťou miestneho poplatku za komunálny a drobný stavebný odpad, ktorý platí občan, ale tieto náklady znášajú výrobcovia vyhradených výrobkov v rámci ich tzv. rozšírenej zodpovednosti ustanovenej zákonom o odpadoch.

Hlavnou motiváciou pre obyvateľov mesta v dlhodobom horizonte by mal byť fakt, že čím viac odpadu vytriedia, tým menej sa dostane do zmesového komunálneho odpadu. Keďže triedený zber vo farebných kontajneroch a vreciach je bezplatný, jeho využívaním majú obyvatelia možnosť znížiť výšku poplatku za odpady, ktoré platia mestu. Nevýhodou súčasného systému zberu komunálneho odpadu je, že separovanie jednotlivých komodít vo veľkej miere závisí od uvedomelosti obyvateľov, ako aj anonymita obyvateľov bytových domov pri separovaní odpadu.

V rokoch 2015 až 2018 boli realizované projekty z prostriedkov Recyklačného fondu a EÚ. V roku 2015 bol realizovaný projekt Rekultivácia skládky odpadov Široká. V roku 2016 bola schválená žiadosť z Recyklačného fondu na projekt Zefektívnenie zberu a kvantitatívne navýšenie

šenie vytriedených zložiek komunálneho odpadu kúpou kontajnerov a lisovacieho zariadenia. V rámci tohto projektu boli zakúpené kontajnery na separovaný zber a zariadenie na lisovanie papiera.

V nadväznosti na predchádzajúce projekty bol v roku 2017 schválený projekt Triedený zber komunálnych odpadov v Meste Dolný Kubín, zameraný na zavedenie separácie biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov, drobného stavebného odpadu, objemného odpadu, dreveného odpadu (vyseparovaného odpadu z objemného odpadu) a zeminy a kameniva. Cieľom projektu bolo rozšírenie, resp. zefektívnenie existujúceho systému separovaného zberu komunálnych odpadov v meste so zameraním na separáciu, resp. úpravu biologicky rozložiteľných odpadov, drobných stavebných odpadov a objemného odpadu. Realizáciou projektu sa dosiahlo skvalitnenie separovaného zberu v meste a separovanie biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu. Obyvateľom rodinných domov boli zakúpené bio kontajnery 1100 l a 240 l, do ktorých môžu biologicky rozložiteľný odpad separovať. Okrem zberných nádob pribudli aj strojné a dopravné zariadenia na separáciu a znižovanie objemu vyseparovaných odpadov. Skvalitnením systému separácie odpadu sa zlepšila ochrana životného prostredia, znížilo sa množstvo skládkovaného odpadu a vytvorili sa podmienky na zhodnocovanie odpadu.

Mestu však chýbajú zariadenia na spracovanie zmesového komunálneho odpadu (vytriedenie jednotlivých separovaných zložiek) a nemá ani zariadenie na spracovanie biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu (kompostáreň). To môže mať vplyv na dosiahnutie podielu separovaných zložiek, ktorými nás zaväzuje príslušná legislatíva vychádzajúca zo smerníc EÚ. Riešením je zmena systému zavedeného zberu odpadu u vybraných kategórií z paušálneho na množstevný, ktorý by zvýšil možnosti manažovania manipulácie s odpadom u vybraných skupín a zvýšil aj motiváciu zapojiť sa do separovania. Nedostatkom je tiež absencia spracovateľských závodov a spaľovní v blízkom okolí a chýbajúce spracovateľské kapacity komunálneho odpadu, biologicky rozložiteľného odpadu a vyseparovaných komodít.

V rokoch 2017 a 2018 mesto Dolný Kubín sa v rámci SR umiestnilo na 5. mieste, resp. 10. mieste najlepšie separujúcich miest nad 5000 obyvateľov.

V snahe zlepšovať služby občanom mesta Dolný Kubín prevádzkujú Technické služby, s.r.o., vo svojom areáli Zberný dvor odpadov, slúžiaci na odborné a ekologické nakladanie s rôznymi druhmi odpadov. Obyvatelia mesta tu môžu bezplatne ukladať vlastný vyseparovaný odpad: drobný stavebný odpad, objemný odpad (matrace, koberce, linoleum, rozobratý nábytok, sanita, okná, dvere, bytové jadrá), šatstvo (všetky druhy šatstva a textílií), bioodpad (tráva, konáre), elektroodpad (chladničky, práčky, TV, sporáky, PC, vysávače, elektromotory, rádiá, mobily), nebezpečný odpad (žiarivky, farby, lepidlá, rozpúšťadlá, kyseliny, pesticídy, brzdové kvapaliny, liečivá, batérie a akumulátory, oleje), jedlé oleje a tuky, papier (noviny, časopisy, letáky, kancelársky papier, kartón), sklo (skle-

nené fľaše, poháre, okenné sklo), plasty (PET fľaše, fólie, fľaše od nápojov a olejov, tégliky od jogurtov), kovový odpad (rôzne kovové časti, konštrukcie, kovové obaly) a viacvrstvové kombinované materiály (obaly z mlieka, džúsov).

Podľa novely zákona o odpadoch sú samosprávy povinné zaviesť množstevný zber drobného stavebného odpadu bez množstevného obmedzenia max. 1 m³ na osobu a rok.

12 Životné prostredie

Životné prostredie je prítomné všade okolo nás a človek je jeho súčasťou. Je základom a podmienkou samotného bytia. Existujú viaceré definície a pre každého z nás môže znamenať niečo iné. Podľa § 2 zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí: „Životným prostredím je všetko, čo vytvára prirodzené podmienky existencie organizmov včítane človeka a je predpokladom ich ďalšieho vývoja.“¹ Ďalší vývoj úzko súvisí so samotným stavom a kvalitou týchto podmienok. Ústava Slovenskej republiky v článku 44 hovorí o práve na ochranu životného prostredia a kultúrneho dedičstva. „Každý má právo na priaznivé životné prostredie. Každý je povinný chrániť a zveľaďovať životné prostredie a kultúrne dedičstvo.“² Ochrana životného prostredia zahŕňa činnosti, ktorými sa pred-

Mesto v spolupráci so zberovou spoločnosťou Technické služby, s.r.o., zabezpečuje podľa potreby, najmenej 2x do roka (na jar a na jeseň), zber a prepravu objemného odpadu v meste prostredníctvom veľkoobjemových kontajnerov, resp. nebezpečného odpadu mobilným zberom. Všetky druhy vyseparovaných komodít a odpadov sú odvázané na zhodnotenie, resp. zneškodnenie zmluvným oprávneným organizáciám.

chádza znečisťovaniu alebo poškodzovaniu životného prostredia alebo sa toto znečisťovanie alebo poškodzovanie obmedzuje a odstraňuje. Zahŕňa ochranu jeho jednotlivých zložiek, alebo konkrétnych ekosystémov a ich vzájomných väzieb, ale aj ochranu životného prostredia ako celku.³ A práve potreba ochrany životného prostredia sa v poslednom období dostáva do povedomia spoločnosti. Týka sa takých vážnych tém, akými sú napríklad strata biodiverzity, nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, environmentálne záťaž a pod., ktoré sú z veľkej časti dôsledkom ľudskej činnosti. Ak chceme zachovať priaznivý stav životného prostredia a dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja, je nevyhnutné zmeniť naše myslenie a spôsob života už teraz.

12.1 Ovzdušie

Územie okresu Dolný Kubín v súčasnosti nie je v rámci Slovenska zaradené medzi oblasti, ktoré majú na svojom území automatizovanú monitorovaciu stanicu látok znečisťujúcich ovzdušie. Z tohto dôvodu zatiaľ neexistuje pravidelná kontrola emisií. V Žilinskom kraji sú monitorovacie stanice v Žiline, Martine a Ružomberku.

Z hľadiska lokálneho znečisťovania ovzdušia sú na území mesta a v jeho blízkosti hlavnými znečisťovateľmi ovzdušia firmy zaoberajúce sa hutníctvom, strojárstvom, povrchovou úpravou plastov a výrobcovia tepla. Emisie z priemyslu sú vďaka legislatívnej úprave v súčasnosti pomerne obmedzené. Nezanedbateľným znečisťovateľom ovzdušia na území mesta je cestná doprava znečisťujúca ovzdušie hlavne oxidmi dusíka, prachovými časticami PM₁₀ a PM_{2,5}, či prekursorami prízemného ozónu. V čase nepriaznivých rozptylových podmienok vo vykurovacej sezóne nemožno prehliadnuť lokálny negatívny vplyv zo spaľovania tuhých palív v domácnostiach (spaľovanie nekvalitných palív alebo odpadu, nesprávna technika kúrenia, vykurovanie v starých, vysokoemisných kotloch), ktoré majú najväčší podiel na emisiách jemných prachových častíc, ale napríklad aj karcinogénneho benzo(a)pyrénu.

Kvalitu ovzdušia ovplyvňuje okrem emisií a rozptylových podmienok aj príspevok z diaľkového znečistenia ovzdu-

šia. Podľa poslednej správy o kvalite ovzdušia v SR za rok 2019, na základe vyhodnotenia kvality ovzdušia podľa limitných a cieľových hodnôt na ochranu zdravia ľudí pre SO₂, NO₂, PM₁₀, PM_{2,5}, benzén a CO v členení na aglomerácie a zóny nebola pre zónu Žilinský kraj prekročená limitná hodnota pre priemerné denné ani ročnú koncentráciu vyššie uvedených ukazovateľov.

Tromi najvýznamnejšími znečisťovateľmi ovzdušia v Žilinskom kraji podľa tohto dokumentu (údaje z roku 2018) produkujúcimi:

- ▶ tuhé znečisťujúce látky sú Mondi SCP, a. s., Ružomberok, DOLVAP, s. r. o., Žilina a Bekam, s. r. o., Žilina
- ▶ oxid siričitý sú OFZ, a. s., Oravský Podzámok, Martinská teplárenská, a. s., Martin a Žilinská teplárenská, a. s., Žilina
- ▶ oxidy dusíka sú Mondi SCP, a. s., Ružomberok, OFZ, a. s., Oravský Podzámok a Martinská teplárenská, a. s., Martin
- ▶ oxid uhoľnatý sú OFZ, a. s., Oravský Podzámok, Mondi SCP, a. s., Ružomberok, a LMT, a. s., Liptovský Mikuláš.⁴

¹ Zákon č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí.

² Zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky.

³ Zákon č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí.

⁴ Slovenský hydrometeorologický ústav. 2020. *2019 Správa o kvalite ovzdušia v Slovenskej republike*. [cit. 2021 – 01 – 27]. Bratislava, 2020, 111 s. URL: <http://www.shmu.sk/File/oko/rocnky/2019_Sprava_o_KO_v_SR%20v3.pdf>

12.2 Voda

Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v § 1 ods. 1 výstižne definuje vodu ako životne dôležitú zložku životného prostredia, nenahraditeľnú surovinu a prírodné bohatstvo, ktorá má strategický význam pre bezpečnosť štátu, a ktorej nedostatok môže spôsobiť ohrozenie života a zdravia obyvateľstva alebo ohroziť plnenie základných funkcií štátu.⁵ Voda patrí všetkým, nemožno si ju privlastniť. Jej postavenie je nenahraditeľné, jej dostatok a čistota umožňujú lepší život a preto je potrebné ju chrániť.

Podzemné vody predstavujú hlavný zdroj pitnej vody a podmieňujú stupeň hospodárskeho rozvoja spoločnosti a životnej úrovne obyvateľstva. Zdroje a zásoby podzemných vôd sú rôzne v závislosti na mieste a čase, ale aj z hľadiska ich kvality. Územie mesta patrí do hydrogeologického rájónu PQ 018 Paleogén Oravskej vrchoviny, Skorušiny a časti Oravskej Magury. Využitelné množstvá podzemných vôd v tomto rájóne v roku 2019 bolo podľa

Vodohospodárskej bilancie množstva podzemnej vody za rok 2019 v rozmedzí 400,01 – 800,00 l/s.⁶ Kvalita podzemných vôd je sledovaná v odberových miestach základnej siete Slovenského hydrometeorologického ústavu, objekty sú zabudované pozdĺž toku rieky Orava. V okrese Dolný Kubín sú to odberové miesta vo Veličnej a Párnici. Na oboch vrtoch bolo vykonávané prevádzkové monitorovanie, ktoré sa vykonáva vo všetkých útvaroch podzemných vôd, ktoré boli vyhodnotené ako rizikové z hľadiska nedosiahnutia dobrého chemického stavu.

Kvalita vôd rieky Orava je monitorovaná v odberovom mieste Kralovany, ktoré je reprezentatívne odberové miesto pre ekologický a chemický stav. Podľa posledných výsledkov hodnotenia kvality vody v monitorovaných miestach povrchových vôd monitorovaných v roku 2019 bolo zistené, že **povrchové vody** v tomto odberovom mieste vyhovujú požiadavkám na kvalitu vody podľa Nariadenia vlády SR č. 269/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd s výnimkou ukazovateľa dusitanový dusík.⁷

12.3 Pôda

Takmer na celom území mesta prevažujú pôdne typy kambizeme, vo vyšších polohách rendziny, okrajovo sa vyskytujú pararendziny. Zrntosť pôd je ílovito – hlinitá a hlinitá, málo sa vyskytujú aj ílovité pôdy. Retenčná schopnosť a priepustnosť pôd je stredná. Poľnohospodárske pôdy sú zaradené do 5. až 9. stupňa bonitovaných pôdno – ekologických jednotiek. Využitelnosť pôdy na poľnohospodárske účely je ovplyvnená aj klimatickou oblasťou, ktorá je mierne chladná a veľmi vlhká s krátkym vegetačným obdobím.⁸ Kvalita pôdy je určená väzbou na geologické podložie a ovplyvňovaná ľudskou činnosťou (zhutňovanie pôdy napr. pri stavebnej, poľnohospodárskej činnosti, environmentálne záťaž, imisie z priemyslu, poľnohospodárstva, dopravy, vykurovania, atď.) a taktiež prirodzenými procesmi (veterná a vodná erózia, svahové procesy, zvyšujúci sa nedostatok vody). Rastliny z pôdy čerpajú nielen vodu a živiny potrebné pre ich rast a vývoj. Do svojich pletív viažu tiež polutanty, ktoré sa v pôde nachádzajú vplyvom ľudskej činnosti. Aj preto je kvalita pôdy jedným z neodmysliteľných faktorov ovplyvňujúcich kvalitu vegetácie. Kvalita pôdy ovplyvňuje

aj mikroorganizmy a živočíchy žijúce v nej. Pôda a rastlinstvo sú ich biotopom, kde okrem zdroja potravy majú často aj svoj úkryt.

Štruktúru pozemkov v 11 katastrálnych územiach mesta z celkovej výmery 5503 ha tvorí poľnohospodárska pôda (orná pôda, chmeľnice, vinice, záhrady, ovocné sady a trvalé trávne porasty) podielom 43,5 %, lesné pozemky podielom 42,9 %, vodné plochy podielom 1,6 %, zastavané plochy a nádvoria podielom 6,7 % a ostatné plochy podielom 5,4 %. Najväčšia výmera poľnohospodárskej pôdy (61,8 % z celkovej výmery katastrálneho územia) je v katastrálnom území Malý Bysterec, najvyššia výmera lesnej pôdy (84,6 %) je v k. ú. Mokradská Hoľa, najvyššia výmera zastavaných plôch a nádvorí a najvyššia výmera ostatných plôch je v k. ú. Mokrad' (32,6 % a 9,5 %). Prírodný charakter Dolného Kubína okrem lesnej a poľnohospodárskej pôdy potvrdzuje aj podiel pozemkov umiestnených mimo zastavaného územia obce, ktorý presahuje 90 %. Mimo zastavaného územia obce sa napríklad nachádzajú celé katastrálne územia Kubínskej a Mokradskej Hole.⁹

⁵ Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon)

⁶ Slovenský hydrometeorologický ústav. 2020. *Vodohospodárska bilancia SR. VODOHOSPODÁRSKA BILANCIA MNOŽSTVA PODZEMNEJ VODY ZA ROK 2019*. [cit. 2021 – 01 – 27]. Bratislava, 2020, 361 s. URL: <http://www.shmu.sk/File/Hydrologia/Vodohospodarska_bilancia/VHB_kvantita_PzV/KnPzV_2019_VHB_text.pdf>

⁷ Slovenský hydrometeorologický ústav. 2020. *Výsledky hodnotenia kvality vody v monitorovaných miestach povrchových vôd monitorovaných v roku 2019 podľa Nariadenia vlády SR č. 269/2010 Z. z., prílohy č. 1 „Požiadavky na kvalitu povrchovej vody“*. [cit. 2021 – 01 – 28]. Bratislava, 2020, 206 s. URL: <http://www.shmu.sk/File/Hydrologia/Monitoring_PV_PzV/Monitoring_kvality_PV/KvPV_2019/VahM-DunNR_kvalitaPVV_34_Cast%20A.pdf>

⁸ Ministerstvo kultúry SR, Národné pamiatkové a krajinárske centrum, Ústav krajinnej ekológie SAV, Prírodovedecká fakulta UK, Fakulta architektúry STU, spracovateľ: ESPRIT, s. r. o. 1997. *Atlas krajiny Slovenskej republiky*. [2020 – 09 – 25]. Bratislava, 1997. URL: <<https://app.sazp.sk/atlassr/>>

⁹ Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky. 2020. *Kataster portál, Úhrnné hodnoty druhov pozemkov*. [cit. 2020 – 09 – 30]. Bratislava, 2020. URL: <<https://www.katasterportal.sk/kapor/uhdFormInit.do>>

12.4 Zeleň

Zeleň pre účely tohto dokumentu môžeme chápať ako rastlinnú zložku – teda dreviny (stromy a kry), trávy aj byliny nachádzajúce sa v intraviláne mesta. Priaznivo pôsobí na psychiku človeka, zachytáva nečistoty zo vzduchu, chráni pred hlukom, vetrom, silnými prívalovými dažďami a poskytuje mnohé ďalšie ekosystémové služby, ktoré si ani neuvedomujeme. V letných horúčavách predovšetkým veľké stromy poskytujú útočisko a osvieženie. Trávne plochy v parkoch a na sídliskách poskytujú priestor pre oddych a zábavu. Zeleň poskytuje domov hmyzu, vtákom a množstvu iných živočíchov.

Potenciálna prirodzená vegetácia je taká vegetácia, ktorá by sa vytvorila na určitom území a v určitej časovej etape za predpokladu vylúčenia akejkoľvek ďalšej činnosti človeka. V prírodných podmienkach Slovenska, až na malé výnimky, je to lesná vegetácia. Na území mesta sú potenciálnou prirodzenou vegetáciou tvrdé lužné lesy (jaseňovo – brestovo – dubové lesy v povodiach veľkých riek), karpatské dubovo – hrabové lesy, a vo vyšších polohách sú to podhorské bukové lesy, bukové a jedľovo – bukové lesy, smrekovo – borovicové lesy a ostrevkové spoločenstvá a jedľové a jedľovo – smrekové lesy.¹⁰

Prírodný charakter územia sa premietol aj do obytných častí a centra mesta. Dreviny sú zastúpené tak ihličnatými ako aj listnatými druhmi. Svoje zastúpenie majú aj nepôvodné druhy, ktoré sa vysádzali predovšetkým ako okrasné dreviny. Miestami nájdeme aj ovocné stromy, predovšetkým jablone. Ako problém však vnímame

výskyt inváznych nepôvodných druhov, ktoré je potrebné eliminovať. Invázne nepôvodné druhy sú také druhy, ktoré nemajú na území Slovenska prirodzený areál rozšírenia a na územie Slovenska boli buď dovezené alebo sa na územie Slovenska rozšírili z iných krajín, v ktorých tiež nemajú prirodzený areál rozšírenia a zároveň majú potenciál rýchlo sa šíriť a negatívne ovplyvňovať naše pôvodné druhy a ich populácie, naše pôvodné biotopy a s nimi súvisiace ekosystémové služby.¹¹ Na území nášho mesta bol zaznamenaný nepôvodný druh dreviny – javorec jaseňolistý (*Negundo aceroides*) a ďalšie nepôvodné druhy rastlín ako rod pohánkovec (krídlatka japonská) (*Fallopia*), zlatobyl' obrovská (*Solidago gigantea*) a zlatobyl' kanadská (*Solidago canadensis*), ale aj netýkavka žliazkatá (*impatiens glandulifera*) či boľševník obrovský (*Heracleum mantegazzianum*). Šírenie inváznych druhov bolo často spôsobené aj výsadbou, napríklad javorec jaseňolistý sa vysádzal v parkoch ako okrasná drevina. Nepriaznivý stav niektorých drevín je často zapríčinený ich nevhodným umiestnením, predovšetkým v tesných blízkostiach budov či v ochranných pásmach inžinierskych sietí. Určitú mieru nespokojnosti občanov predstavuje aj agresivita alergénov. Za pozitívne smerovanie v oblasti zlepšenia stavu zelene je potrebné spomenúť projekt „Lúka v meste“, a výsadbu záhonov cibulovní. Čomu by sa do budúcnosti mala venovať pozornosť, sú aj adaptačné opatrenia na zmenu klímy.

12.5 Hluk

K negatívnym faktorom, ktoré nepriaznivo pôsobia na kvalitu života, možno zaradiť tiež hluk a vibrácie. Prípustná hodnota hluku je 60 dB pre dennú dobu a 50 dB pre nočnú dobu.

V meste Dolný Kubín je najväčším zdrojom hluku intenzívna cestná doprava hlavne na štátnej ceste č. I/59, ktorá prechádza obytňou zónou, respektíve v tesnej blízkosti obytnej zóny na uliciach Matúškova, Janoškova, Aleja slo-

bodov a taktiež intenzívna cestná doprava na štátnej ceste č. I/70, ktorá prechádza okolo Malého Bysterca, v blízkosti sídliska Bysterec a časťou centra mesta. Menším podielom sa na zvýšenej hlučnosti podieľa aj cestná doprava na ostatných štátnych cestách a miestnych komunikáciách a taktiež železničná doprava, ktorá prechádza v blízkosti zastavaného územia mesta a cez jeho osídlené časti. Nezanedbateľný je ani hluk z priemyselnej činnosti.

¹⁰ Ministerstvo kultúry SR, Národné pamiatkové a krajinárske centrum, Ústav krajiny ekológie SAV, Prírodovedecká fakulta UK, Fakulta architektúry STU, spracovateľ: ESPRIT, s. r. o. 1997. *Atlas krajiny Slovenskej republiky*. [2020 – 09 – 25]. Bratislava, 1997. URL: <<https://app.sazp.sk/atlassr/>>

¹¹ Ministerstvo životného prostredia SR. 2020. *Nepôvodné a invázne druhy*. [cit. 2020 – 10 – 13]. Bratislava, 2020. URL: <<https://www.minzp.sk/ochrana-prirody/nepovodne-invazne-druhy/>>

STRATEGICKO
PROGRAMOVÁ
ČASŤ

Z pohľadu ďalšieho rozvoja mesta Dolný Kubín je dôležité jasne a presne zadať základné rámce rozvoja Mesta s výhľadom do roku 2030.

Rozvojová stratégia mesta Dolný Kubín vychádza z **vízie**, ktorá predstavuje dosiahnutie želaného stavu v roku 2030, ale tiež zo zistení uvedených v analytickej časti dokumentu, zo SWOT analýzy (príloha č.1 dokumentu) a dotazníkového prieskumu u obyvateľov mesta (príloha č.2 dokumentu).

Rozvojová stratégia mesta tiež uvažuje so stratégiou uvedenou v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta (PHSR) Dolný Kubín na roky 2014 – 2020 a s procesom hodnotenia plnenia tejto stratégie. Nevyníma ani analýzu situácie v meste, z pohľadu aktuálnych strategických a koncepčných dokumentov mesta a samozrejme berie do úvahy európske, národné a regionálne strategické a rozvojové dokumenty.

Štruktúra rozvojovej stratégie mesta:

Hlavný cieľ definuje cieľový stav mesta po implementácii rozvojovej stratégie definovanej v tomto dokumente.

Strategické ciele – prostredníctvom definovaných strategických cieľov je napĺňaný hlavný cieľ.

Strategické ciele sú rozpracované do **priorít**, ktoré podrobnejšie špecifikujú jednotlivé prioritné oblasti rozvojovej stratégie.

Jednotlivé priority sú ďalej rozpracované na **opatrenia a aktivity**, ktoré spoločne s projektovými zámermi konkretizujú a špecifikujú jednotlivé priority a k nim príslušné strategické ciele.

Vízia mesta Dolný Kubín do roku 2030

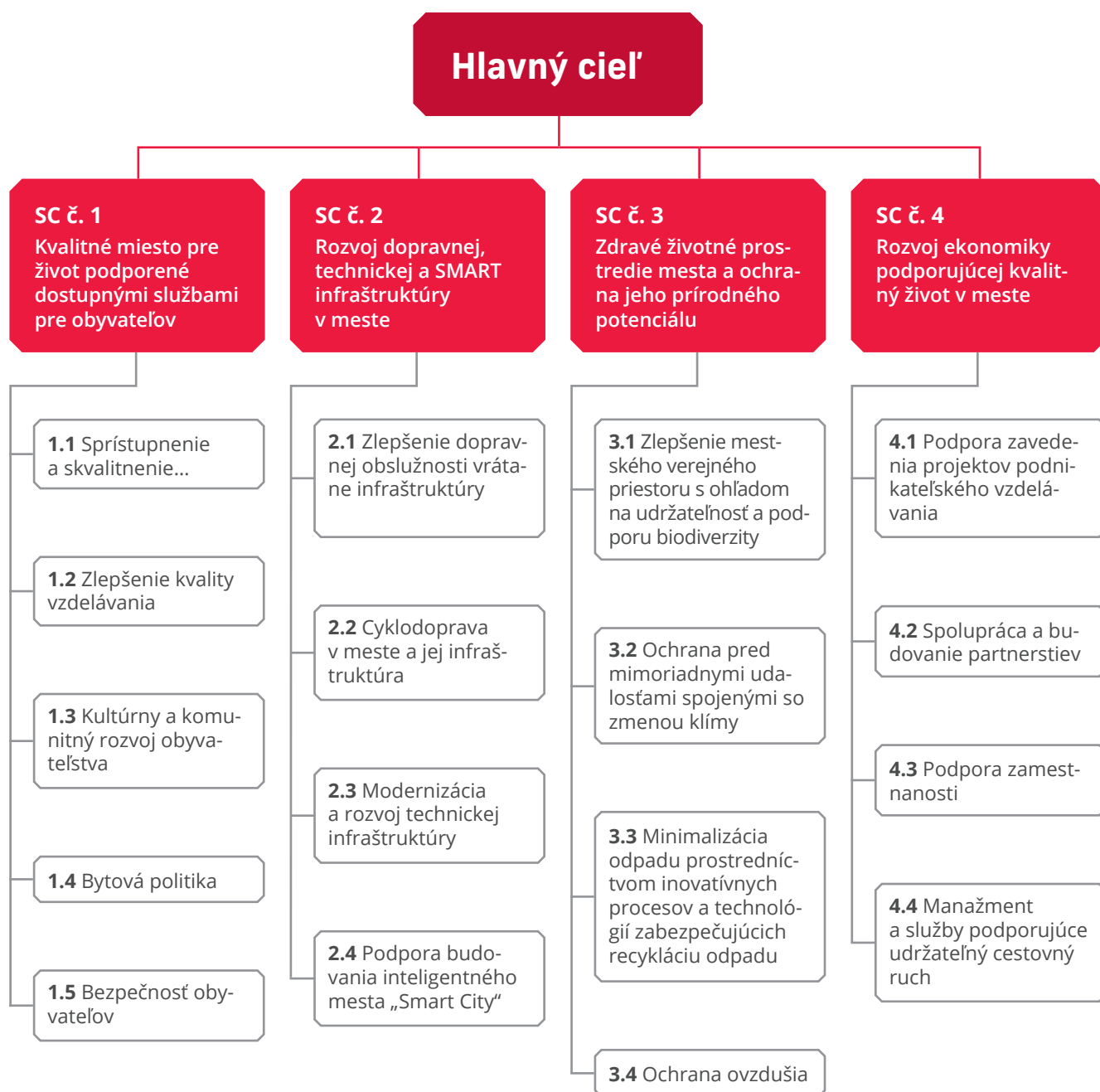
Mesto Dolný Kubín v roku 2030 bude lídrom oravského regiónu z pohľadu kvality života jeho obyvateľov, pracovných príležitostí, podmienok pre rozvoj fungujúcej ekonomiky, bývania, bezpečnosti, príležitostí na realizáciu voľnočasových aktivít lokalizované v kvalitnom prostredí pre život.

Hlavný cieľ

V roku 2030 bude Dolný Kubín moderným, zdravým, prosperujúcim a vyhľadávaným mestom na Slovensku.

Strategické ciele Mesta Dolný Kubín:

1. Kvalitné miesto pre život podporené dostupnými službami pre obyvateľov
2. Rozvoj dopravnej, technickej a smart infraštruktúry v meste
3. Zdravé životné prostredie mesta a ochrana jeho prírodného potenciálu
4. Rozvoj ekonomiky podporujúcej kvalitný život v meste

1 Kvalitné miesto pre život podporené dostupnými službami pre obyvateľov

Mesto Dolný Kubín v súčasnosti čelí negatívnemu trendu poklesu počtu jeho obyvateľov, v spojení s výrazným starnutím populácie.

To na jednej strane vytvára potrebu vytvorenia podmienok pre zabezpečenie širokej škály služieb pre obyvateľstvo, na strane druhej je výzvou na zvrátenie tohto trendu prostredníctvom nárastu počtu obyvateľov. Spoločným prvkom v oboch prípadoch je zvyšovanie kvality života v meste, ako základného predpokladu zvyšovania atraktivity mesta pre novo prichádzajúcich obyvateľov, ale i nárastu spokojnosti súčasných obyvateľov, reflektujúc potreby oboch skupín.

Táto priorita je zameraná na oblasť rozvoja kvalitných služieb, ktoré mesto poskytuje svojim obyvateľom. Ide najmä o sociálne služby, vzdelávacie služby, služby v oblasti kultúry a trávenia voľného času ale tiež o služby súvisiace so zabezpečením bývania, komunitného života a bezpečnosti obyvateľov.

1.1 Sprístupnenie a skvalitnenie sociálnych služieb

Mesto Dolný Kubín poskytuje sociálne služby v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v platnom znení v súlade s Komunitným plánom sociálnych služieb mesta Dolný Kubín a Všeobecne záväzným nariadením č. 3/2019 o sociálnych službách, sociálnej pomoci a úhradách za sociálne služby v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Dolný Kubín.

Silnou stránkou mesta Dolný Kubín v tejto oblasti je dlhodobý realizovaný proces komunitného plánovania a poskytovanie širokej škály sociálnych služieb poskytovaných či už terénou, ambulantnou alebo pobytovou formou.

Nepriaznivý demografický vývoj (stúpajúci priemerný vek obyvateľov) a zhoršujúca sa finančná situácia ohrozených skupín (seniori, nezamestnaní, neúplné rodiny a pod.) budú mať za následok zvýšené požiadavky na funkčný systém sociálnych služieb. Z tohto dôvodu sa mesto v budúcom období zameria na dobudovanie sociálnej infraštruktúry, zvyšovanie kvality poskytovaných služieb, priblíženie sociálnych služieb obyvateľom a na rozvoj oblasti sociálnych služieb v súlade s cieľmi a prioritami Komunitného plánu sociálnych služieb mesta.

Opatrenia a aktivity:

1.1.1 Rozvoj a modernizácia sociálnej infraštruktúry

- ▶ Podporiť vybudovanie mestského centra sociálnych služieb so zameraním na poskytovanie informácií o dostupnosti sociálnych služieb a na poskytovanie základného a špecializovaného sociálneho poradenstva, služieb protidrogového centra a centrality monitoringu a signalizácie pomoci.
- ▶ Vytvoriť priestorové podmienky na spoločné trávenie voľného času detí viacpočetných rodín a rodín s deťmi v náhradnej rodinnej starostlivosti.
- ▶ Zabezpečiť zriadenie Denného stacionára.
- ▶ Zabezpečiť požadované rekonštrukcie budov slúžiacich pre poskytovanie sociálnych služieb.
- ▶ Vytvoriť podmienky na poskytovanie ambulantných služieb a pobytových služieb poskytovaných na určitý čas.
- ▶ Podporovať zriadenie nízkoprahových¹ multifunkčných centier v mestských častiach a preventívnych programov pre deti a mládež ohrozených sociálnym vylúčením.
- ▶ Odstraňovať bariéry, zabraňujúce hlavne osobám so zdravotným postihnutím začlenenie do spoločnosti.

1.1.2 Podpora súčasných a zavádzanie nových sociálnych služieb na základe analýzy potrieb cieľových skupín

- ▶ Pravidelne monitorovať sociálnu situáciu obyvateľov mesta, osobitne osamelého žijúceho seniorov.
- ▶ Podporovať sociálne služby umožňujúce čo najdlhšie zotrvanie klienta v rodinnom prostredí.
- ▶ Podporiť zriadenie sociálneho podniku prioritne zameraného na zamestnávanie zdravotne a sociálne znevýhodnených osôb.
- ▶ Podporovať zriaďovanie nízkoprahových klubov pre deti a mládež.
- ▶ Vytvárať podmienky na rozširovanie počtu materských centier a podporovať dostupnosť už existujúcich zariadení starostlivosti o deti do 3 rokov s cieľom zosúladienia rodinného a pracovného života.

1.1.3 Zvýšenie kvality sociálnych služieb

- ▶ Zabezpečiť inovatívne prístupy a aplikácie v sociálnych službách zohľadňujúce špecifické potreby znevýhodnených skupín obyvateľstva.
- ▶ Zabezpečovať poradenské a vzdelávacie aktivity pre osoby, starajúce sa o seniorov a osoby so zdravotným postihnutím.
- ▶ Špecializované poradenstvo a nedostatkové sociálne služby zmluvne zabezpečovať u príslušných registrovaných subjektov.
- ▶ Pri poskytovaní sociálnych služieb priebežne zabezpečovať dodržiavanie štandardov kvality a podporovať sociálne služby, ktoré garantujú ich kvalitné poskytovanie.
- ▶ Motivovať kvalifikovaných zamestnancov na poskytovanie sociálnych služieb primeraným finančným ohodnotením, zabezpečovať ich pravidelné vzdelávanie a zvyšovanie odborných znalostí.

1.2 Zlepšenie kvality vzdelávania

Podľa zistení OECD vykazuje slovenský vzdelávací systém potrebu posilniť kľúčové zručnosti pre budúci hospodársky rast, schopnosť riešiť problémy a počítačovú gramotnosť na všetkých stupňoch škôl.

Mesto zabezpečuje rast kvality vzdelávania svojich obyvateľov, s dôrazom na mladú generáciu, ako zriaďovateľ materských a základných škôl.

¹ Nízkoprahová služba v sociálnej oblasti – predstavuje sociálnu službu, ktorá je ľahko dostupná, uľahčujúca kontakt so sociálnym prostredím, väčšinou sa poskytuje pre sociálne skupiny, ktoré sú sociálne vylúčené alebo im hrozí sociálne vylúčenie.

Technologický pokrok vo výrobných procesoch bude od zamestnancov vyžadovať nové zručnosti a vedomosti, avšak v súvislosti s častejšou zmenou zamestnania aj splnenie nových kvalifikačných predpokladov. S tým súvisí potreba celoživotného vzdelávania ako podmienka uplatnenia sa na trhu práce.

Opatrenia a aktivity:

1.2.1 Skvalitňovanie vzdelávacej infraštruktúry

- ▶ Optimalizovať sieť škôl a školských zariadení v pôsobnosti Mesta Dolný Kubín.
- ▶ Modernizovať materiálne a technické vybavenie škôl a školských zariadení v pôsobnosti mesta.
- ▶ V podmienkach škôl a školských zariadení zaviesť do praxe inkluzívne opatrenia.
- ▶ Regulovať záujem o predškolské zariadenia zadaním špecializácie vzdelávania konkrétneho predškolského zariadenia.
- ▶ Preventívnou činnosťou predchádzať sociálno – patologickým javom v školstve.

1.2.2 Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne obyvateľov mesta

- ▶ Uplatňovať inovatívne formy vzdelávania, podujatí a súťaží pre žiakov a študentov.
- ▶ Podporovať vzdelávanie v oblasti digitálnych a podnikateľských zručností na všetkých úrovniach vzdelávania.
- ▶ Podporovať duálne vzdelávanie.
- ▶ Uskutočňovať pravidelné stretnutia všetkých subjektov v meste, poskytujúcich formálne i neformálne vzdelávanie, s cieľom výmeny skúseností, workshopov či konferencií.
- ▶ Vytvárať podmienky pre celoživotné vzdelávanie všetkých skupín obyvateľov v oblastiach ako digitálne zručnosti, finančná gramotnosť, kritické myslenie a pod.

1.2.3 Rozširovanie ponuky voľnočasových aktivít detí a mládeže

- ▶ Rozšíriť ponuku voľnočasových aktivít so zameraním na žiakov druhého stupňa základných škôl a študentov stredných škôl.
- ▶ Vytvárať materiálne – technické podmienky pre voľnočasové aktivity detí a mládeže.
- ▶ Zvýšiť kvalitu a množstvo infraštruktúry slúžiacej pre pohybové, športové a voľnočasové aktivity všetkých vekových skupín obyvateľov.
- ▶ Podporovať činnosť športových klubov a organizácií zabezpečujúcich činnosti v oblasti voľnočasových aktivít.
- ▶ Zriadiť, resp. podporiť vybudovanie/vznik nízkoprahového klubu mladých.

1.3 Kultúrny a komunitný rozvoj obyvateľstva

Kultúra ako predmet dedičstva a histórie hrá dôležitú úlohu pri zvyšovaní atraktívnosti mesta a posilňovaní jeho identity. Je zároveň významným potenciálom využiteľným v podnikaní v oblasti cestovného ruchu, umožňujúcim zlepšenie ekonomickej situácie a zlepšenie zamestnanosti.

História mesta Dolný Kubín je bohatá na osobnosti kultúrneho života celoslovenského významu, ktoré tu žili a pôsobili a podporovali spolkový život v meste.

V súčasnosti kultúrny život v meste charakterizujú inštitúcie ako Oravská galéria, Oravské múzeum, Oravská knižnica, Oravské kultúrne stredisko a Mestské kultúrne stredisko. Nezanedbateľný prínos pre kultúru majú aj tunajšie základné umelecké školy a ďalšie subjekty.

Mesto Dolný Kubín podporuje kultúru v meste dvomi základnými spôsobmi, a to prostredníctvom Mestského kultúrneho strediska a prostredníctvom grantového programu Šanca pre všetkých. Mestské kultúrne stredisko zabezpečuje okrem nakupovaných kultúrnych programov aj priestory pre spoločenské podujatia a klubovú či záujmovú činnosť. Grantový program mesta podporuje široké spektrum subjektov v oblasti kultúry podporou ich činnosti, alebo dotáciou na konkrétne kultúrne podujatie.

Prioritou Mesta je aj naďalej zvyšovať záujem obyvateľov o kultúru. K tomu je okrem zlepšenia materiálne – technického vybavenia Mestského kultúrneho strediska či navýšenia finančných prostriedkov určených pre túto oblasť aj z externých zdrojov potrebné spracovať koncepciu kultúry ako nosný dokument smerovania kultúrnej politiky mesta.

Opatrenia a aktivity:

1.3.1 Rozvoj a obnova kultúrnej a komunitnej infraštruktúry mesta

- ▶ Obnoviť a zrevitalizovať základné kultúrne objekty mesta: Mestské kultúrne stredisko a bývalú synagógu s cieľom využitia objektov na nové moderné a pre obyvateľstvo atraktívne účely.
- ▶ Zabezpečiť údržbu, rekonštrukciu alebo konzervovanie historicky cenných objektov a kultúrnych pamiatok v meste.
- ▶ V spolupráci s mestskými výbormi podporovať zriaďovanie a materiálne – technické vybavenie komunitných centier v mestských častiach a na sídliskách.
- ▶ Rekonštruovať Dom smútku na centrálnom mestskom cintoríne.

1.3.2 Kultúra ako prostriedok rozvoja mesta

- ▶ Spracovať dokument Konceptia rozvoja kultúry v meste Dolný Kubín ako základný strategický materiál v oblasti kultúry.
- ▶ Podporovať a propagovať tradičné kultúrne podujatia ako faktor pozitívneho imidžu mesta a možný zdroj zvýšenia príjmov pre podnikateľské subjekty v oblasti služieb v meste.
- ▶ Podporovať virtuálne technológie ako nástroj na zachovanie kultúrno – historického a prírodného dedičstva mesta a regiónu.
- ▶ Zatraktívniť kultúrne podujatia mesta prostredníctvom statusu „Občan mesta Dolný Kubín“

1.3.3 Podpora kultúrnych a komunitných aktivít

- ▶ Uskutočňovať pravidelné stretnutia subjektov v oblasti kultúry v meste za účelom výmeny informácií v smere koordinácie, finančnej podpory a marketingových aktivít plánovaných kultúrnych akcií.
- ▶ Rozvíjať participáciu obyvateľov mesta na spoločenskom živote mesta.
- ▶ Zvyšovať podiel kultúry v rámci dotačného programu mesta „Šanca pre všetkých“.
- ▶ Podporou kultúrno – spoločenských podujatí v mestských častiach a na sídliskách zvýšiť participáciu obyvateľov na živote mesta.

1.4 Bytová politika

Bývanie je jedným z prvkov vplyvujúcich na kvalitu života obyvateľov. Súčasný trend – sťahovanie obyvateľov do okolitých obcí – predstavuje skutočnosť, na ktorú musí mesto reflektovať. Je nutné vytvoriť bytovú politiku mesta cielenú na zvyšovanie počtu mestských nájomných bytov, primárne tzv. štartovacích bytov pre mladé rodiny. Táto politika by mala byť zacielená na zvyšovanie atraktivity sťahovania sa do Dolného Kubína, resp. zvyšovania podielu obyvateľstva s trvalým pobytom na území mesta za podpory systému možných benefitov občana mesta ako silného nástroja, ktorého tvorbu a efektívne využívanie má mesto v rukách.

Zabráneniu postupného odlivu obyvateľov do okolitých obcí by sa malo napomôcť koordináciou procesov vedúcich k následnému zabezpečeniu základnej infraštruktúry v lokalitách pre rozvoj individuálnej a hromadnej bytovej výstavby.

Významným sociálnym aspektom je systém mestského dočasného a nájomného bývania, ktorý by mal plniť úlohu zabezpečenia ubytovania pre sociálne slabšie skupiny obyvateľov, úlohu štartovacích bytov pre mladé rodiny, ako aj špecifické ciele, ako ubytovanie pre vybrané žiadane profesie.

Opatrenia a aktivity:

1.4.1 Rozvoj a podpora bývania v meste

- ▶ Vypracovať Program rozvoja bývania Mesta Dolný Kubín.
- ▶ Zabezpečiť územno – plánovaciú, projektovú, právnu, majetkovú a infraštruktúrnú prípravu plôch, určených na výstavbu bytových a rodinných domov.
- ▶ Eliminovať suburbanizáciu prostredníctvom vytvárania podmienok pre výstavbu rodinných a bytových domov.
- ▶ Prehodnotiť existujúce lokality určené na bývanie a ich rozvoj.

1.4.2 Podpora sociálneho bývania a bývania pre ohrozené skupiny obyvateľov

- ▶ Prijíť zásady systému sociálneho prestupného bývania v meste vrátane vytvorenia materiálnych a personálnych podmienok pre jeho uvedenie do praxe.
- ▶ Do systému mestských nájomných bytov začleniť aj tzv. štartovacie byty pre mladé rodiny, vrátane vytvorenia materiálnych podmienok a prijatia zásad poskytovania týchto bytov.

1.5 Bezpečnosť obyvateľov

Jednou z dôležitých oblastí kvality života obyvateľov je bezpečnosť v meste. Navrhované opatrenia napomôžu zabezpečiť dodržiavanie verejného poriadku, ochranu života a zdravia ľudí, majetku a životného prostredia a dopravnú – bezpečnostnú situáciu, pričom okrem represívnej zložky významnú úlohu hrá aj preventívna činnosť mestskej polície. Okrem primeraného počtu kvalitne vybavených príslušníkov mestskej polície nezastupiteľnú úlohu plní bezpečnostný monitorovací kamerový systém s 24 – hodinovou obsluhou, pričom záznamy z kamier sú tiež dôležitým materiálom pre objasňovanie priestupkov a odhaľovanie trestných činov.

Opatrenia a aktivity:

1.5.1 Personálna stabilizácia mestskej polície a modernizácia jej technického vybavenia

- ▶ Posilniť činnosť príslušníkov mestskej polície tak, aby bolo možné zabezpečovať nepretržitú hliadkovú činnosť.
- ▶ Zvýšiť bezpečnosť v meste a v mestských častiach za pomoci využitia moderných technológií.
- ▶ Zlepšiť vybavenie mestskej polície prostredníctvom zabezpečenia moderných materiálo – technických prostriedkov.
- ▶ Zlepšiť komunikačné zručnosti príslušníkov mestskej polície s ohľadom na zvládanie krízových situácií.

1.5.2 Preventívna činnosť mestskej polície

- ▶ Realizovať vzdelávaciu činnosť so skupinami obyvateľov, ktoré sú najviac ohrozené z pohľadu bezpečnosti a kriminality (deti, školská mládež, seniori).
- ▶ Pri zabezpečovaní preventívnej činnosti spolupracovať s policajným zborom a ďalšími inštitúciami, pracujúcimi s príslušnou cieľovou skupinou (ÚPSVaR, občianske združenia, školy, sociálne zariadenia, terénni sociálni pracovníci a pod.).
- ▶ Zabezpečiť modernizáciu vybavenia súvisiaceho so vzdelávacou a osvetovou činnosťou mestskej polície.

2 Rozvoj dopravnej, technickej a smart infraštruktúry v meste

Dopravná a technická infraštruktúra predstavuje významný prvok ďalšieho rozvoja mesta. Mesto Dolný Kubín je charakterizované ako mesto krátkych vzdialeností. Dostupnosť centra mesta z okolitých sídlisk je cca do 15 min.

Hlavným strategickým cieľom v oblasti dopravy je vybudovanie cestnej komunikácie R3 s cieľom vytvorenia funkčného okružno – radiálneho systému dopravnej schémy mesta, čím by sa zabezpečilo odbremenenie od narastajúcej tranzitnej dopravy, ktorá prechádza priamo cez mesto. V tomto prípade však pozíciu investora zastáva štát, mesto nemá priame nástroje na riešenie tohto problému, je len v pozícii partnera.

Tá istá situácia je aj v prípade problematickej dopravy na št. ceste I/70 a v prípade zlého technického stavu povrchov štátnych ciest III. a I. triedy, ktoré prechádzajú cez katastrálne územie mesta Dolný Kubín.

Snahou samosprávy je zabezpečiť zodpovedajúcu kvalitu miestnych komunikácií, chodníkov, schodísk či lavíc pre peších cez rieku Orava, ktoré sú v správe mesta, a ktoré vplývajú na obslužnosť územia.

Pod technickou infraštruktúrou pre potreby tohto dokumentu rozumieme infraštruktúru na zásobovanie mesta a jeho obyvateľov pitnou vodou, odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd, zásobovanie plynom, elektrickou energiou, tepelné hospodárstvo a verejné osvetlenie. To sú oblasti, ktoré zabezpečujú kvalitný život obyvateľov mesta, preto samospráva kladie dôraz na komunikáciu s poskytovateľmi služieb uvedenej infraštruktúry.

Smart technológie vytvárajú pre samosprávu mesta množstvo možností pre jej rozvoj a tiež pre riešenie environmentálnych, ekonomických, ale aj sociálnych zmien.

2.1 Zlepšenie dopravnej obslužnosti vrátane infraštruktúry

Hlavným problémom v oblasti dopravy, ktorý bude s veľkou pravdepodobnosťou pretrvávať počas celého desaťročia, je vysoká zaťaženosť ciest I. triedy automobilovou dopravou. Narastajúci počet vozidiel spôsobuje nadmerné poškodzovanie komunikácií, vrátane ciest v správe mesta, ako aj problémy s parkovaním vozidiel, ktoré sa v centre mesta podarilo eliminovať systémom regulovaného parkovania.

Opatrenia a aktivity:

2.1.1 Konceptný rozvoj dopravy

- ▶ Podporiť dopravné riešenie piatich za sebou nasledujúcich križovatiek na št. ceste I/70 v smere od Kralovian (riešenie, ktoré by slúžilo mestu Dolný Kubín minimálne na ďalších 40 rokov).
- ▶ Podporiť výstavbu rýchlostnej cesty R3 (tunelový variant) na území mesta Dolný Kubín.
- ▶ Zabezpečiť kvalitné napojenie rozvíjajúcich sa IBV v meste (budovanie miestnych komunikácií, chodníkov a križovatiek) na súčasnú dopravnú infraštruktúru.
- ▶ Pre zlepšenie dopravnej obslužnosti zokruhovať ulice predovšetkým v lokalitách IBV a na ul. Športovcov v súvislosti s napojením športových zariadení.
- ▶ Zabezpečiť budovanie cyklotrás v meste s cieľom prepojenia priemyselných zón, jednotlivých častí mesta a už vybudovanej siete cyklotrás v regióne.
- ▶ Navrhnuť a postupne realizovať alternatívne dopravné napojenie častí mesta Banisko, Medzihradné, Záskanie a Jelšava.
- ▶ V rámci podpory rozvoja elektromobility budovať sieť nabíjajúcich staníc v meste a na sídliskách.
- ▶ Vyvíjať aktivity zamerané na podporu využívania mestskej autobusovej dopravy a alternatívnej ekologickej dopravy v meste.

2.1.2 Skvalitňovanie miestnych komunikácií

- ▶ Zabezpečiť rozvoj a kvalitu miestnych komunikácií.
- ▶ Zabezpečiť bezbariérovosť mestských chodníkov (odstraňovanie bariér priechodov pre chodcov a os-
- tatných kolíznych prvkov v trase chodcov).
- ▶ Rozvíjať SMART riešenia pri prevádzke a správe miestnych komunikácií.

2.1.3 Ďalší rozvoj statickej dopravy

- ▶ Zabezpečiť rozširovanie parkovacích plôch podľa schválenej koncepcie budovania parkovacích plôch v meste Dolný Kubín.
- ▶ Zabezpečiť budovanie parkovacích domov podľa schváleného územného plánu.
- ▶ Zabezpečiť rozšírenie regulácie statickej dopravy do mestských sídlisk so zohľadnením potrieb obyvateľov.
- ▶ Budovať inteligentný systém regulácie a monitorovania statickej dopravy.
- ▶ Budovať veľkokapacitné záchytné parkoviská v okrajových zónach mesta.

2.2 Cyklodoprava v meste a jej infraštruktúra

V rámci budovania dopravných systémov, ktoré významným spôsobom šetria životné prostredie, sa v posledných rokoch veľký dôraz kladie na rozvoj cyklodopravy. Rozvoj cyklodopravy v meste Dolný Kubín je zameraný nielen na rozvoj cykloturistiky ako dôležitého segmentu cestovného ruchu, ale je smerovaný aj na zabezpečenie mestskej mobility smerom k priemyselnej zóne, ktorá sa nachádza v mestskej časti Mokrad' a umožnenie bezkolíznej dopravnej obsluhy územia mesta.

Opatrenia a aktivity:

2.2.1 Rozširovanie a skvalitňovanie cyklistickej infraštruktúry v meste

- ▶ Spracovať strategický dokument rozvoja cyklistickej a inej ekologickej dopravy v meste.
- ▶ Pokračovať v budovaní cyklochodníkov v meste s ich napojením na cyklotrasy s regionálnym a nadregionálnym charakterom.
- ▶ Budovať cyklochodníky, resp. značiť cyklotrasy v meste ako alternatívu voči doprave motorovými vozidlami.
- ▶ Prepojiť cyklochodníky s priemyselnou zónou, obchodnou zónou, s autobusovými a vlakovými stanicami, so zariadeniami a strediskami cestovného ruchu a jednotlivými časťami mesta.
- ▶ Budovať prvky cyklistickej infraštruktúry v blízkosti cyklochodníkov.

2.2.2 Spolupráca s partnermi

- ▶ Spolupracovať s partnermi z regiónu s cieľom vytvorenia spoločnej koncepcie budovania cyklotrás.
- ▶ Spolupracovať s partnermi prihraničných regiónov na spoločných cezhraničných projektoch budovania cyklotrás.
- ▶ Spolupracovať s podnikateľským sektorom mesta na možnosti budovania mestských cyklotrás a doplnkovej infraštruktúry s cieľom dopravy zamestnancov do práce.

2.3 Modernizácia a rozvoj technickej infraštruktúry

Prioritou mesta v nasledujúcich obdobiach bude jednak zabezpečenie funkčnosti súčasného stavu infraštruktúry, ale aj jej postupné rozširovanie do ďalších lokalít v úzkej nadväznosti na územný plán mesta.

Nemenej významným faktorom je kvalitatívny rozvoj technickej infraštruktúry, t.j. využívanie moderných technológií pri jej rozvoji a modernizácii, zohľadňujúc vplyv na klimatické zmeny.

Opatrenia a aktivity:

2.3.1 Rozširovanie a modernizácia tepelného hospodárstva

- ▶ Rekonštruovať a rozširovať primárne rozvody tepla v zmysle stanoveného harmonogramu.
- ▶ Zabezpečiť zníženie energetickej náročnosti distribúcie tepla.
- ▶ Vybudovať diaľkový dispečing vykurovacích sústav.
- ▶ Podporovať zvýšenie podielu obnoviteľných zdrojov energií.
- ▶ Doplniť technické vybavenie kotolní z dôvodu regulácie jednotlivých tepelných okruhov, aby spĺňalo účinné CZT.
- ▶ Zabezpečiť plnenie nových emisných limitov znečistenia ovzdušia v termínoch rokov 2025 a 2030.

2.3.2 Rozširovanie a modernizácia verejného osvetlenia

- ▶ Zabezpečiť rekonštrukciu podzemných i nadzemných častí verejného osvetlenia v jednotlivých častiach mesta.
- ▶ Budovať nové vetvy verejného osvetlenia, hlavne v rozvíjajúcich sa IBV.
- ▶ Rekonštruovať rozvážače verejného osvetlenia za účelom zabezpečenia jeho diaľkového SMART dispečingu.

2.4 Podpora budovania inteligentného mesta „Smart City“

Súčasný stav technologického pokroku ponúka možnosti ako zabezpečiť rozvoj mestskej infraštruktúry a budovania inteligentných miest. Nové informačné a komunikačné technológie budú použité pre zlepšenie funkčnosti samosprávy, dlhodobej udržateľnosti, zvýšenie bezpečnosti a životnej úrovne obyvateľov mesta. Smart riešenia v oblasti budovania inteligentných infraštruktúr, zlepšenia životného prostredia či efektívneho využitia zdrojov by mali napomôcť urobiť z Dolného Kubína moderné mesto, z ktorého sa jeho obyvatelia nebudú mať dôvod sťahovať. Cieľom tohto kontinuálneho procesu je dosiahnutie zmeny správania obyvateľov v súlade s princípmi udržateľného rozvoja.

Opatrenia a aktivity:

2.4.1 Implementácia digitálnych inovácií v samospráve

- ▶ Rozvíjať Smart riešenia na zlepšenie komunikácie občanov s Mestom.
- ▶ Podporovať Smart nástroje pre participáciu občanov na správe vecí verejných.
- ▶ Zjednodušiť a optimalizovať administratívne postupy jednotlivých organizačných útvarov Mesta a umožniť ich vybavenie elektronicky.
- ▶ Podporovať rozvoj digitálnej pripojiteľnosti domácností v meste.

2.4.2 Využitie Smart technológií pre zvýšenie kvality života v meste

- ▶ Zapojiť odbornú a laickú verejnosť, podnikateľský sektor a inštitúcie na území mesta do procesu premeny Dolného Kubína na inteligentné mesto.
- ▶ Zlepšenia stavu životného prostredia, optimalizácie využitia energií, vzdelávania, bezpečnosti osôb a majetku a pod.
- ▶ Podporovať a zavádzať Smart riešenia v oblasti dopravy.

3 Zdravé životné prostredie mesta a ochrana jeho prírodného potenciálu

Problematika životného prostredia nadobúda v posledných rokoch čoraz väčší význam hlavne v súvislosti s postupujúcimi klimatickými zmenami. Dokument preto obsahuje opatrenia, týkajúce sa zlepšenia stavu pôdy, vody a ovzdušia, ktoré výrazným spôsobom prispieva k nárastu kvality života obyvateľov mesta. Rovnako dôležitým faktorom je využitie týchto prvkov na zvýšenie adaptability územia voči klimatickým zmenám.

Nezanedbateľný vplyv na životné prostredie mesta má riešenie otázky odpadového hospodárstva.

3.1 Zlepšenie mestského verejného priestoru s ohľadom na udržateľnosť a podporu biodiverzity

Opatrenia v oblasti starostlivosti o verejnú zeleň smerovať k zachovaniu a podpore biodiverzity, t.j. rozmanitosti živočíšnych a rastlinných druhov a k tomu zameraným adaptačným opatreniam na zmenu klímy.

Na druhej strane bude venovaná pozornosť nepôvodným, inváznym druhom rastlín v snahe zabrániť ich ďalšiemu šíreniu.

Opatrenia a aktivity:

3.1.1 Budovanie novej zelenej a modrej infraštruktúry

- ▶ Revitalizovať existujúce a budovať nové krajinné prvky (parky, lesoparky), zvyšujúce diverzitu životného prostredia v meste.
- ▶ Pri úpravách verejných priestorov vytvárať prirodzené ekosystémové biotopy pre voľne žijúce živočíchy (napr. vytváraním mestských lúk či komunitných produkčných záhrad, využívaných aj v rámci výchovno – vzdelávacieho procesu).
- ▶ Pri úpravách verejných budov a verejných priestorov zbierať a recyklovať dažďovú vodu a podporovať budovanie vsakovacích systémov. Tieto využívať napr. pri tvorbe jazierok, retenčných rybníkov či zakladaní zelených plôch.

3.1.2 Úprava verejných priestranstiev

- ▶ Zabezpečiť spracovanie pasportu verejnej zelene so stanovením lokalít výsadby drevín na mestských pozemkoch, vytvoriť cielený plán starostlivosti o zeleň v meste so stanovením kapacitných a finančných nárokov.
- ▶ Zabezpečiť likvidáciu nepôvodných invázných rastlín na území mesta.
- ▶ Zabezpečiť dodržiavanie regulácie pomeru zastavanej časti parciel a nespevnených plôch.
- ▶ Pri novej výstavbe uprednostňovať budovanie vsakovacích systémov pod parkoviskami a spevnenými odstavňými plochami.
- ▶ Zabezpečiť takú intenzitu a spôsob kosenia verejných priestranstiev, ktoré nepoškodzuje biodiverzitu a napomáha zadržiavaniu dažďovej vody.

3.2 Ochrana pred mimoriadnymi udalosťami spojenými so zmenou klímy

Zmena klimatických podmienok sa aj v podmienkach mesta prejavuje hlavne čoraz väčším suchom spojeným s nedostatkom vlhky a naopak výdatnými jednorazovými zrážkami. Prijaté opatrenia smerujú jednak k potrebe špecifikovania rizík s tým súvisiacich, ale zároveň aj k vykonaniu konkrétnych krokov, ktoré zabránia prípadným mimoriadnym udalostiam v nadväznosti na zmenu klímy.

Opatrenia a aktivity:

3.2.1 Využívanie prvkov modro – zelenej infraštruktúry pri navrhovaných urbanistických a investičných projektoch v meste

- ▶ Zabezpečiť spracovanie dokumentov k adaptácii mesta na klimatické zmeny.
- ▶ Pri rekonštrukciách verejných budov uplatňovať prvky na ochranu biodiverzity a zelenej infraštruktúry na podporu adaptácie na zmenu klímy.

3.2.2 Prevencia a riešenie dôsledkov klimatických zmien

- ▶ Posilniť technické a logistické kapacity v oblasti adaptácie na zmeny klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám.
- ▶ Podporovať protipovodňové opatrenia budovaním odvodňovacích zariadení a záchytných zariadení na dažďovú či povrchovú vodu.
- ▶ Zabezpečiť minimalizáciu rizík v lokalitách s nestabilnými skalnými masívmi a zosuvmi.
- ▶ Podporovať opatrenia a technológie umožňujúce nahradenie spotreby pitnej vody tzv. sivou vodou.

3.3 Minimalizácia odpadu prostredníctvom inovatívnych procesov a technológií zabezpečujúcich recykláciu odpadu

Mesto Dolný Kubín má zavedený systém separácie a následnej recyklácie zložiek komunálneho odpadu. V oblasti separovania sa mesto pohybuje na popredných miestach v rámci Slovenska, avšak vzhľadom na výraznú potrebu redukcie objemu skládkovaných odpadov a na zníženie spotreby prírodných materiálov a energií je aj v nasledujúcom období

potrebné prijímať opatrenia na zlepšenie situácie. Problematika je o to zložitejšia, že mesto nemá vlastné priestory na ukladanie komunálneho odpadu, ale nemá ani zariadenie na zhodnocovanie vytriedených zložiek.

Opatrenia a aktivity:

3.3.1 Implementácia koncepčných riešení v oblasti odpadového hospodárstva

- ▶ Vybudovať zariadenie na spracovanie zmesového komunálneho odpadu a jeho biologickú stabilizáciu.
- ▶ Vybudovať zariadenie na zhodnotenie biologicky rozložiteľného odpadu.
- ▶ Zaviesť inovatívny systém zberu zmesového komunálneho odpadu a biologicky rozložiteľného odpadu.
- ▶ Budovať prístrešky stanovišť pre zber komunálneho odpadu.
- ▶ Podporovať domáce kompostovanie a triedenie odpadu v rodinných domoch so záhradami.
- ▶ Zavádzať nové SMART technológie, ktoré zabezpečia optimalizáciu plánovania trás zberu komunálneho odpadu a zber informácií o komunálnom odpade.

3.3.2 Zlepšenie stavu zhodnocovania nebezpečných odpadov

- ▶ Optimalizovať plánovaný zber nebezpečných odpadov od domácností.
- ▶ Zabezpečiť propagáciu a osvetu zameranú na podporu zberu nebezpečného odpadu v meste.
- ▶ Dôsledne evidovať a zabezpečovať zhodnotenie nebezpečného odpadu.

3.3.3 Zvýšenie informovanosti verejnosti

- ▶ Zvýšiť informovanosť obyvateľov mesta o systéme zberu, zhodnotenia, recyklácie a zneškodnenia komunálneho odpadu v meste.
- ▶ Zvýšiť informovanosť obyvateľov mesta v súvislosti s prijatou legislatívou v oblasti odpadového hospodárstva a povinnosťou plniť príslušné smernice Európskej únie.
- ▶ Organizovať školenia zamerané na problematiku nutnosti separácie odpadov predovšetkým pre žiakov predškolských a školských zariadení.

3.4 Ochrana ovzdušia

Ovzdušie v meste Dolný Kubín bolo dlhodobo znečisťované hlavne hutníckymi a strojárskymi firmami pôsobiacimi na jeho území a v jeho bezprostrednej blízkosti.

V súčasnosti sú najväčšími znečisťovateľmi domácnosti, spaľujúce tuhé palivá, a cestná doprava.

Opatrenia a aktivity:

3.4.1 Znižovanie emisií podporou opatrení zabezpečujúcich zníženie energetickej spotreby budov

- ▶ Pravidelne informovať verejnosť o výhodách investície do zmeny spôsobu vykurovania ako spôsobu zabezpečenia čistejšieho ovzdušia a o možnostiach získania finančných prostriedkov na takúto investíciu.
- ▶ Zlepšiť informovanosť zameranú na problematiku ochrany ovzdušia, na dôvody znečistenia ovzdušia najmä vykurovaním v domácnostiach a na dôsledky vplyvu znečisteného ovzdušia na ľudské zdravie.
- ▶ Podporovať rekonštrukcie budov v správe mesta za účelom zníženia ich energetickej náročnosti vrátane ich digitalizácie.

4 Rozvoj ekonomiky podporujúcej kvalitný život v meste

Mesto Dolný Kubín svoj ekonomický rozvoj vidí najmä v podpore partnerstiev, hospodárskych klastrov a konkurencieschopnej ekonomike. Cieľom je podpora rozvoja ekonomických činností, vytváranie podmienok pre rozvoj malých a stredných podnikov – existujúcich i novo vznikajúcich, zameraných na poskytovanie služieb, produktov a činností s vyššou pridanou hodnotou. Prioritou mesta v oblasti ekonomiky je rozvoj mestského turizmu, ktorý predstavuje ďalší z potenciálov územia, ktorý je schopný generovať významné benefity v oblasti ekonomiky územia ako i tvorby pracovných miest.

4.1 Podpora zavedenia projektov podnikateľského vzdelávania

Podnikanie je základom ekonomickej prosperity našej spoločnosti, keď súkromné spoločnosti tvoria podstatnú časť pridanej hodnoty, vytvárajú pracovné príležitosti, odvádzajú väčšinu daní. V Európskej únii, Slovensko nevynímajúc, však ľudia výrazne preferujú zamestnanecký pomer pred samostatnou zárobkovou činnosťou, čo je badateľné hlavne v porovnaní s USA či Čínou. Posilňovanie a rozvoj podnikateľských zručností je preto jedným z cieľov politiky Európskej únie. Väčšia miera podnikania a z toho vyplývajúci rast konkurencie by mali priniesť zníženie nezamestnanosti, zvýšenie efektivity a počtu inovácií, väčší výber daní a nižšie ceny. Jedným z predpokladov pre dosiahnutie obratu je uskutočnenie zmien v oblasti vzdelávania. To by malo podporovať teoretické vedomosti z oblasti manažmentu, marketingu či ekonomiky, ako aj tímovú prácu, iniciatívu, komunikatívne a prezentačné schopnosti.

Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania na Slovensku nereflektuje potreby podnikateľského vzdelávania, ktoré nie je dostatočne premietnuté v učebných osnovách základných a stredných škôl. Aktivita v tomto smere preto na seba preberajú hlavne mimovládne neziskové organizácie.

Opatrenia a aktivity:

4.1.1 Zlepšiť stav podnikateľského vzdelávania v meste

- ▶ Podporovať podnikavosť žiakov kreatívnymi spôsobmi vyučovania žiakov základných škôl.
- ▶ Podporovať rozvoj dobrovoľníckej činnosti ako jedného z predpokladov spoločensky zodpovedného podnikania.
- ▶ Pravidelne oceňovať úspešných podnikateľov či inovatívne firmy z mesta hlavne ako vzor pre mladých ľudí a záujemcov o podnikanie.
- ▶ Podporovať občianske združenia, mimovládne organizácie a ďalšie subjekty poskytujúce podnikateľské vzdelávanie.
- ▶ Podporovať celoživotné podnikateľské vzdelávanie v meste.
- ▶ Spolupracovať so školami podporujúcimi vzdelávanie v oblasti podnikania.

4.2 Spolupráca a budovanie partnerstiev

Pod partnerstvom rozumieme formu spolupráce medzi sociálno – ekonomickými partnermi, ktorí zabezpečujú hospodársky, sociálny alebo územný rozvoj dotknutého regiónu s ohľadom na udržateľný rozvoj. Sociálno – ekonomickí partneri sú subjekty verejnej správy, podnikatelia a mimovládne organizácie pôsobiace v oblasti regionálneho rozvoja na miestnej, regionálnej a celoštátnej úrovni.

V podmienkach mesta Dolný Kubín zainteresovanie sociálno – ekonomických partnerov do partnerskej spolupráce prispieva k zlepšeniu kvality života obyvateľov mesta, k zabezpečeniu zhody na základných cieľoch jeho rozvoja, k vyššej transparentnosti rozhodovania orgánov mesta, k podpore vzájomných vzťahov a spolupatričnosti, k lepšiemu využívaniu odborného potenciálu obyvateľov a firiem mesta pri tvorbe a realizácii strategických dokumentov. Nezanedbateľným benefitom partnerskej spolupráce je zvýšenie možnosti získavania externých a interných zdrojov na projekty rozvoja mesta.

Opatrenia a aktivity:

4.2.1 Podpora sociálno – ekonomického partnerstva v meste Dolný Kubín

- ▶ Vypracovať databázu sociálno – ekonomických partnerov z radov podnikateľských subjektov, občianskych združení a obyvateľov v jednotlivých oblastiach života mesta.
- ▶ Využívať na ďalší rozvoj mesta členstvo v záujmových združeniach a spoluprácu s partnerskými mestami.
- ▶ Spolupracovať so sociálno – ekonomickými partnermi pri príprave projektov, podporujúcich konkurencieschopnosť a inovácie smerujúce k rozvoju mesta.
- ▶ Podporovať činnosť výborov častí mesta ako nástroj participácie obyvateľov na riadení mesta.

4.3 Podpora zamestnanosti

Možnosti zamestnania pre obyvateľov mesta úzko súvisia s vytváraním podmienok pre podnikateľské subjekty. Po vybudovaní priemyselnej zóny Mokrad' a zaplnení areálu bývalého štátneho podniku SEZ viacerými strojárskymi a elektrotechnickými firmami však mesto nemá vhodné lokality určené na podnikanie pre veľkých investorov. Na druhej strane jednostranné zameranie týchto firiem na automobilový priemysel môže spôsobiť otrasy na trhu práce. Preto bude dôležité hľadať možnosti podpory vytvárania náhradných pracovných pozícií, resp. podpory pre začínajúcich podnikateľov.

Stabilizácia ľudských zdrojov v meste, ponuka pracovných príležitostí, bude podporená nasledovnými opatreniami.

Opatrenia a aktivity:

4.3.1 Podpora podnikateľského prostredia v meste

- ▶ Definovať nové lokality pre investičné aktivity podnikateľského sektora.
- ▶ Podporovať sociálne podnikanie.
- ▶ Podporovať zriadenie coworkingových centier.
- ▶ Zefektívniť komunikáciu samosprávy s podnikateľmi s cieľom podpory malého a stredného podnikania v meste.
- ▶ Podporovať podnikateľský sektor v meste zo strany samosprávy objednávaním služieb u domácich podnikateľských subjektov v zmysle zákona o verejnom obstarávaní.

4.3.2 Zlepšenie podmienok pre kvalifikovaných mladých ľudí a ich rodiny

- ▶ V spolupráci so zamestnávateľmi v meste hľadať nové možnosti ponuky bývania a voľnočasových aktivít pre mladých a mladé rodiny.
- ▶ Podporovať prepojenie pracovného a rodinného života.

4.4 Manažment a služby podporujúce udržateľný cestovný ruch

Územie mesta Dolný Kubín, ako i jeho bezprostredné okolie poskytuje široké možnosti pre cestovný ruch. Mesto Dolný Kubín ako centrum regiónu Dolnej Oravy disponuje širokou škálou služieb pre oblasť turizmu a cestovného ruchu, avšak je potrebné sa zamerať na tvorbu uceleného produktu cestovného ruchu, ktorý obsahovo integruje už existujúce prvky prírodného, kultúrneho a historického potenciálu mesta.

Mesto Dolný Kubín disponuje historickými objektmi, prírodnými atrakciami, možnosťami športového vyžitia, ktoré sú hlavným prvkom turizmu a cestovného ruchu.

V neposlednom rade je nutné vyzdvihnúť a podporiť potrebu budovania mesta ako turistického uzla – a z toho vyplývajúcu nevyhnutnú realizáciu projektov tvoriacich „vstupnú bránu“ do mesta a regiónu.

Opatrenia a aktivity:

4.4.1 Podpora cestovného ruchu zo strany mesta

- ▶ Prispiieť k návštevnosti mesta podporou budovania nových turistických atrakcií a skvalitňovaním služieb pre návštevníkov, turistov a hostí.
- ▶ Finančne a organizačne podporovať zavedené mestské podujatia v oblasti športu a kultúry.
- ▶ Vyriešiť trvalé umiestnenie Turistickej informačnej kancelárie mesta.
- ▶ Podporovať výchovu a vzdelávanie odborníkov v oblasti cestovného ruchu.
- ▶ Podporovať obnovu kultúrnych pamiatok v meste.
- ▶ Zaviesť efektívny systém evidencie ubytovaných hostí v spolupráci s príslušnými inštitúciami.
- ▶ V spolupráci s občianskymi združeniami a záujmovými združeniami pravidelne obnovovať súčasné a budovať nové náučné chodníky, pešie a cyklistické trasy.

4.4.2 Podpora marketingu a propagácie cestovného ruchu

- ▶ Aktualizovať marketingovú stratégiu rozvoja cestovného ruchu ako základný dokument mesta v tejto oblasti.
- ▶ Vyvinúť a zaviesť manažment udržateľných produktov cestovného ruchu – zaviesť tematicky zamerané produkty cestovného ruchu, vyplývajúce z identity mesta.
- ▶ Využiť členstvo v záujmových združeníach a inštitúciách (Klaster Orava, Euroregión Tatry a pod.) na zvýšenie marketingovej podpory a propagácie cestovného ruchu v meste.
- ▶ Využívať na propagáciu mesta moderné informačné technológie.

5 MERATEĽNÉ UKAZOVATELE

SC 1: KVALITNÉ MIESTO PRE ŽIVOT PODPorenÉ DOSTUPNÝMI SLUŽBAMI PRE OBYVATEĽOV						
Priorita 1.1	Sprístupnenie a skvalitnenie sociálnych služieb		Typ ukazovateľa	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.1.1	Rozvoj a modernizácia sociálnej infraštruktúry	Počet nových zariadení sociálnych služieb	výsledok	počet	0	2
		"Počet zrekonštruovaných zariadení sociálnych služieb"	výsledok	počet	0	2
		Počet nových projektov sociálnych služieb	výsledok	počet	0	2
		Počet nových užívateľov sociálnych služieb	dopad	počet	400	600
Opatrenie 1.1.2	Podpora súčasných a zavádzanie nových sociálnych služieb na základe analýzy potrieb cieľových skupín	Počet nových projektov podpory sociálnych služieb	výsledok	počet	0	2
		Počet užívateľov podporených projektov	dopad	počet	0	30
Opatrenie 1.1.3	Zvýšenie kvality sociálnych služieb	"Počet stretnutí subjektov zabezpečujúcich sociálne služby"	výsledok	počet	0	10
		"Počet vzdelávacích aktivít zamestnancov v sociálnych službách"	výsledok	počet	0	10
Priorita 1.2	Zlepšenie kvality vzdelávania		Typ ukazovateľa	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.2.1	Skvalitňovanie vzdelávacej infraštruktúry	Počet projektov obnovy školských zariadení	výsledok	počet	0	6
		Počet užívateľov obnovennej infraštruktúry	dopad	počet	0	1 000
Opatrenie 1.2.2	Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne obyvateľov mesta	Počet projektov celoživotného vzdelávania	výsledok	počet	0	2
		"Počet projektov inovatívnych foriem vzdelávania"	výsledok	počet	0	4
		Počet užívateľov projektov inovatívnych foriem vzdelávania a celoživotného vzdelávania	dopad	počet	0	1 900
Opatrenie 1.2.3	Rozširovanie ponuky voľnočasových aktivít detí a mládeže	Počet zmodernizovaných športových zariadení	výsledok	počet	0	8
		"Počet nových zariadení slúžiacich na voľnočasové aktivity"	výsledok	počet	0	3
		Počet užívateľov nových zariadení voľnočasovej infraštruktúry	dopad	počet	0	500
Priorita 1.3	Kultúrny a komunitný rozvoj obyvateľstva		Typ ukazovateľa	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.3.1	Rozvoj a obnova kultúrnej a komunitnej infraštruktúry mesta	"Počet zrekonštruovaných kultúrnych a komunitných objektov"	výsledok	počet	0	3
		Počet kultúrnych podujatí	dopad	počet	0	200
Opatrenie 1.3.2	Kultúra ako prostriedok rozvoja mesta	Počet spracovaných dokumentov	výsledok	počet	0	1
		"Počet nástrojov na podporu propagácie kultúry"	výsledok	počet	0	2
		Počet návštevníkov kultúrnych podujatí	dopad	počet	0	100 000
Opatrenie 1.3.3	Podpora kultúrnych a komunitných aktivít	Počet stretnutí kultúrnych subjektov	výsledok	počet	0	10
		Počet novovytvorených kultúrnych podujatí	dopad	počet	0	10

Priorita 1.4	Bytová politika		Typ ukazovateľa	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.4.1	Rozvoj a podpora bývania v meste	Počet spracovaných dokumentov	výsledok	počet	0	1
		Počet projektov určených na podporu bývania	dopad	počet	0	2
Opatrenie 1.4.2	Podpora sociálneho bývania a bývania pre ohrozené skupiny obyvateľov	Počet štartovacích bytov	výsledok	počet	0	12
		Počet užívateľov štartovacích bytov	dopad	počet	0	48
		Počet projektov zameraných na bývanie	výsledok	počet	0	2
		"Počet užívateľov projektov zameraných na bývanie"	dopad	počet	0	50
Priorita 1.5	Bezpečnosť obyvateľov		Typ ukazovateľa	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.5.1	Personálna stabilizácia mestskej polície a modernizácia jej technického vybavenia	Počet nových bezpečnostných kamier	výsledok	počet	0	40
		Pokrytie územia mesta kamerovým systémom	dopad	%	0	70
		Počet vzdelávacích aktivít zamestnancov MsP	výsledok	počet	0	10
Opatrenie 1.5.2	Preventívna činnosť mestskej polície	Počet realizovaných preventívnych opatrení	výsledok	počet	0	10
		"Počet subjektov využívajúcich aktivity preventívnych opatrení"	výsledok	počet	0	30

SC 2: ROZVOJ DOPRAVNEJ, TECHNICKEJ A SMART INFRAŠTRUKTÚRY V MESTE

Priorita 2.1	Zlepšenie dopravnej obslužnosti vrátane infraštruktúry		Typ ukazovateľa	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 2.1.1	Konceptný rozvoj dopravy	Rokovania s partnermi v území	výsledok	počet	0	18
		Počet projektov	výsledok	počet	0	9
Opatrenie 2.1.2	Skvalitňovanie miestnych komunikácií	"Dĺžka rekonštruovaných a novovybudovaných miestnych komunikácií"	výsledok	m ²	0	50 000
		"Dĺžka rekonštruovaných a novovybudovaných chodníkov"	výsledok	m ²	0	10 000
Opatrenie 2.1.3	Ďalší rozvoj statickej dopravy	Počet nových parkovacích plôch	výsledok	ks	0	100
		Počet užívateľov	dopad	počet	0	100
		Rozšírenie projektu regulácie statickej dopravy	výsledok	km ²	0	108
		Počet sídlisk	dopad	počet	0	3
		Počet SMART projektov	výsledok	počet	1	1
Priorita 2.2	Cyklodoprava v meste a jej infraštruktúra		Typ ukazovateľa	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 2.2.1	Rozširovanie a skvalitňovanie cyklistickej infraštruktúry v meste	Dĺžka nových cyklochodníkov	výsledok	km	0	4
Opatrenie 2.2.2	Spolupráca s partnermi	Cezhraničné projekty	výsledok	počet	0	4
		Nové partnerstvá	dopad	počet	0	2
		"Projekty vzájomnej spolupráce socio-ekonomických partnerov v území"	výsledok	počet	0	2
		Nové partnerstvá	dopad	počet	0	2

Priorita 2.3	Modernizácia a rozvoj technickej infraštruktúry		Typ ukazovateľa	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 2.3.1	Rozširovanie a modernizácia tepelného hospodárstva	Rekonštruované a rozšírené rozvody tepla	výsledok	km	23,158	24,368
		Počet užívateľov	dopad	osôb	8 994	10 000
		"Diaľkový dispečing kotolní a odovzdávacích staníc"	výsledok	ks	8	191
		Počet užívateľov	dopad	osôb	14 078	15 000
		"Doplniť technické vybavenie kotolní z dôvodu regulácie jedn. tepelných okruhov"	výsledok	ks	5	8
		Počet užívateľov	dopad	osôb	1 773	1 800
		"Zabezpečiť zníženie energetickej náročnosti distribúcie tepla"	výsledok	%	0	2
		"Podporovať zvýšenie podielu obnoviteľných zdrojov energií"	výsledok	%	80,4	87
		"Zabezpečiť plnenie nových emisných limitov znečistenia ovzdušia"	výsledok	ks	17	23
		Počet užívateľov	dopad	osôb	14 078	14 078
		"Počet projektov v oblasti tepelného hospodárstva"	výsledok	ks	0	27
Opatrenie 2.3.2	Rozširovanie a modernizácia verejného osvetlenia	Počet nových svietidiel v exist. vetvách	výsledok	počet	0	40
		Zvýšenie pokrytia územia verejným osvetlením	dopad	%	0	4
		Počet SMART projektov	výsledok	počet	0	2
		"Počet nových svetelných miest v plánovaných nových IBV"	výsledok	počet	0	50
Priorita 2.4	Podpora budovania inteligentného mesta „Smart City“		Typ ukazovateľa	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 2.4.1	Implementácia digitálnych inovácií v samospráve	Počet projektov "Smart City" v samospráve	výsledok	počet	0	2
		Počet užívateľov	dopad	počet	0	50
Opatrenie 2.4.2	Využitie Smart technológií pre zvýšenie kvality života v meste	"Počet projektov""Smart City"" pre zvýšenie kvality života v meste"	výsledok	počet	0	3
		Počet užívateľov	dopad	počet	0	18 000

SC 3: ZDRAVÉ ŽIVOTNÉ PROSTREDIE MESTA A OCHRANA JEHO PRÍRODNÉHO POTENCIÁLU

Priorita 3.1	Zlepšenie mestského verejného priestoru s ohľadom na udržateľnosť a podporu biodiverzity		Typ ukazovateľa	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 3.1.1	Budovanie novej zelenej a modrej infraštruktúry	Revitalizácia mestského parku	výsledok	%	0	70
		Počet upravených verejných priestranstiev	výsledok	počet	0	3
		Počet opatrení na verejných budovách s cieľom využitia zelených a modrých technológií	výsledok	počet	0	5
		Počet užívateľov realizovaných projektov	dopad	počet	0	18 000
Opatrenie 3.1.2	Úprava verejných priestranstiev	Spracovaný dokument	výsledok	počet	0	1
		Počet nových projektov	výsledok	počet	0	10
		Počet užívateľov nových projektov	dopad	počet	0	18 000

Priorita 3.2	Ochrana pred mimoriadnymi udalosťami spojenými so zmenou klímy		Typ ukazovateľa	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 3.2.1	Využívanie prvkov modro – zelenej infraštruktúry pri navrhovaných urbanistických a investičných projektoch v meste	Spracovaný dokument	výsledok	počet	0	1
		Počet projektov modro – zelenej infraštruktúry	výsledok	počet	0	5
		Počet užívateľov projektov	dopad	počet	0	18 000
Opatrenie 3.2.2	Prevencia a riešenie dôsledkov klimatických zmien	Počet opatrení na zníženie dopadov klimatických zmien	výsledok	počet	0	5
		Počet užívateľov	výsledok	počet	0	18 000
Priorita 3.3	Minimalizácia odpadu prostredníctvom inovatívnych procesov a technológií zabezpečujúcich recykláciu odpadu		Typ ukazovateľa	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 3.3.1	Implementácia koncepčných riešení v oblasti odpadového hospodárstva	"Počet opatrení v oblasti odpadového hospodárstva"	výsledok	počet	0	2
		"Počet vybudovaných prístreškov pre zber komunálneho odpadu"	výsledok	počet	0	120
		Počet užívateľov	dopad	počet	0	14 000
		Počet projektov odpadového hospodárstva	výsledok	počet	0	2
Opatrenie 3.3.2	Zlepšenie stavu zhodnocovania nebezpečných odpadov	Počet osvetových aktivít	výsledok	počet	0	20
Opatrenie 3.3.3	Zvýšenie informovanosti verejnosti	Počet aktivít zameraných na informovanie verejnosti	výsledok	počet	0	18
Priorita 3.4	Ochrana ovzdušia		Typ ukazovateľa	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 3.4.1	Znižovanie emisií podporou opatrení zabezpečujúcich zníženie energetickej spotreby budov	Počet informačných aktivít	výsledok	počet	0	10
		"Počet rekonštruovaných verejných budov s cieľom zníženia energetickej náročnosti budov a digitalizácie"	výsledok	počet	0	5
		Počet projektov	výsledok	počet	0	2

SC 4: ROZVOJ EKONOMIKY PODPORUJÚCEJ KVALITNÝ ŽIVOT V MESTE

Priorita 4.1	Podpora zavedenia projektov podnikateľského vzdelávania		Typ ukazovateľa	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 4.1.1	Zlepšiť stav podnikateľského vzdelávania v meste	"Počet aktivít na podporu podnikateľského vzdelávania"	výsledok	počet	0	5
		Počet užívateľov podnikateľského vzdelávania	dopad	počet	0	200
Priorita 4.2	Spolupráca a budovanie partnerstiev		Typ ukazovateľa	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 4.2.1	Podpora sociálno-ekonomického partnerstva v meste Dolný Kubín	Počet spoločných projektov	výsledok	počet	0	5
		Počet užívateľov projektov	dopad	počet	0	200
Priorita 4.3	Podpora zamestnanosti		Typ ukazovateľa	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 4.3.1	Podpora podnikateľského prostredia v meste	Počet coworkingových centier	výsledok	počet	0	1
		Počet užívateľov coworkingového centra	dopad	počet	0	50
		Počet stretnutí s podnikateľmi mesta	výsledok	počet	0	10
Opatrenie 4.3.2	Zlepšenie podmienok pre kvalifikovaných mladých ľudí a ich rodiny	"Počet projektov na podporu prepojenia rodinného a pracovného života"	výsledok	počet	0	2
		"Počet užívateľov projektov na podporu prepojenia rodinného a pracovného života"	dopad	počet	0	100

Priorita 4.4	Manažment a služby podporujúce udržateľný cestovný ruch		Typ ukazovateľa	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 4.4.1	Podpora cestovného ruchu zo strany mesta	Počet nových atraktivít mesta	výsledok	počet	0	3
		Počet obnovených pamätihod- ností mesta	výsledok	počet	0	5
		Počet nových projektov na podporu cestovného ruchu	výsledok	počet	0	10
		Priemerný počet prenocovaní návštevníkov v meste	dopad	počet	2,5	3
Opatrenie 4.4.2	Podpora marketingu a propagácie cestovné- ho ruchu	Počet nových projektov na podporu marketingu a propa- gácie	výsledok	počet	0	10
		Počet ubytovaných návštevní- kov	dopad	počet	30000	40000

REALIZAČNO
FINANČNÁ
ČASŤ

Realizačno – finančná časť dokumentu je zameraná na definovanie postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia programu rozvoja mesta, systému monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja mesta na základe stanovených merateľných ukazovateľov. Tiež definuje akčný plán a popisuje finančnú realizáciu PHRSR na roky 2021 – 2030.

Realizačno – finančná časť sa člení na:

- ▶ Organizačno – inštitucionálne zabezpečenie plnenia PHSR a administratívna podpora
- ▶ Komunikačná stratégia mesta
- ▶ Monitorovanie a hodnotenie
- ▶ Akčný plán mesta
- ▶ Finančný plán programu

1.1 Organizačno – inštitucionálne zabezpečenie plnenia PHRSR a administratívna podpora

Strategická časť dokumentu predstavuje prehľad o plánovaných a pripravovaných aktivitách na obdobie rokov 2021 – 2030. Široký rámec navrhovaných aktivít si vyžaduje zodpovednú prípravu mesta čo sa týka zostavenia tímov, ktoré budú zabezpečovať vecnú náplň konkrétnych úloh a s tým súvisiacu administratívnu podporu.

Riadiacim orgánom PHRSR na úrovni mesta je mestské zastupiteľstvo.

Výkonným orgánom PHRSR na úrovni mesta je primátor mesta.

Výkonnou zložkou sú pracovníci mestského úradu.

Funkciu kontrolného orgánu mesta zabezpečuje hlavný kontrolór mesta.

Do realizácie jednotlivých opatrení a aktivít budú podľa potreby a relevantnosti zapájané aj ďalšie subjekty – obyvatelia, podnikatelia, mimovládne organizácie, partneri na úrovni mikroregiónu, regiónu či VÚC. Zároveň si mesto kladie za cieľ zohľadňovať pripomienky a názory poslancov, zamestnancov mestského úradu, partnerov a verejnosti. Preto je dokument PHRSR mesta živým dokumentom, ktorý do budúcnosti počíta s prípadnými aktualizáciami.

Mestské zastupiteľstvo, ktoré schvaľuje dokument PHRSR na roky 2021 – 2030, bude zároveň zodpovedné za schválenie nutného spolufinancovania projektov, na ktoré bude mesto chcieť získať nenávratné finančné príspevky či už zo štátneho rozpočtu, alebo z prostriedkov Európskej únie.

Realizácia naplánovaných projektov mesta v období 2021 – 2030, či už z vlastných zdrojov alebo zo zdrojov Európskej únie, si bude vyžadovať systematickosť na všetkých úrovniach projektového riadenia. Úlohou inštitucionálneho zabezpečenia PHRSR bude zaistiť koordinovaný postup pri efektívnom, hospodárnom a účinnom spôsobe riadenia projektových zámerov. To predstavuje efektívne a oprávnené čerpanie finančných prostriedkov, zabránenie prelínaniu zdrojov, koordinovaný prístup v rozdelení úloh a prijímanie okamžitých nápravných opatrení.

1.2 Komunikačná stratégia mesta

Úlohou mesta je zabezpečiť prezentáciu dokumentu PHRSR hlavne s ohľadom na napĺňanie jeho strategických cieľov. Mesto si je vedomé skutočnosti, že poskytovanie kvalitných informácií a komunikácia s verejnosťou má vplyv na spokojnosť občanov.

Mesto bude priebežne informovať o stave realizácie PHRSR prostredníctvom vlastnej webovej stránky, mestských novín a mestskej televízie. Na stránke sa budú priebežne publikovať informácie ohľadom akčných plánov a ich plnenia. Zodpovedný za informovanie bude MsÚ Dolný Kubín.

1.3 Monitorovanie a hodnotenie

Monitoring a hodnotenie je systematický proces, ktorý zabezpečuje prehľad o obsahovom a realizačnom postupe navrhnutých aktivít. Na základe špecifikovaných opatrení a aktivít zároveň konfrontuje ciele dokumentu s ich skutočným plnením v priebehu viacerých rokov a zároveň umožňuje odhaliť nedostatky počas implementovania programu, a tak nájsť vhodný spôsob ich odstránenia. Monitorovanie bude zabezpečené priebežne počas celého trvania platnosti dokumentu. Celý proces bude prebiehať na základe sledovania navrhovaných opatrení, ktoré budú porovnávané s realitou a skutočne realizovanými projektami. V prípade zistenia nesúlady, resp. neaktuálnosti údajov definovaných v strategickom dokumente bude potrebné zabezpečiť jeho aktualizovanie. To bude spočívať v prehodnotení navrhovaných opatrení, ktoré sú konkrétnym nástrojom zabezpečovania cieľov strategického dokumentu.

1.4 Akčný plán mesta

Akčný plán predstavuje nástroj na zabezpečenie trvalo udržateľného hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja. Vychádza zo strategickej časti dokumentu PHRSR a predstavuje jej kľúčovú časť. Akčný plán bude realizovaný prostredníctvom konkrétnych, vopred zadefinovaných aktivít a k nim prislúchajúcich úloh, resp. projektov v súlade so zadefinovanou stratégiou. Jeho náplňou je stanovenie predpokladaných termínov plnenia jednotlivých úloh, určenie zodpovednej inštitúcie za plnenie úlohy a v neposlednom rade náplňou akčného plánu je uvedenie predpokladanej výšky a zdroja financovania.

Akčný plán bude spracovaný vždy na konkrétny kalendárny rok a bude v súlade s programovým rozpočtom mesta, ktorý schvaľuje mestské zastupiteľstvo.

Prehľad celkových výdavkov mesta podľa programov na r. 2021

Program	Celkové výdavky	% podiel
PLÁNOVANIE, MANAŽMENT A KONTROLA	2 235 436 EUR	11,7%
PROPAGÁCIA A MARKETING	136 725 EUR	0,7%
INTERNÉ SLUŽBY	528 920 EUR	2,8%
SLUŽBY OBČANOM	204 715 EUR	1,1%
BEZPEČNOSŤ	489 713 EUR	2,6%
ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	835 500 EUR	4,4%
POZEMNÉ KOMUNIKÁCIE	863 918 EUR	4,5%
MESTSKÁ AUTOBUSOVÁ DOPRAVA	356 760 EUR	1,9%
VZDELÁVANIE	9 864 386 EUR	51,7%
ŠPORT	1 152 541 EUR	6,0%
KULTÚRA	280 807 EUR	1,5%
PROSTREDIE PRE ŽIVOT	798 764 EUR	4,2%
BÝVANIE	302 125 EUR	1,6%
SOCIÁLNE SLUŽBY	723 990 EUR	3,8%
PROJEKT AQUARELAX	297 000 EUR	1,6%
CELKOM	19 071 300 EUR	100,0%

Ročný akčný plán bude vyhodnocovaný po ukončení kalendárneho roka a jeho vyhodnotenie bude zverejnené spolu akčným plánom na webovej stránke mesta www.dolnykubin.sk

Vid' príloha č. 3 Akčný plán na rok 2021

1.5 Finančný plán programu

Pre samotnú realizáciu programu rozvoja mesta je veľmi dôležitá otázka financovania navrhnutých opatrení a konkrétnych aktivít. Je dôležité, aby mesto bolo schopné v priebehu realizácie programu zaistiť potrebné finančné zdroje. Možnosti využitia finančných zdrojov vznikajú vo viacerých sférach – v súkromnom sektore, verejnej správe a samozrejme ide tiež o prostriedky Európskej únie. Treba však zdôrazniť, že dôležitým zdrojom financovania naďalej zostávajú vlastné finančné prostriedky mesta.

V dôsledku existencie iba rámcových podkladových údajov pre stanovenie finančného rámca, v ktorom by sa mal program rozvoja v strednodobom horizonte pohybovať, bude výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít konkretizovaná v závislosti od reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov Európskej únie a možností vlastných zdrojov zadefinovaných v rozpočte mesta a následne v konkrétnom akčnom pláne.

Potenciálne zdroje na realizáciu opatrení a aktivít PHRSR 2021 – 2030 sú:

- ▶ vlastné zdroje – rozpočet mesta,
- ▶ bankové úvery,
- ▶ štátne dotácie,
- ▶ Európske štrukturálne a investičné fondy,
- ▶ zdroje z národných projektov,
- ▶ nadácie, neinvestičné fondy,
- ▶ sponzoring.

ZÁVER

PHRSR mesta Dolný Kubín je strategický strednodobý dokument, ktorý je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života mesta. Vedenie mesta je povinné presadzovať doplnenie rozhodujúcich cieľov a opatrení PHRSR mesta do Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja pri jeho aktualizácii.

PHRSR mesta Dolný Kubín bol schválený na zasadnutí MsZ dňa uznesením č.

PRÍLOHA Č. 1

SWOT ANALÝZA

Predmet analýzy:

VZDELÁVANIE

	POMOCNÉ (k dosiahnutia cieľa)	ŠKODLIVÉ (k dosiahnutia cieľa)
VNÚTORNÉ (atribúty organizácie)	SILNÉ STRÁNKY ▶ dostatočná ponuka siete škôl, ▶ prepojenosť škôl „od MŠ-ZŠ-SŠ“, ▶ široká ponuka voľnočasových aktivít a sieť mimoškolských zariadení pre deti do 15 rokov, ▶ zrekonštruované a vybavené budovy škôl, ▶ odborná úroveň pedagógov, ▶ existencia rôznych druhov výchovnovzdelávacích zariadení, ▶ ponuka umeleckého vzdelávania, ▶ zabezpečený kvalitný systém špeciálneho školstva a pedagogického poradenstva, ▶ činnosť mimoškolských zariadení, ▶ projekty škôl zamerané na formovanie environmentálneho povedomia detí,	SLABÉ STRÁNKY ▶ vysoká energetická náročnosť niektorých školských budov, ▶ nedostatočná ponuka aktivít a klubov pre stretávanie sa mladých ľudí (študenti SŠ a VŠ), ▶ nevhodná štruktúra zamerania stredných škôl na území mesta, ▶ vysoké priemerné prevádzkové náklady materských škôl,
VONKAJŠIE (atribúty prostredia)	PRÍLEŽITOSTI ▶ možnosť zapojenia sa škôl do projektov, ▶ rozšírenie mimoškolských aktivít, ▶ zvyšovanie právneho vedomia riadiacich pracovníkov v školstve, ▶ zapájať do právnej subjektivity aj materské školstvo, ▶ rozvíjať partnerstvá pre rozvoj vzdelávania, ▶ rozvoj spolupráce so školami družobných miest, ▶ zvýšenie využívania objektov škôl mimo vyučovania, ▶ premena tradičnej školy na modernú a otvorenú pre komunitu, ▶ kvalitnejšie prepojenie vzdelávania s požiadavkami trhu práce, ▶ získavanie mimo rozpočtových zdrojov pre školy a školské zariadenia, ▶ rozšírenie prístupu k celoživotnému vzdelávaniu a k vzdelávaniu pre marginalizované skupiny na trhu práce, ▶ zvýšiť kvalitu výchovnovzdelávacieho procesu prostredníctvom rekonštrukcie a modernizácie školskej infraštruktúry ▶ využívanie IKT technológií vo výuke,	OHROZENIA ▶ nepriaznivý demografický vývoj, ▶ nekontrolovateľný vznik nových súkromných škôl, ▶ zmena legislatívy, ktorá sa prejavuje zvyšovaním finančných potrieb škôl, ▶ spolupráca a koordinácia mimoškolských organizácií, ▶ zanedbanie komplexnej údržby existujúceho stavu školských budov, ▶ zvýšený počet žiakov s poruchami učenia a správania,

Predmet analýzy:

KULTÚRA

	POMOCNÉ (k dosiahnutia cieľa)	ŠKODLIVÉ (k dosiahnutia cieľa)
VNÚTORNÉ (atribúty organizácie)	SILNÉ STRÁNKY ▶ potenciál v bohatom kultúrnom a historickom dedičstve, ▶ existencia viacerých subjektov venujúcich sa uchovávaníu kultúrnych tradícií, ▶ množstvo tradičných kultúrnych podujatí organizovaných v meste, ▶ záujem verejnosti o kultúrne podujatia realizované v interiéri aj exteriéri, ▶ záujem verejnosti o profesionálnu kultúru,	SLABÉ STRÁNKY ▶ zlý technický stav budovy mestského kultúrneho strediska, ▶ nízky počet zamestnancov v oblasti kultúry, ▶ absencia Koncepcie kultúry v meste, ▶ chýbajúci „koordinátor“ na komunikáciu a koordináciu plánovania medzi kultúrnymi inštitúciami a tretím sektorom, ▶ chýbajúci centrálny priestor (amfiteáter) na konanie exteriérových podujatí, ▶ chýbajúce kino, ▶ absentujú nové amatérske zoskupenia v oblasti divadla, folklóru,
VONKAJŠIE (atribúty prostredia)	PRÍLEŽITOSTI ▶ získať finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov na rekonštrukciu budovy MsKS, ▶ využiť historický potenciál (významné výročia) na produkciu nových kultúrnych podujatí, ▶ prilákať najmladšej generácie prostredníctvom zapojenia moderných technológií, ▶ posilniť spolupráce s partnerskými mestami, ▶ spoločné projekty viacerých kultúrnych inštitúcií na veľké podujatia v meste, ▶ vytvoriť mediálne, elektronické pozvánky na nosné podujatia, ▶ osloviť podnikateľov a firmy na spoluprácu, „donor“ kultúry na podujatí, pre príslušný rok,	OHROZENIA ▶ pandémie COVID19 a s tým súvisiaci výpadok príjmov, ▶ slabá podpora zo strany štátu, Ministerstva kultúry, ▶ uzatvorenie kultúrnych inštitúcií, ▶ strach verejnosti navštevovať podujatia pre hroziace nakazenie sa COVID19, ▶ v súvislosti s aktuálnou situáciou COVID 19 stráca kultúra na najbližšie obdobie prioritné postavenie v spoločnosti,

Predmet analýzy:

ŠPORT

	POMOCNÉ (k dosiahnutia cieľa)	ŠKODLIVÉ (k dosiahnutia cieľa)
VNÚTORNÉ (atribúty organizácie)	SILNÉ STRÁNKY ▶ aktívna účasť zástupcov športových klubov pri organizovaní podujatí, ▶ dostatok existujúcich športovísk, ▶ dostatok športových klubov, ▶ rozvinutý rekreačný šport v meste, ▶ aktívna podpora rodičov športujúcej mládeže,	SLABÉ STRÁNKY ▶ fyzická opotrebovanosť niektorých športovísk (zimný štadión, telocvične), ▶ nedostatok finančných prostriedkov na šport, ▶ nedostatok finančných prostriedkov na odmeňovanie kvalitných a kvalifikovaných trénerov, ▶ nedostatočná koordinácia štruktúr športu a škôl, ▶ nezáujem študentov a školských zariadení o športové súťaže a športové aktivity, ▶ nekoordinované organizovanie športových podujatí, ▶ generačná netolerancia hlavne pre športové aktivity na sídliskách, ▶ nevyužitá plocha pre možnú športovú infraštruktúru na Bysterci pri ZŠ, ▶ opakovaná účasť tých istých žiakov na športových podujatiach,
VONKAJŠIE (atribúty prostredia)	PRÍLEŽITOSTI ▶ výstavba všesportovej haly, ▶ spracovať plán opráv a revitalizácie športovísk, ▶ vytvoriť a rešpektovať koncepcie rozvoja športu v meste, ▶ revitalizácia plochy pri zimnom štadióne za účelom športovo relaxačnej zóny, ▶ komplexne riešenie Kuzmínova, ako športovo relaxačnej zóny, ▶ vybudovať nové športoviská na sídliskách, ▶ spolupracovať so športovými zväzmi, ▶ väčšia dostupnosť športovísk pri základných a stredných školách pre verejnosť, ▶ lokality v okolí mesta vhodné pre športovanie v prírode, ▶ prezentácia športových klubov a ich aktivít verejnosti,	OHROZENIA ▶ nedostatok finančných prostriedkov na prevádzku, údržbu a vybavenosť športovísk, ▶ klesajúci počet vrcholových športovcov a športových klubov hrajúcich najvyššie súťaže, ▶ nezáujem sponzorov o nižšie súťaže v ktorých kluby pôsobia, ▶ nepriaznivý demografický vývoj, ▶ nezáujem vyučujúcich telesnej výchovy o mimoškolské športové aktivity, ▶ slabá finančná a morálna motivácia osôb, ktoré vedú mimoškolské športové aktivity, ▶ nedostatočná motivácia mladých ľudí pre šport, ▶ široká ponuka rôznych menej náročných nie športových aktivít,

Predmet analýzy:

SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ

	POMOCNÉ (k dosiahnutia cieľa)	ŠKODLIVÉ (k dosiahnutia cieľa)
VNÚTORNÉ (atribúty organizácie)	SILNÉ STRÁNKY ▶ dlhodobý realizovaný proces komunitného plánovania, ▶ primerané plnenie a aktualizácia stanovených cieľov a priorít, ▶ poskytovanie širokej škály sociálnych služieb v priamej zriaďovateľskej pôsobnosti, ▶ aktívna podpora občianskych iniciatív prostredníctvom programu Šanca pre všetkých, ▶ silné zastúpenie neštátnych subjektov, ktoré sa zúčastňujú komunitného plánovania a následne realizácie sociálnych služieb, ▶ stále zvyšovanie kvality a dostupnosti sociálnych služieb ▶ podpora inštitútu dobrovoľníctva, ▶ podpora monitorovania bariér na verejných priestranstvách a verejne dostupných budovách,	SLABÉ STRÁNKY ▶ preferovanie pobytových sociálnych služieb pred starostlivosťou o klienta v rodinnom prostredí, ▶ potreba osobitného prístupu a špeciálnych sociálnych služieb, ▶ prevádzkovanie zariadení sociálnych služieb, ktoré nespĺňajú priestorové a technické podmienky v súlade so štandardmi platnými v EÚ, ▶ vysoká koncentrácia jednotlivých členov cieľových skupín v zariadeniach, alebo lokalitách mesta, ▶ technická bariérovosť v zariadeniach sociálnych služieb, ▶ absencia sociálnych služieb zameraných na maľoleté deti ohrozené sociálnym vylúčením,
VONKAJŠIE (atribúty prostredia)	PRÍLEŽITOSTI ▶ rozširovať spoluprácu mesta a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb, ▶ aktívne vyhľadávať starších a osamelých obyvateľov mesta a zmapovanie ich sociálnej situácie, ▶ obnoviť a rozšíriť možnosti poskytovania stravy pre seniorov v prevádzkach verejného stravovania a v školských jedálňach, ▶ zvýšiť kapacitu sociálnych pobytových služieb výstavbou denného stacionára alebo zariadenia umožňujúceho penziónový typ poskytovania sociálnych služieb - sociálne bývanie, ▶ možnosť využitia zdrojov EÚ do sociálnej infraštruktúry, na využívanie ľudských zdrojov a celkový rozvoj sociálnych služieb, ▶ možnosti využívania informačných a komunikačných technológií v oblasti sociálnych služieb,	OHROZENIA ▶ dopady pandemickej krízy na rozpočet mesta a tým aj na podporu sociálnych služieb v meste, ▶ každoročný nárast klientov so špeciálnymi diagnózami, ▶ rast indexu starnutia populácie, ▶ zvýšené riziko nepostačujúcej kapacity terénnych a ambulantných sociálnych služieb z dôvodu starnutia populácie a zvyšovania počtu obyvateľov v poproduktívnom veku, ▶ nedostatočný počet zamestnancov v sociálnych službách, ▶ nedostatok sociálnych pracovníkov, ▶ zaznávanie skutočnej hodnoty rodiny, ▶ pokles miery medzigeneračnej solidarity, ▶ zvýšenie veku odchodu do dôchodku a tým aj pokles starostlivosti o rodičov v rodine,

Predmet analýzy:

BÝVANIE

	POMOCNÉ (k dosiahnutia cieľa)	ŠKODLIVÉ (k dosiahnutia cieľa)
VNÚTORNÉ (atribúty organizácie)	SILNÉ STRÁNKY ▶ poskytovanie nízkoprahových sociálnych služieb formou ubytovania, ▶ v správe mesta 140 nájomných bytov, ▶ podpora obnovy bytového fondu, ▶ zavedený vzdialený odpočet meraných hodnôt spotrebovaných médií v nájomných bytoch	SLABÉ STRÁNKY ▶ odchod mladých ľudí stavať rodinné domy do okolitých obcí, ▶ absencia menších nájomných (sociálnych bytov), cenovo dostupných pre skupinu obyvateľov s nízkym príjmom aj pre ich špecifické potreby (pre starších a invalidných obyvateľov stačí menší byt) s cenovo dostupným nájomným s možnosťou objednávky podporných sociálnych služieb a technických služieb (drobné opravy, likvidácia odpadu a pod.),
VONKAJŠIE (atribúty prostredia)	PRÍLEŽITOSTI ▶ spracovať Program rozvoja bývania v meste, ▶ spracovať územnoplánovaciú dokumentáciu a podklady pre rozvojové plochy mesta určené na bývanie, ▶ reštrukturalizovať zariadenia pobytových sociálnych služieb, ▶ spracovať štúdiu asistovaného bývania v meste, ▶ dobudovať systém prestupného nízko nákladového bývania, ▶ hľadať formy a možnosti nájomného bývania, ktoré by cenovo bolo dostupné pre skupinou obyvateľov s nízkym príjmom, ▶ vytvárať podmienky na výstavbu rodinných domov, ▶ možnosť využívania zdrojov EÚ do sociálnej infraštruktúry, na celkový rozvoj nájomného bývania, ▶ zabezpečiť podmienky pre bývanie pre všetkých obyvateľov,	OHROZENIA ▶ dopady pandemickej krízy na rozpočet mesta a tým aj na podporu obnovy bytového fondu ako aj na dobudovanie systému nízko nákladového bývania, ▶ nárast neplatičov v stávajúcom verejnom nájomnom bývaní bežného štandardu, ▶ minimálne bytové kapacity nájomných bytov nižšieho štandardu na zabezpečenie primeraného bývania, ▶ vlastníctvo bytov v bytových domoch nadobúdajú občania iných miest a okolitých obcí,

Predmet analýzy:

CESTOVNÝ RUCH

	POMOCNÉ (k dosiahnutia cieľa)	ŠKODLIVÉ (k dosiahnutia cieľa)
VNÚTORNÉ (atribúty organizácie)	SILNÉ STRÁNKY ▶ vhodná geografická poloha, ▶ bohaté kultúrne a historické dedičstvo v meste a okolí, ▶ široká ponuka možností na prevádzkovanie zimných i letných športov, ▶ mestský aquapark, ▶ vhodné prírodné podmienky na rozvoj rekreácie a cestovného ruchu, ▶ dostatok ubytovacích a stravovacích kapacít,	SLABÉ STRÁNKY ▶ chýbajúce doplnkové služby pre voľnočasové aktivity (požičovne športových potrieb), ▶ absencia ucelenej ponuky služieb cestovného ruchu, ▶ nedostatočná spolupráca medzi samosprávou a subjektmi cestovného ruchu, ▶ nedostatočná propagácia možností v meste a okolí, ▶ nedostatočná sieť cyklochodníkov, ▶ nevhodne umiestnená Turisticko-informačná kancelária,
VONKAJŠIE (atribúty prostredia)	PRÍLEŽITOSTI ▶ zlepšiť stav v nahlasovaní klientov ubytovacími zariadeniami, ▶ zavádzať moderné informačné technológie do oblasti cestovného ruchu, ▶ ponuka komplexných produktových balíkov, ▶ rozvoj mestského a kongresového cestovného ruchu, ▶ možnosť využiť finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov EÚ na vybudovanie cyklotrás a rozvoj kongresového cestovného ruchu, ▶ rozšíriť cezhraničnú spoluprácu, ▶ dobudovať infraštruktúru cestovného ruchu, ▶ rozvoj marketingu cestovného ruchu, ▶ rozvoj agroturistiky, ▶ oživiť tradičné remeslá v rámci turistických atrakcií, ▶ členstvo v OOCR Klaster Orava – rozvojová a marketingová centrála pre cestovný ruch Oravy,	OHROZENIA ▶ silná konkurencia (región Liptov), ▶ pretrvávajúca čierna ekonomika (neodvážanie daní za ubytovaných atď.), ▶ nevhodné legislatívne podmienky (nárast byrokracie, ktorá sťažuje podnikanie v cestovnom ruchu), ▶ klimatické zmeny ohrozujúce zimné športy, ▶ neregulovaná výstavba v oblasti Kubínskej hole s nevyhovujúcim dopravným napojením,

Predmet analýzy:

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

	POMOCNÉ (k dosiahnutia cieľa)	ŠKODLIVÉ (k dosiahnutia cieľa)
VNÚTORNÉ (atribúty organizácie)	SILNÉ STRÁNKY ▶ ľudskou činnosťou menej významne ovplyvnený pôvodný ráz krajiny na veľkom území katastra, ▶ hodnotné, prírodné územie s výskytom chránených druhov rastlín a živočíchov, Národná prírodná rezervácia Minčol, Chránený areál rieky Orava, ▶ dostatok zelene a jej ľahká dostupnosť takmer pre všetkých obyvateľov mesta, ▶ predpoklad dobrého stavu ovzdušia, povrchových a podzemných vôd	SLABÉ STRÁNKY ▶ výskyt geologicky nestabilných lokalít, ▶ nepostačujúce protipovodňové zabezpečenie a kapacitne nedostatočný a systémovo nevhodný odvodňovací systém v zastavanom území mesta, ▶ výskyt inváznych nepôvodných druhov rastlín, ▶ chýbajúce údaje o stave a kvalite jednotlivých zložiek ako aj životného prostredia ako celku, ▶ deficit ľudských zdrojov pre riešenie aktuálneho stavu životného prostredia a návrhy, koordináciu a realizáciu aktivít na jeho zlepšenie,
VONKAJŠIE (atribúty prostredia)	PRÍLEŽITOSTI ▶ propagovať význam jednotlivých zložiek životného prostredia a starostlivosť o životné prostredie, ▶ podporovať environmentálne povedomie, ekologické myslenie obyvateľstva a efektívne hospodárenie s prírodnými zdrojmi a prechod na obehové hospodárstvo, ▶ podporovať a umožniť budovanie komunitných záhrad s úžitkovými rastlinami a tiež kvetinových a bylinných záhonov na sídliskách a v mestských častiach, ▶ podporovať a rozširovať biodiverzitu zachovaním, posilnením a budovaním, prvkov zelenej a modrej infraštruktúry, ▶ podporovať a aplikovať adaptačné opatrenia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, ▶ uchádzať sa o získanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ,	OHROZENIA ▶ nízka úroveň povedomia o životnom prostredí a často skreslená a zjednodušovaná interpretácia tejto problematiky, ▶ nedostatok finančných prostriedkov na riešenie environmentálnych problémov, ▶ existencia environmentálnej záťaže z hutníckej výroby, ▶ štruktúra priemyslu s potenciálom ohrozenia životného prostredia,

Predmet analýzy:

ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

	POMOCNÉ (k dosiahnutia cieľa)	ŠKODLIVÉ (k dosiahnutia cieľa)
VNÚTORNÉ (atribúty organizácie)	SILNÉ STRÁNKY ▶ zavedenie a realizácia separovaného zberu TKO v meste, ▶ zavedenie zberu biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov, ▶ zavedenie a pravidelná realizácia zberu objemného odpadu a nebezpečných látok, ▶ projekt separovaného zberu podporený Recyklačným fondom, ▶ zrealizované projekty Rekultivácia regionálnej skládky odpadov Široká a Triedený zber komunálnych odpadov v meste Dolný Kubín, ▶ VZN o nakladaní s odpadmi v súlade s platnou legislatívou, ▶ vytvorenie Zberného dvora v areáli TS Dolný Kubín s.r.o.,	SLABÉ STRÁNKY ▶ absencia vlastných spracovateľských kapacít na KO a BRKO, ▶ malá pozornosť prevencii vzniku odpadu, ▶ nízky záujem občanov mesta o ekologické problémy, ▶ nedostatok finančných prostriedkov na riešenie situácie v oblasti ŽP, ▶ nedostatočné separovanie odpadu obyvateľmi, ▶ nedostatočná environmentálna osвета,
VONKAJŠIE (atribúty prostredia)	PRÍLEŽITOSTI ▶ spracovať Program odpadového hospodárstva mesta Dolný Kubín, ▶ VZN a poplatky – nový systém zberu KO a poplatkov, ▶ riešiť problematiku Zberného dvora, tak aby vyhovoval zákonným požiadavkám a aby pomáhal naplňovať ciele a potreby mesta podľa aktívneho riadenia OH, ▶ vybudovať prestrešené a uzamykateľné stojiská na SZ, aby sa zvýšila adresnosť tohto zberu, ▶ vybudovať prevádzky na zhodnocovanie BRKO – kompostovisko, ▶ vybudovať komplexné zariadenie na spracovanie komunálneho odpadu, ▶ zavedenie nových technológií (vážiace systémy na zvozových vozidlách, čipovanie, Smart City),	OHROZENIA ▶ zvyšovanie nákladov a potreba dopĺňania na OH z mestského rozpočtu, ▶ chýbajú vlastné spracovateľské kapacity na KO a BRKO, čo môže mať za následok zvyšovanie poplatkov za skládkovanie odpadov zo strany spracovateľov odpadov, ▶ nepostačujúce kapacity na zber a separovanie triedených odpadov, ▶ nízka motivácia obyvateľstva zlepšovať alebo aspoň udržať mieru separácie zhodnotiteľných odpadov – zvyšujúce sa poplatky, ▶ znižovanie finančných prostriedkov z rozpočtu mesta na likvidáciu tzv. „divokých“ skládok,

Predmet analýzy:

TRH PRÁCE

	POMOCNÉ (k dosiahnutia cieľa)	ŠKODLIVÉ (k dosiahnutia cieľa)
VNÚTORNÉ (atribúty organizácie)	SILNÉ STRÁNKY ▶ postupné napĺňanie priemyselnej zóny investor- mi, ▶ výrazný pokles miery nezamestnanosti pred pandémiou, ▶ významná rola agentúr dočasného zamestnáva- nia, ▶ nárast počtu fyzických osôb podnikateľov, ▶ nárast počtu právnických osôb, ▶ zamestnávanie dlhodobo nezamestnaných Mestom Dolný Kubín formou aktivačných prác, ▶ na základe predloženia pracovnej zmluvy na dobu neurčitú pridelenie nájomného bývania žiadateľa o byt,	SLABÉ STRÁNKY ▶ odchod mladých ľudí za prácou mimo trvalého bydliska, ▶ nízka motivácia sociálne znevýhodnených ob- čanov z dôvodu zadlženosti jednotlivých členov rodiny, ▶ dostatočná štátna podpora formou rôznych dá- vok a príspevkov v hmotnej núdzi, ▶ využívanie sociálne znevýhodnených občanov na prácu „na čierno“, ▶ rozhodujúci zamestnávateľia v meste sú subdo- ávateľmi pre automobilový priemysel,
VONKAJŠIE (atribúty prostredia)	PRÍLEŽITOSTI ▶ možnosť zamestnania v sociálnom podniku s cieľom zvýšiť zamestnanosť najmä u cieľových skupín ohrozených sociálnym vylúčením s cie- ľom podpory a rozvoja pracovných zručností, ▶ nadviazať dialóg so zamestnávateľmi v súlade zosúladovania rodinného a pracovného života, ▶ zefektívniť spoluprácu samosprávy a ÚPSVaR v oblasti využívania a čerpania príspevkov jed- notlivých národných projektov resp. nástrojov aktívnej politiky trhu práce, ▶ budovať chránené dielne resp. chránené praco- viská, ▶ podporiť hľadanie nových coworkingových cen- tier, uľahčenie štartu nových firiem a živnostní- kov,	OHROZENIA ▶ dopady finančnej krízy na rozpočet mesta a tým aj na podporu zamestnávania v meste, ▶ demotivujúce vplyvy zamestnávania sociálne znevýhodnených občanov, ▶ pri poklese záujmu o osobné automobily zvýše- né riziko útlmu výroby v spoločnostiach zame- raných na automobilový priemysel,

Predmet analýzy:

DOPRAVA A DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

	POMOCNÉ (k dosiahnutia cieľa)	ŠKODLIVÉ (k dosiahnutia cieľa)
VNÚTORNÉ (atribúty organizácie)	SILNÉ STRÁNKY ▶ nadregionálna cestná doprava, ▶ geografická poloha mesta, ▶ hlavný ťah na Poľskú republiku - blízkosť štátnej hranice, ▶ dobre vyriešený systém prepojenia mestskej autobusovej dopravy, ▶ železničné spojenie mesta, ▶ systém plateného parkovania v centre mesta, ▶ bezpečnosť chodcov na priechodoch postupne zabezpečovaná ich nasvietením	SLABÉ STRÁNKY ▶ nedostatočná kapacita cestnej siete, ▶ neregulovaná statická doprava na sídliskách, ▶ absencia záchytných parkovísk, ▶ absencia rýchlostnej komunikácie, ▶ nevyhovujúci stav miestnych komunikácií, chodníkov, schodísk, mostových objektov a lavíc, ▶ integrácia dopravných systémov (nadväzovanie autobusových liniek a dráhových tratí s jednotných dopravným poriadkom, cestovným poriadkom a systémom predaja cestovných lístkov v regióne), ▶ preťaženosť hlavných cestných ťahov, ▶ okrajové železničné spojenie, nízka prepravná rýchlosť, zlý stav železničných objektov, ▶ nedoriešená dopravná infraštruktúra v meste a napojenie miestnych komunikácií a ciest III. triedy na hlavný ťah (I/70), ▶ problematický výjazd kamiónov z priemyselnej zóny Mokrad',
VONKAJŠIE (atribúty prostredia)	PRÍLEŽITOSTI ▶ výhodná tranzitná poloha, ▶ integrácia dopravných systémov, ▶ zavádzanie informačných technológií (SMART City technológií) na zastávkach mestskej a prímestskej autobusovej dopravy, ▶ vybudovať rýchlostnú komunikáciu (dopravnú tepnu smerovať mimo intravilán mesta), ▶ vyriešiť dopravnú infraštruktúru v meste a napojenie miestnych komunikácií a ciest III. triedy na štátnu cestu I/70, ▶ rozšíriť systém regulovaného parkovania na sídliská, ▶ modernizácia železničných objektov v meste,	OHROZENIA ▶ nárast tranzitnej cestnej dopravy, ▶ oneskorenie výstavby a rekonštrukcie cestnej siete v dôsledku nedostatočného financovania, ▶ preferencie iných dopravných ťahov, ▶ situovanie rýchlostnej komunikácie cez stred mesta a s tým spojený odpor verejnosti, ▶ pokles počtu prepravených osôb verejnou dopravou, ▶ migrácia obyvateľov do okolitých obcí a s tým spojený nárast dopravy osobnými motorovými vozidlami v meste,

Predmet analýzy:

TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

	POMOCNÉ (k dosiahnutia cieľa)	ŠKODLIVÉ (k dosiahnutia cieľa)
VNÚTORNÉ (atribúty organizácie)	SILNÉ STRÁNKY ▶ vybudovaná základná infraštruktúra v zastavanom území mesta, ▶ vybudovaný a prevádzkovaný vodovodný a kanalizačný systém temer na celom území mesta, ▶ využívaný centrálny spôsob zásobovania teplom prevažne z obnoviteľných zdrojov energie, ▶ vysoký stupeň plynofikácie na území mesta, ▶ vybudovaná metropolitná dátová sieť a rozvody káblovej televízie v hustejšie obývaných častiach mesta,	SLABÉ STRÁNKY ▶ zlý stav staršej technickej infraštruktúry, jej nedostatočné prevádzkové možnosti, ▶ zvýšené finančné nároky prevádzky a údržby technickej infraštruktúry, ▶ nedobudovaná metropolitná dátová sieť, ▶ nevysporiadané majetkovo – právne vzťahy, ▶ nedostatok finančných prostriedkov na budovanie novej technickej infraštruktúry v rozvojových častiach mesta, ▶ nevhodné nadzemné vedenie rozvodov inžinierskych sietí v zastavanom území,
VONKAJŠIE (atribúty prostredia)	PRÍLEŽITOSTI ▶ možnosť získania finančných prostriedkov z štrukturálnych fondov EÚ, ▶ zlepšiť komunikáciu s podnikateľskými subjektmi prevádzkujúcimi technickú infraštruktúru na území mesta, ▶ dobudovať chýbajúce rozvody technickej infraštruktúry v zastavanom území mesta v súlade s územným plánom mesta, ▶ vybudovať diaľkový dispečing vykurovacích sústav v meste, ▶ vyregulovať okruhy tepelného hospodárstva a doplniť technické vybavenia kotolní, ▶ zjednotiť vetvy verejného osvetlenia na technológiu LED diód, ▶ pripraviť jednotlivé vetvy verejného osvetlenia na splnenie podmienok zavedenia SMART City technológií,	OHROZENIA ▶ nedostatok finančných prostriedkov na riešenie existujúcich problémov, ▶ nedostatočná legislatíva umožňujúca efektívne riešenie majetkovo-právneho usporiadania vlastníckych vzťahov, ▶ zložitá morfológia územia mesta

Predmet analýzy:

BEZPEČNOSŤ

	POMOCNÉ (k dosiahnutia cieľa)	ŠKODLIVÉ (k dosiahnutia cieľa)
VNÚTORNÉ (atribúty organizácie)	SILNÉ STRÁNKY ▶ dokonalá znalosť prostredia, ▶ aktívna spolupráca so zložkami integrovaného systému, so štátnou políciou, ▶ aktívna spolupráca s jednotlivými odbormi Mestského, Okresného úradu, ▶ spolupráca s výbormi v jednotlivých častiach mesta a s poslancami mesta, ▶ preventívne aktivity, besedy, prednášky, ▶ dopravná výchova detí materských a základných škôl na detskom dopravnom ihrisku, ▶ vysoká objasnenosť priestupkov, ▶ starostlivosť o odchytené a zabehnuté zvieratá na základe zmluvy vykonáva občianske združenie,	SLABÉ STRÁNKY ▶ poddimenzovaný počet príslušníkov MsP, ▶ nevyhovujúci vozový park MsP, ▶ zastaralý bezpečnostný kamerový monitorovací systém, ▶ chýbajúce priestory na doriešenie priestupkov, ▶ nedostatok finančných prostriedkov na ochranné pracovné pomôcky pre príslušníkov MsP,
VONKAJŠIE (atribúty prostredia)	PRÍLEŽITOSTI ▶ využívať granty a príspevky EÚ a štátu na rozvojové projekty (kamerový systém, preventívne aktivity), ▶ rozširovať kamerový systém v meste a mestských častiach, ▶ odborne a personálne zvyšovať úroveň práce mestských policajtov,	OHROZENIA ▶ nedostatočné personálne a technické zabezpečenie MsP, ▶ hrozba rizika letargie občanov na nevhodné správanie sa okolia a zlé spoločenské javy,

PRÍLOHA Č. 2
VYHODNOTENIE
DOTAZNÍKOVÉHO
PRIESKUMU
U OBYVATEĽOV

Na zapojenie obyvateľov mesta do procesu tvorby Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja na roky 2021 až 2030, ako aj na zistenie, ktoré oblasti života mesta by sa mali zlepšiť alebo zmeniť, bol realizovaný dotazníkový prieskum.

Štatistické údaje o štruktúre respondentov

Údaje o štruktúre respondentov podľa veku, pohlavia, najvyššie dosiahnutého vzdelania, sociálneho postavenia a trvalého bydliska na území mesta sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách:

Pohlavie	Počet	Percento
muž	77	52,7 %
žena	67	45,9 %
neuvedené	2	1,4 %
celkový počet respondentov	146	100,0 %

Vek	Počet	Percento
15 – 25 rokov	3	2,0 %
26 – 35 rokov	36	24,6 %
36 – 45 rokov	42	28,8 %
46 – 55 rokov	28	19,2 %
56 – 65 rokov	28	19,2 %
viac ako 65 rokov	8	5,5 %
neuvedené	1	0,7 %
celkový počet respondentov	146	100,0 %

Vyplyva z nich, že na dotazník vo väčšej miere reagovali muži ako ženy. Z pohľadu veku prevažuje kategória respondentov od 36 do 45 rokov pred skupinou 26 až 35 ročných. Možno však konštatovať, že okrem najmladšej a najstaršej kategórie obyvateľov sa dotazníka zúčastnili rovnomerne všetky vekové kategórie.

Sociálne postavenie	Počet	Percento
zamestnanec	102	69,9 %
podnikateľ	19	13,0 %
dôchodca	15	10,3 %
nezamestnaný	3	2,0 %
študent	2	1,4 %
iné	1	0,7 %
neuvedené	4	2,7 %
celkový počet respondentov	146	100,0 %

Viac ako 70 % odpovedí na dotazník prišla od zamestnancov, viac ako 13 % od podnikateľov a necelých 11 % od dôchodcov. Nižší počet odpovedí od dôchodcov mohol byť ovplyvnený elektronickou formou dotazníka.

Ten prebiehal v mesiacoch október až december 2020, formou vyplnenia elektronického dotazníka na webovej stránke mesta. Do prieskumu sa zapojilo 146 respondentov.

Ako dlho býva respondent v Dolnom Kubíne	Počet	Percento
menej ako rok	2	1,4 %
1 - 5 rokov	10	6,9 %
6 – 10 rokov	8	5,5 %
11 – 15 rokov	4	2,7 %
16 – 20 rokov	5	3,4 %
viac ako 20 rokov	114	78,1 %
neuvedené	3	2,0 %
celkový počet respondentov	146	100,0 %

Najviac, takmer 80 % odpovedí prišlo od respondentov, ktorí v Dolnom Kubíne bývajú viac ako 20 rokov.

V ktorej mestskej časti respondent býva	Počet	Percento
Brezovec	44	30,1 %
Veľký Bysterec	34	23,2 %
Staré mesto	21	14,4 %
Banisko	13	8,9 %
Malý Bysterec	9	6,2 %
Medzihradné	8	5,5 %
Kňažia	6	4,1 %
Záskalie	5	3,4 %
Mokrad'	2	1,4 %
v meste nebývam, iba tu pracujem alebo chodím do školy	2	1,4 %
neuvedené	2	1,4 %
celkový počet respondentov	146	100,0 %

Počet odpovedí približne kopíruje rozloženie obyvateľov mesta, keď najviac respondentov bolo zo sídlisk a Starého mesta.

Odpovede na dotazníkové otázky a ich vyhodnotenie

Respondenti mohli odpovedať vyznačením viacerých možností, preto počet odpovedí nezodpovedá počtu respondentov.

Ktoré oblasti by podľa Vás mali byť v najbližších 10 rokoch v našom meste riešené prioritne?	Počet	Percento
bývanie (byty, pozemky pre výstavbu)	81	19,5 %
občianska vybavenosť	12	2,9 %
zamestnanosť (podpora podnikania, nové pracovné miesta)	49	11,8 %
sociálna oblasť (starostlivosť o seniorov, podpora mladých rodín)	25	6,0 %
kvalita zdravotníckych služieb	37	8,9 %
školsťvo a vzdelávanie	24	5,8 %
cestovný ruch (služby, ubytovacie a stravovacie zariadenia)	16	3,8 %
doprava (stav komunikácií, verejná doprava, parkovanie, cyklotrasy, nové formy dopravy)	80	19,2 %
ochrana životného prostredia, klimatické zmeny	33	7,9 %
voľnočasové aktivity, šport, kultúra	28	6,7 %
bezpečnosť, poriadok	22	5,3 %
iné	9	2,2 %
počet odpovedí	416	100,0 %

Oblasti bývania a dopravy by podľa respondentov mali mať v najbližších desiatich rokoch v meste najväčšiu prioritu. Na ďalších dvoch miestach sa s výrazným odstupom umiestnili zamestnanosť a kvalita zdravotníckych služieb. Naopak, najmenší problém obyvatelia mesta videli v občianskej vybavenosti, cestovnom ruchu a bezpečnosti a poriadku.

Ktoré problémy bude podľa Vás potrebné riešiť v oblasti bývania?	Počet	Percento
nedostatok bytov na predaj	57	24,2 %
nedostatok nájomných bytov	72	30,5 %
chýbajúce stavebné pozemky	75	31,7 %
developerská výstavba bytov	25	10,6 %
iné	7	3,0 %
počet odpovedí	236	100,0 %

V oblasti bývania je podľa respondentov najväčším problémom nedostatok stavebných pozemkov, nasledovaný nedostatkom nájomných bytov a nedostatkom bytov na predaj.

Ktoré problémy bude podľa Vás potrebné riešiť v oblasti občianskej vybavenosti?	Počet	Percento
chýbajúce kino	65	24,6 %
rekonštrukcia mestského kultúrneho strediska	52	19,7 %
mestská tržnica	61	23,1 %
maloobchodné predajne v mestských častiach	32	12,1 %
rekonštrukcia domu smútku	17	6,5 %
chýbajúce komunitné priestory v mestských častiach	28	10,6 %
iné	9	3,4 %
počet odpovedí	264	100,0 %

Kino, mestská tržnica a rekonštrukcia mestského kultúrneho strediska videli respondenti ako najväčšie problémy v oblasti občianskej vybavenosti. Vysoké počty bodov však získali aj chýbajúce prvky vybavenosti v mestských častiach: maloobchodné predajne a komunitné priestory.

Ktoré problémy bude podľa Vás potrebné riešiť v oblasti zamestnanosti?	Počet	Percento
chýbajúce pracovné miesta	85	43,2%
nedostatok „kvalifikovaných“ pracovných miest	57	28,9 %
malá podpora podnikania	51	25,9 %
iné	4	2,0 %
počet odpovedí	197	100,0 %

Viac ako 70 % odpovedí v tejto oblasti sa týkalo nedostatku pracovných miest a tzv. „kvalifikovaných“ pracovných miest. Relatívne vysoký bol aj počet bodov pre podporu podnikania.

Ktoré problémy bude podľa Vás potrebné riešiť v sociálnej oblasti?	Počet	Percento
starostlivosť o seniorov	52	20,7 %
zriadenie detských jasí	43	17,1 %
rozšírenie opatrovateľskej služby	30	12,0 %
terénne sociálne služby (poskytované v rodinnom prostredí)	30	12,0 %
sociálne bývanie pre nízkopríjmové skupiny obyvateľov	37	14,7 %
chýbajúce sociálne podniky na zamestnávanie znevýhodnených obyvateľov	52	20,7 %
iné	7	2,8 %
počet odpovedí	251	100,0 %

V sociálnej oblasti obyvatelia mesta vidia do budúcnosti najväčší problém v starostlivosti o seniorov a v potrebe zriadenia sociálnych podnikov na zamestnávanie znevýhodnených obyvateľov. Veľký počet hlasov získali aj požiadavky na zriadenie detských jasí a na zabezpečenie sociálneho bývania pre nízkopríjmové skupiny obyvateľov.

Ktoré problémy bude podľa Vás potrebné riešiť v oblasti školstva a vzdelávania?	Počet	Percento
nedostatok miest v materských školách	49	22,3 %
možnosti celoživotného vzdelávania	39	17,7 %
obnovenie mestského centra voľného času	67	30,5 %
duálne vzdelávanie prostredníctvom tunajších zamestnávateľov (t.j. výučba pre zamestnanie)	59	26,8 %
iné	6	2,7 %
počet odpovedí	220	100,0 %

V oblasti školstva a vzdelávania respondenti najviac bodov prideliť opätovnému zriadeniu mestského centra voľného času, ktoré pred časom nahradili centrá v jednotlivých základných školách či súkromné CVČ. Veľkú prioritu má aj tzv. duálne vzdelávanie, t.j. prepojenie škôl s praxou.

Ktoré problémy bude podľa Vás potrebné riešiť v oblasti cestovného ruchu?	Počet	Percento
nedostatočná prezentácia mesta	52	24,3 %
chýbajúce „atrakcie“ mesta	78	36,5 %
chýbajúca turisticko-informačná kancelária v centre mesta	37	17,3 %

Ktoré problémy bude podľa Vás potrebné riešiť v oblasti cestovného ruchu?	Počet	Percento
chýbajúca verejná databáza poskytovateľov služieb v oblasti cestovného ruchu	38	17,7 %
iné	9	4,2 %
počet odpovedí	214	100,0 %

V oblasti cestovného ruchu prevládla požiadavka na zviditeľnenie mesta formou atrakcií, ktoré by naň upriamili pozornosť jeho budúcich návštevníkov.

Ktoré problémy bude podľa Vás potrebné riešiť v oblasti dopravy?	Počet	Percento
nedostatok parkovacích miest	52	17,6 %
rozšírenie plateného parkovania do ďalších častí mesta	15	5,1 %
dopravná situácia v meste vrátane rýchlostnej cesty R3	72	24,4 %
nedostatočná sieť cyklochodníkov	45	15,3 %
podpora nových spôsobov dopravy (napr. budovaním nabíjajúcich staníc)	16	5,4 %
opravy miestnych komunikácií a chodníkov	59	20,0 %
rekonštrukcia železničnej stanice	26	8,8 %
iné	10	3,4 %
počet odpovedí	295	100,0 %

V oblasti dopravy je podľa respondentov potrebné riešiť hlavne dopravnú situáciu v meste, ale tiež opravy miestnych komunikácií a chodníkov a nedostatok parkovacích miest (pravdepodobne na sídliskách mesta).

Ktoré problémy bude podľa Vás potrebné riešiť v oblasti životného prostredia?	Počet	Percento
znečisťovanie ovzdušia, pôdy a vôd	48	18,3 %
čierne skládky, odpady, čistota v meste	97	37,0 %
komunálny odpad, separovanie, kompostovanie	79	30,2 %
nedostatok zelene v meste	26	9,9 %
iné	12	4,6 %
počet odpovedí	262	100,0 %

Najvyšší počet bodov v dotazníku získala požiadavka na riešenie čiernych skládok, odpadu a čistoty v meste. Na ďalšom mieste sa v oblasti životného prostredia umiestnila problematika komunálneho odpadu, jeho separovania a kompostovania.

Ktoré problémy bude podľa Vás potrebné riešiť v oblasti voľnočasových aktivít?	Počet	Percento
chýbajúci klub mladých	37	15,5 %
modernizácia súčasných športovísk	84	35,3 %
budovanie nových športovísk	50	21,0 %
nedostatok kultúrnych podujatí	53	22,3 %
iné	14	5,9 %
počet odpovedí	238	100,0 %

Zmenený životný štýl posledných rokov sa odrazil v oblasti voľnočasových aktivít, kde respondenti žiadajú hlavne modernizáciu súčasných a budovanie nových športovísk.

Ktoré problémy bude podľa Vás potrebné riešiť v oblasti bezpečnosti a poriadku?	Počet	Percento
vandalizmus	79	28,7 %
boj proti hazardu	51	18,6 %
rozšírenie kamerového systému v meste	47	17,1 %
nedostatočný počet hliadok mestskej polície	43	15,6 %
dodržiavanie podmienok vedenia psov	45	16,4 %
iné	10	3,6 %
počet odpovedí	275	100,0 %

V oblasti bezpečnosti obyvateľom mesta prekáža hlavne vandalizmus, na ďalších miestach sa s približne rovnakým počtom bodov umiestnili boj proti hazardu, požiadavka na rozšírenie kamerového systému v meste a dôraz na dodržiavanie podmienok vedenia psov.

Vyhodnotenie pripomienkového konania

návrhu strategicko – programovej časti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Dolný Kubín na roky 2021 – 2030 (ďalej len „PHRSR“)

Mesto Dolný Kubín dňa 30. 06. 2021 vyzvalo odbornú i laickú verejnosť na pripomienkovanie návrhu strategicko – programovej časti pripravovaného PHRSR na roky 2021 – 2030. Pripomienky k základnému strednodobému dokumentu mesta bolo možné zasielať v termíne do 19. 07. 2021. Zoznam a vyhodnotenie:

#	Meno, priezvisko	Dátum	Obsah pripomienky	Pripomienka		
				Zapracovaná	Vzatá na vedomie	Neakceptovaná
1	Ing. Andrej Švehla	9. 7. 2021	Spôsob vyhodnotenia pripomienok	x		
2	Ing. Andrej Švehla	9. 7. 2021	Poukázanie na existenciu údajov o znečistení ŽP		x	
3	Ing. Andrej Švehla	9. 7. 2021	Poukázanie na negatívne vplyvy na životné prostredie		x	
4	Ing. Andrej Švehla	9. 7. 2021	Využitie skládky odpadov prevádzky Široká ako skládky KO			x
5	Ing. Andrej Švehla	9. 7. 2021	Využitie zdroja geotermálnej vody		x	
6	Ing. Andrej Švehla	9. 7. 2021	Premostenie Jasenovského potoka a chodník na Kuzmínovo			x
7	Ing. Andrej Švehla	9. 7. 2021	Zlepšenie situácie v oblasti ŽP účasťou v diskusnej skupine		x	
8	Ing. Andrej Švehla	9. 7. 2021	Vytvoriť predpoklady pre napĺňanie zákona o ovzduší		x	
9	Ing. Andrej Švehla	9. 7. 2021	Poukázanie na viaceré problémy v oblasti ŽP v meste		x	

Vyhodnotenie:

Celkový počet pripomienok: 9

Zapracované pripomienky: 1

Pripomienky vzaté na vedomie: 6

Neakceptované pripomienky: 2

